

BOT

พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2561

LEARN & SHARE

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

“

...การเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ถือเป็นการเปิดประตูบ้านของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อต้อนรับผู้ที่สนใจ โดยมุ่งหวังให้เป็นสถานที่ซึ่งนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนประชาชน จะได้มาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และจัดกิจกรรมทางวิชาการ ที่จะสร้างแรงบันดาลใจ นิสัยการเรียนรู้ และการแบ่งปันความรู้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นในบริบทของโลกยุคใหม่...

”

ดร.วิรไท สันติประภพ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
คำกล่าวเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2560

สมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร แสดงธรรมกถาและให้ข้อคิดในพิธีประสาทพรปีใหม่
เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2561
ณ ห้องประชุมปวย อังภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 ธนาคารแห่งประเทศไทย

Editor's Welcome

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษาอดีตคณบดี :
ดร.วิโรจน์ ลั่นดิประภพ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุพัฒน์พงษ์ นาวารัตน์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ธนะพลย์, วีระพล เทียนงามล้ำ,
สุรพล พักทอง, รัชนี้ พัวศิริรัตน์สกุล,
พิมพ์วิรัช กิตติสารกุล, ศรุต รัตนวิจิตร,
ปิยะนุช ปฐมศิริ, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์,
กัมพล แก่นสุวรรณ

โลกที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบันเป็นยุคเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) สิ่งสำคัญคือการแชร์แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ซึ่งถือเป็นการแบ่งปันที่ไม่สิ้นสุด และเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญ รวมทั้งเป็นรากฐานในการพัฒนาไปสู่สิ่งใหม่ ๆ BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ นำเสนอเรื่องราวภายใต้ Theme หลัก “Learn & Share : ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย”

เริ่มต้นด้วยการเปิดศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เมื่อต้นปี 2561 ที่ผ่านมา ถือเป็นการเปิดประตูบ้านของ “แบงก์ชาติ” เพื่อต้อนรับผู้ที่สนใจ โดยมุ่งหวังให้เป็นพื้นที่ที่สาธารณชนมารวมตัวกันเพื่อสร้างโอกาส แลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งปมเพาะอุปนิสัยการเรียนรู้และการแบ่งปัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นในบริบทโลกใหม่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ จะสนับสนุน Learn & Share อย่างไร ร่วมหาคำตอบจาก ดร.วิโรจน์ ลั่นดิประภพ ผู้ว่าการ ธปท. และ ดร.การดี เลียวไพโรจน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนและگردด้าน Creative Economy ในหัวข้อ “ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. มิติใหม่แห่งการเรียนรู้และแบ่งปัน” ได้ในคอลัมน์ “Conversation with the Governor” และพบกับเรื่องราวความเป็นมา และการทำงานด้วยความมุ่งมั่นเพื่อผลักดันให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ในปัจจุบันผ่านเรื่องเล่าอันทรงคุณค่า โดยคุณทองอุไร ลิ้มปิติ อดีตรองผู้ว่าการ ธปท. ในคอลัมน์ “Special Scoop”

ถัดมากับเรื่องใกล้ตัวที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทางการเงิน ซึ่ง ธปท. ได้เร่งผลักดันและกำหนดให้เป็น 1 ใน 12 ยุทธศาสตร์สำคัญ ในแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (2560 - 2562) นั่นคือ แนวทางการกำกับดูแลด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม หรือที่เรียกติดปากว่า Market Conduct เพราะ “การได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงจะได้รับ” ซึ่งเรื่องนี้จะช่วยยกระดับศักยภาพของระบบการเงินไทยและประชาชนจะได้ประโยชน์อย่างไร เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันได้ในคอลัมน์ “Cover Story”

และเมื่อมองไปข้างหน้า ปี 2561 นับเป็นอีกปีแห่งความท้าทายของธนาคารกลางทั่วโลก จากเศรษฐกิจโลกที่เริ่มฟื้นตัว ธนาคารกลางของประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่เริ่มปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ภาวะปกติ (Monetary Policy Normalization) มากขึ้น ก่อให้เกิดความผันผวนต่อตลาดเงิน ตลาดทุน และการค้าโลก สร้างแรงกดดันและความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Markets) ทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินโลกดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินของไทยอย่างไร ติดตามอ่านบทสัมภาษณ์รองผู้ว่าการทั้ง 3 ท่าน ได้ในคอลัมน์ “The Knowledge”

สำหรับคอลัมน์ “Relax @ Reun Pae” ขอเชิญร่วมค้นหาปรัศนาธรรมจากพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักของพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดสมดุลและความสุขที่แท้จริงท่ามกลางกระแสของโลกทุนนิยม

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการ BOT พระสยาม MAGAZINE ขอเชิญทุกท่านเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ ธปท. แหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ที่มีชีวิต (Living Learning-hub) ริมน้ำเจ้าพระยา ที่นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนประชาชน สามารถมาเรียนรู้และแบ่งปัน (Learn & Share) เพื่อต่อยอดความคิดสร้างสรรค์อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดร.วิโรจน์ ลั่นดิประภพ

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

04 Cover Story

จากแผนยุทธศาสตร์ ธปท. สู่ภาคปฏิบัติ
แนวทาง Market Conduct ที่ผู้บริโภคสัมผัสได้

08 The Knowledge

- ธปท. ยกกระดานการกำกับสถาบันการเงิน ส่งเสริมนวัตกรรม ดูแลความเสี่ยง
- มุ่งรักษาเสถียรภาพและสมดุลทางเศรษฐกิจด้วยการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเพื่อแบบยืดหยุ่น
- The 53rd SEACEN Governors' Conference Pursuing Stability in a World of Instability
- แหล่งรวมความรู้ด้านการเงินของไทย อีกหนึ่งมิติใหม่ และความภูมิใจของ ธปท.

26 Conversation with the Governor

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย
มิติใหม่แห่งการเรียนรู้และแบ่งปัน

30 Special Scoop

ทองอุไร ลิ้มปิติ
The Visionary behind the Bank of Thailand Learning Center

35 Our Pride & Heritage

Library & Archives: The Speed of Trust

36 Relax @ Reun Pae

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ
วิถีบริโภคเพื่อความสุขที่ยั่งยืน

40 Alumni's Wisdom

ลิบพร ถาวรฉันท
ผู้มีส่วนร่วมผลักดันระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ของไทย

44 Smart Generations

How's Your FinLife?

48 BOT Moments

Once in a Lifetime

50 Payment Systems

“เข้าใจ เพื่อเข้าถึง”
4 เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการใช้ e-Payment ของคนไทย

52 Financial Wisdom

สะกิด Gen Y ให้ใส่ใจการเงิน

54 Bestination

Let's Enjoy Scan and Go!

56 Global Trend

- เทรนด์ชีวิต FinLife ของคนยุคดิจิทัล
- หุ่นยนต์ในภาคอุตสาหกรรม กระแสใหม่ที่แรงงานต้องกังวลจริงหรือ?

(จากซ้ายไปขวา) คุณอุษกร สิริโยธิน รองผู้จัดการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ดร.วิโรจน์ สันติประภาพร ผู้จัดการ ธปท. และคุณรณดล นุ่มนนท์ ผู้ช่วยผู้จัดการ สายกำกับสถาบันการเงิน แถลงข่าวเรื่องการกำกับดูแลการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct) เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2561

จากแผนยุทธศาสตร์ ธปท. สู่ภาคปฏิบัติ แนวทาง Market Conduct ที่ผู้บริโภคสัมผัสได้

ในช่วงที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์ทางการเงินมีรูปแบบที่หลากหลายซับซ้อนมากขึ้น ก่อให้เกิดช่องว่างที่อาจนำไปสู่การให้บริการที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการให้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน หลอกลวงผลิตภัณฑ์ และรูปแบบอื่น ๆ จนเกิดข้อร้องเรียนมากมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้ตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) เมื่อปี 2555 เพื่อให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับบริการทางการเงิน รวมถึงส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่ประชาชน และในปี 2560 ธปท. ได้กำหนดให้เรื่องการยกระดับการกำกับดูแลสถาบันการเงินเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม (Market Conduct) บรรจุอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ ธปท. (ปี 2560 - 2562) เพราะ ธปท. ตระหนักว่า “การได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม และมีคุณภาพ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนผู้ใช้บริการทางการเงิน” และเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้สถาบันการเงินสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนนั่นเอง

“หุ้นส่วนความสำเร็จ” ของงานด้าน Market Conduct

คุณธัญญ์นิธย์ นิยมการ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. กล่าวว่า “Market Conduct” เป็นเรื่องของบริการที่เป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการ ฉะนั้น “หัวใจสำคัญ” สู่ความสำเร็จในงานด้าน Market Conduct จึงอยู่ที่ “ผู้เกี่ยวข้อง” ทุกฝ่ายจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี เพื่อร่วมกันผลักดันให้เกิดบริการที่เป็นธรรม โปร่งใส และจริงใจ

“ผู้เกี่ยวข้อง” หลัก ๆ ประกอบด้วย (1) ธปท. ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างเข้มแข็งทั้งในแง่ของการยกระดับมาตรฐานการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม การกำกับตรวจสอบการปฏิบัติของสถาบันการเงินและมีบทลงโทษ รวมทั้งการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับหน่วยงานกำกับอื่น ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) (2) ผู้ให้บริการหรือประชาชน ต้องมีข้อมูลเพียงพอ ทั้งผลิตภัณฑ์และคุณภาพการให้บริการที่ได้รับ รวมทั้งต้องเข้าใจสิทธิของตนเองด้วย และ (3) ผู้ให้บริการ หรือสถาบันการเงิน ต้องใส่ใจในการให้บริการอย่างเป็นธรรม โดยเริ่มตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญในการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด จนสามารถผลักดันให้กลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร สะท้อนออกมาในนโยบาย กระบวนการ และการเสนอขายที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

ปี 2560 ปีแห่งการ “อุ่นเครื่อง” และเรียนรู้ร่วมกัน

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ทางการเงินของสถาบันการเงินมีอยู่จำนวนมาก ในปี 2560 ซึ่งเป็นปีแรกในการดำเนินแผนงานด้าน Retail Market Conduct ธปท. จึงเลือกประเด็นปัญหาหลักที่มีการร้องเรียนมากที่สุด และเป็นเรื่องที่ต้องเร่งแก้ไข มาเป็น Theme หลักที่มุ่งเน้นกำกับดูแล ในปี 2560 อันประกอบด้วย การขายผลิตภัณฑ์ประกันภัย ทั้งกรณีขายพ่วงและขายแยกเดี่ยว ที่มาในรูปแบบของการบังคับขายหรือหลอกลวง และความเป็นส่วนตัวของลูกค้า (Customer Privacy)

“ในปีแรก ถ้าเราเลือกทุกผลิตภัณฑ์ ภาพอาจจะไม่ชัดเจน เราก็เลยคิดว่าเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนสถาบันการเงินว่า แบงก์ชาติจะเอาจริงเรื่อง Market Conduct จึงเลือก 2 เรื่องนี้มาเป็น Theme หลัก และก่อนจะออกเป็นเกณฑ์บังคับใช้ก็ต้องให้เวลาสถาบันการเงินได้ปรับตัว เพราะสิ่งสำคัญคือ เราต้องการให้ผู้ให้บริการเข้าใจและร่วมมือกับเรา ฉะนั้น เราต้องเข้าใจปัญหาและการทำธุรกิจของเขา ขณะเดียวกันก็ต้องให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงด้วย ปี 2560 จึงถือเป็นปีที่ทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้องได้ ‘วอร์มอัพ’ และเรียนรู้ไปด้วยกัน”

เพราะเรื่อง Market Conduct เกี่ยวข้องกับคนในวงกว้าง ธปท. จึงนำหลักการ Regulatory Impact Analysis (RIA) มาใช้ในกระบวนการจัดทำหลักเกณฑ์ โดยคุณธัญญ์นิธย์ย้ำว่า หัวใจสำคัญของหลัก RIA คือการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่ทุกคนจะได้ทำตามด้วยความเข้าใจและเต็มใจ จึงมีการจัดตั้ง “ชมรม Market Conduct” เพื่อรวมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็น Focus Group

ชมรม Market Conduct ประกอบด้วยตัวแทนผู้บริหารของสถาบันการเงิน ที่ดูแลด้านผลิตภัณฑ์และเครือข่ายสาขา ตัวแทนหน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) เช่น คปภ. ก.ล.ต. นอกจากนี้ เราได้พูดคุยกับตัวแทนภาคประชาชน เช่น มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค บริษัทปาสาละ และบริษัทที่เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ ใน Social Media เช่น “ออมมันนี่” และ “เช็คราคา” อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักเกณฑ์และงานด้านอื่นที่สนับสนุนเป้าหมายหลักของเราตอบโจทย์อย่างแท้จริง

“การใช้หลัก RIA ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกำหนด (Define) ปัญหาการให้บริการทางการเงินที่ควรเร่งแก้ไข เป้าหมายที่ต้องการ ตลอดจนร่วมพิจารณาแนวทางต่าง ๆ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพด้านต้นทุน (Cost Effective) และความสอดคล้องของหลักเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เพื่อไม่เป็นภาระในทางปฏิบัติแก่ผู้ให้บริการ ควบคู่ไปกับการรับฟังความเห็นจากสาธารณะ”

คุณธัญญ์นิธย์ นิยมการ
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท.

การยกระดับมาตรฐานการให้บริการอย่างเป็นธรรมใน 9 ด้านสำคัญ

9 ระบบงานเพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

จากกระบวนการจัดทำหลักเกณฑ์อย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย นำมาสู่หลักปฏิบัติสำหรับ 9 ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ลูกค้าตั้งแต่ต้นจนจบ (End-to-end Process) ซึ่งเป็น “หัวใจสำคัญ” และเป็นโครงสร้างพื้นฐานทำให้เกิด Market Conduct เพื่อนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม ได้แก่

(1) คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงผลักดันเรื่อง Market Conduct อย่างเป็นรูปธรรม กำหนดเป็นวัฒนธรรมองค์กร และมีผู้รับผิดชอบชัดเจน (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องเหมาะสมกับลูกค้า ความสามารถของพนักงานขาย ช่องทางการขาย ระบบงานและการควบคุม และมีเงื่อนไขที่เป็นธรรม (3) การจ่ายค่าตอบแทนและมาตรการลงโทษต้องไม่ผลักดันการขายที่ไม่เหมาะสม (4) กระบวนการขายให้ข้อมูลครบถ้วน ชัดเจน ไม่บิดเบือน และไม่รบกวนลูกค้า (5) การสื่อสารและให้ความรู้พนักงานเกี่ยวกับการให้บริการอย่างเป็นธรรมเป็นไปอย่างทั่วถึง (6) การดูแลข้อมูลลูกค้ามีความปลอดภัย และคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว (7) การดูแลลูกค้าหลังการขายมีความเป็นธรรม (8) การควบคุม กำกับ และตรวจสอบมีความรัดกุม

และ (9) ระบบการปฏิบัติงานและแผนฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ ให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

คุณธัญญ์ณี กล่าวว่า การกำกับดูแลด้าน Market Conduct ของ ธปท. ก็เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่คาดหวัง (Customer Outcome) 5 ประการ ได้แก่ (1) ลูกค้าเชื่อมั่นได้ว่าผู้ให้บริการมุ่งเน้นการให้บริการอย่างเป็นธรรม จริงใจ ไม่เอาเปรียบ (2) ลูกค้าได้รับคำแนะนำที่เหมาะสม ชัดเจน เปรียบเทียบได้ ไม่รบกวน (3) ลูกค้าได้รับผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นธรรมทั้งด้านราคาและเงื่อนไข (4) ลูกค้าสามารถใช้บริการได้สะดวก และได้รับการดูแลแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม และ (5) ผู้ให้บริการช่วยให้ลูกค้าเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง

“พูดง่าย ๆ ผลลัพธ์ที่เราคาดหวังคือ 4 ไม่... ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ”

“ผลลัพธ์” ที่ผู้ใช้บริการฯ เริ่มสัมผัสได้ในปี 2561

เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมในระบบสถาบันการเงินไทย ธปท. ผลักดันให้มีการเปิดเผยข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์

“ผลลัพธ์ที่เราคาดหวังคือ 4 ไม่... ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ”

ใบแจ้งหนี้ และใบเสร็จรับเงิน ก็ต้องแยกรายละเอียดให้ชัดเจนว่า เงินที่ลูกค้าชำระนั้นเป็นการชำระหนี้เท่าใด เป็นค่าทวงถามหนี้หรือค่าธรรมเนียมอื่นใดเท่าใด เป็นต้น

“สิ่งเหล่านี้มาจากการทำงานร่วมกันกับชมรม Market Conduct เราพยายามอย่างเต็มที่ที่จะช่วยให้เอกสารประกอบการขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ มีคำอธิบายที่ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ สถาบันการเงินต้องควบคุมให้พนักงานขายอธิบายให้ครบถ้วน และลูกค้าก็ต้องอ่านและทำความเข้าใจเพื่อรักษาสิทธิของตนเองด้วย”

ทั้งนี้ คุณธัญญ์ณีเชื่อว่า สิ่งที่ประชาชนผู้ใช้บริการทางการเงินน่าจะสัมผัสได้ คือ คุณภาพการให้บริการที่ดีขึ้นและเป็นธรรมมากขึ้น เนื่องจากหลักเกณฑ์ด้าน Market Conduct ที่มีความชัดเจน จะนำไปสู่แรงกดดันทางสังคมและยังเป็นข้อบังคับตามกฎหมายที่ทำให้ผู้ให้บริการต้องปรับเปลี่ยน

“เราไม่ได้มุ่งหวังว่า เมื่อ ธปท. ออกประกาศฉบับนี้แล้ว ทุกอย่างจะดีขึ้นทั้งหมดในเวลาอันสั้น เพราะเรื่องนี้เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนจำนวนมาก ทั้งผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ ซึ่งต่างก็คุ้นชินกับพฤติกรรมแบบเดิม ๆ แต่เชื่อว่าในปี 2561 ผู้ใช้บริการทางการเงินจะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างน้อยก็ไม่ถูกบังคับให้ซื้อผลิตภัณฑ์หรือถูกหลอกลวงขาย”

คุณธัญญ์ณี กล่าวว่า ในปี 2561 นี้ ธปท. จะประเมินสถาบันการเงินด้าน Market Conduct ต่อเนื่องจากปีก่อนและจะนำปัญหาการให้บริการทางการเงินที่พบไปประกอบการพิจารณาอนุญาตธุรกรรมใหม่ หากสถาบันการเงินใดมีพฤติกรรมที่เสี่ยงเกินไปตาม “4 ไม่” ก็จะมีการพิจารณาอนุญาตธุรกรรมใหม่ที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทางการเงินต่อไป และในปี 2562 อาจจะมีการประเมินด้าน Market Conduct รวมเป็นปัจจัยหนึ่งในการประเมินการจัดระดับโดยรวม (Composite Rating) ประจำปีของสถาบันการเงินด้วย

สุดท้ายนี้ ไม่เพียงประชาชนที่ได้ประโยชน์จากการกำกับดูแลด้าน Market Conduct ของ ธปท. แต่สถาบันการเงินเองก็ได้รับประโยชน์มหาศาลไม่แพ้กัน แม้ว่าในระยะสั้นดูเหมือนสถาบันการเงินต้องลงทุนสำหรับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้มี 9 ระบบงานที่ดีและสอดคล้องตามเกณฑ์ Market Conduct แต่ในระยะยาวการให้บริการที่เป็นธรรม จะเป็นแรงสนับสนุนสำคัญให้สถาบันการเงินมีวินัยในการให้บริการกับประชาชน อันเป็นปัจจัยให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืนและมีฐานลูกค้าที่มั่นคง

คุณฤชกร สิริโยธิน
รองผู้จัดการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ธปท.

ธปท. ยกระดับการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ส่งเสริมนวัตกรรม ดูแลความเสี่ยง

ในบริบทที่ระบบสถาบันการเงินมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี การแข่งขัน พฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยไซเบอร์ ธปท.แห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้เท่าทันและจับใจ ดังสโลแกน “จับคว้นให้ไว ดับไฟให้ทัน ป้องกันไม่ให้ลาม” โดยในปี 2561 การดำเนินนโยบายด้านเสถียรภาพสถาบันการเงินเป็นงานต่อเนื่อง ตามทิศทางของแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560 - 2562 โดยจะเน้นนโยบายการดูแลความมั่นคงและเสถียรภาพของสถาบันการเงิน และการดูแลระบบการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ การส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินของผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อเอื้อการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพในระบบ

การกำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน

คุณฤชกร สิริโยธิน รองผู้จัดการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ธปท. กล่าวถึงงานด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ในปี 2561 ว่า ธปท. มีแผนเพิ่มศักยภาพในการกำกับดูแลสถาบันการเงินหลายมิติ คือ

มิติแรก เป็นการพัฒนาการกำกับตรวจสอบแบบติดตามต่อเนื่อง (Ongoing Supervision) ให้มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อบริการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการติดตามความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ในรูปแบบ Off-site Monitoring อย่างต่อเนื่องและใกล้ชิดมากขึ้น ด้วยการพัฒนากระบวนการและปรับปรุงฐานข้อมูลในการติดตามการดำเนินงานของสถาบันการเงิน เพื่อจับจุดความเสี่ยงได้ทันเวลา และมีความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

“ธปท. มีฐานข้อมูลธุรกรรมของสถาบันการเงินอยู่จำนวนมาก การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ติดตามความเสี่ยงของสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่องได้ดีขึ้นและทันการณ์ รวมถึงการพัฒนากระบวนการและฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจสอบเชิงลึก และการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสถาบันการเงินในลักษณะมองไปข้างหน้า จะช่วยให้สามารถพร้อมป้องกันและรับมือกับความเสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นได้” คุณฤชกรกล่าว

มิติที่สอง ธปท. ให้ความสำคัญต่อการเข้าใจในพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Behavior and Culture) ของสถาบันการเงินมากขึ้น จึงได้นำแนวคิดนี้มาเป็นเครื่องมือประกอบการกำกับดูแลสถาบันการเงิน โดยให้กรรมการและผู้บริหารของสถาบันการเงินตระหนักและเข้าใจว่า การกำหนดกลยุทธ์และนโยบายของแต่ละองค์กรมีความเสี่ยงอะไรที่เกี่ยวข้อง และมีกลไกในการดูแลบริหารความเสี่ยงดังกล่าวเพียงพอหรือไม่

คุณฤชกรอธิบายว่า “เราต้องเข้าใจพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันการเงินแต่ละแห่งซึ่งแตกต่างกัน และผู้บริหารรวมถึงกรรมการของสถาบันการเงินนั้น ๆ ต้องเข้าใจด้วยว่า ทิศทางกลยุทธ์ของธนาคารในระยะต่อไปมีความเสี่ยงอะไร และเขามีกลไกดูแลความเสี่ยงจุดนั้นเพียงพอหรือไม่ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมั่นใจว่า ได้ทำหน้าที่ของตนในการควบคุมนโยบายความเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกถ่วงดุลอำนาจในสถาบันการเงินอย่างเหมาะสม โครงการนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ปีที่ผ่านมาได้ทำโครงการนำร่องการศึกษาพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรกับธนาคารขนาดใหญ่ 5 ราย ด้วยการออกแบบสอบถามให้กรรมการสถาบันการเงินประเมินตนเอง รวมถึงการออกไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันการเงินเพื่อประมวลผลเพิ่มเติม ซึ่งในปีนี้ เราจะปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมขึ้น เพื่อใช้ทำความเข้าใจสถาบันการเงินเพิ่มเติม”

มิติที่สาม การยกระดับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามด้านไซเบอร์ของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญที่เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ และในหลายรูปแบบ ปีที่ผ่านมา ธปท. กำกับดูแลสถาบันการเงิน ว่ามีการบริหารความเสี่ยงของเรื่องนี้ในด้านการป้องกันและตรวจจับภัยที่จะเกิดขึ้น และในปีนี้จะเน้นเรื่องการตอบสนองและฟื้นฟู (Response and Recovery) เมื่อเกิดภัยไซเบอร์ขึ้น “ที่ผ่านมาภัยไซเบอร์สามารถเกิดขึ้นและกระทบกับสถาบันการเงินได้หลายรูปแบบ ฉะนั้นทำอย่างไรให้สถาบันการเงินมีความพร้อม ถ้าถูกโจมตีแล้วตอบสนองและแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างฉับไว เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการเร่งพัฒนาความรู้ในระดับกรรมการและบุคลากรของสถาบันการเงิน”

มิติที่สี่ เป็นเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินภาคการเงินที่เรียกว่า Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารโลก (World Bank) การประเมินนี้

เป็นการประเมินการกำกับระบบการเงินของประเทศ ทั้งในเรื่องการดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน การปฏิบัติตามมาตรฐานกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานและกระบวนการดูแลแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม โดยเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลระบบการเงิน ได้แก่ ธปท. กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) รวมถึงกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

มิติที่ห้า คือ การกำกับดูแลเรื่องการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (Market Conduct) ที่สถาบันการเงินจะต้องมีระบบที่ดีในการดูแลเรื่องนี้ ตามมาตรฐานที่ ธปท. กำหนด โดย ธปท. จะออกตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันการเงินมีการพัฒนาเรื่องดังกล่าวให้ได้มาตรฐาน มีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอต่อผู้ใช้บริการทางการเงิน

เสถียรภาพระบบการชำระเงินและการสนับสนุน FinTech

ระบบการชำระเงินของประเทศไทยมีการพัฒนาไปค่อนข้างมากจากแนวโน้มการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการชำระเงิน ช่วยให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการชำระเงินที่สะดวก รวดเร็ว และต้นทุนต่ำลง โดยเฉพาะโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment) มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งผ่านระบบพร้อมเพย์ที่ได้รับการยอมรับและมีการเติบโตที่ดีในปีที่ผ่านมา มีประชาชนลงทะเบียนในระบบพร้อมเพย์ 37 ล้านคน และยอดปริมาณการใช้เฉลี่ยต่อวันอยู่ที่ 7 แสนรายการ รวมถึงนโยบายการส่งเสริมการใช้จ่ายบัตรเครดิตในประเทศ ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์รับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในปีนี้ ธปท. ยังคงมียุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการชำระเงินอย่างต่อเนื่องในหลายด้าน

ด้านแรก คือ การมีโครงสร้างการกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่เหมาะสม ภายใต้พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่กำลังจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 เมษายน 2561 สำคัญคือ เน้นการ

“

ธปท. จะพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เน้นการติดตามในรูปแบบ Off-site Monitoring มากขึ้น โดยใช้ฐานข้อมูลและพัฒนาระบบต่าง ๆ มาสนับสนุนการทำงาน เพื่อจับจุดความเสี่ยงได้ทันเวลา และมีความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

”

รวมศูนย์การกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบการชำระเงิน ให้มีเอกภาพภายใต้คณะกรรมการนโยบายระบบการชำระเงิน โดยมีผู้ว่า ธปท. เป็นประธาน

“ในส่วนของ ธปท. เมื่อ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงินฉบับใหม่บังคับใช้แล้ว เราจะมีกลไกและเครื่องมือกำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงินแต่ละประเภทที่สะท้อนความเสี่ยงที่เหมาะสมตามมาตรฐานสากล อีกทั้งทำให้การกำกับดูแลมีความยืดหยุ่น เพื่อต่อการเกิดนวัตกรรม รวมถึงมีกลไกดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้บริการที่ชัดเจน” คุณฤชกรกล่าว

ด้านที่สอง คือ การกำหนดแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน (Payment System Roadmap) ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2561 - 2563 เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใน 3 ปีข้างหน้า ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมให้การชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน

หัวใจของ Payment System Roadmap ฉบับที่ 4 ประกอบด้วยแนวทางสำคัญ 5 เรื่อง คือ (1) การสนับสนุนนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว และต้นทุนต่ำ เช่น การชำระเงินด้วย QR Code (2) การส่งเสริมการเข้าถึงและการชำระเงินแบบดิจิทัลอย่างแพร่หลาย (3) การพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงิน (4) การยกระดับการชำระเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และ (5) การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านการชำระเงิน

นโยบายด้าน FinTech และ Bangkok FinTech Fair 2018

นโยบายการส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินเป็นกลยุทธ์สำคัญอีกด้านของ ธปท. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ระบบการเงิน เพราะจะช่วยให้มีการแข่งขัน บริการที่มีประสิทธิภาพ สถาบันการเงินมีต้นทุนลดลง รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินของทุกภาคส่วน ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดตั้งสนามทดสอบนวัตกรรม (Regulatory Sandbox) ซึ่งนวัตกรรมในเรื่อง QR Payment ได้ผ่านการทดสอบ และสามารถให้บริการทั่วไป

ได้แล้ว แต่ยังคงมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ ๆ ที่อยู่ระหว่างการทดสอบ อาทิ การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน เทคโนโลยีการพิสูจน์ตัวตนในการทำธุรกรรมทางการเงิน

“นโยบายเพิ่มเติมของปีนาคปีนี้ จะชักจูงให้มีผู้ให้บริการทางการเงินต่าง ๆ มีการเข้าทดสอบใน Sandbox มากขึ้น และให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรฐาน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นโครงสร้างระบบการเงินกลาง เช่น การนำมาตรฐาน QR Code ไปใช้กับบัตรเครดิต การส่งเสริมนวัตกรรมการยืนยันตัวตน โดยใช้ลักษณะทางชีวภาพของแต่ละบุคคล เป็นต้น” คุณฤชกรกล่าว

นอกจากนี้ ธปท. กำหนดจะจัดงาน Bangkok FinTech Fair 2018: SME and Consumer Financial Solutions ในวันที่ 19 - 20 มีนาคม 2561 ที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินที่รองรับบริการแก่กลุ่มผู้ประกอบการ SME และผู้บริโภครายย่อย ซึ่งยังมีศักยภาพในการเติบโตสูง เพื่อสื่อสารนโยบายด้านนวัตกรรมทางการเงินสำคัญให้ตลาดรับทราบ และให้เห็นศักยภาพของนวัตกรรมทางการเงินด้านนี้ในประเทศไทย

คุณฤชกรกล่าวว่า ผู้เข้าร่วมงานประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ อาทิ สถาบันการเงิน หน่วยงานภาครัฐ ธนาคารกลางต่างประเทศ ผู้ให้บริการชำระเงิน ผู้ให้บริการฟินเทค ผู้ประกอบการ SME และประชาชนที่สนใจ “การจัดงานนี้ต้องการตอบโจทย์นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะสนับสนุนบริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ SME และผู้บริโภครายย่อย ในงานจะมีฐานแสดงนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ ของผู้ให้บริการที่น่าสนใจ ขณะเดียวกันได้เชิญวิทยากรชั้นนำจากในประเทศและต่างประเทศที่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็น ซึ่งผู้ร่วมงานน่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากการจัดงานครั้งนี้”

B

คุณไพฑูรย์ กิตติศรีกังวาน
รองผู้จัดการ ด้านบริหาร ธปท.

คุณเมธี สุภาพงษ์
รองผู้จัดการ ด้านเสถียรภาพการเงิน ธปท.

มุ่งรักษาเสถียรภาพ และสมดุลทางเศรษฐกิจ

ด้วยการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น (Flexible Inflation Targeting) มาตั้งแต่ปี 2543 โดยได้มีการทบทวนและปรับปรุงกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อมาอย่างสม่ำเสมอ ในช่วงแรก ธปท. ดำเนินนโยบายโดยให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพด้านราคาค่อนข้างมาก ผ่านการกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ แต่ในช่วงหลังได้ให้ความสำคัญกับอีก 2 เป้าหมายเพิ่มมากขึ้น ทั้งเป้าหมายด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายเสถียรภาพระบบการเงิน การดำเนินนโยบายการเงินในภาพรวมเป็นการชั่งน้ำหนักรักษาสมดุลของทั้ง 3 เป้าหมายให้เหมาะสมในแต่ละช่วงสถานการณ์

นโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อ

คุณเมธี สุภาพงษ์ รองผู้จัดการ ด้านเสถียรภาพการเงิน ธปท. และคณะกรรมการนโยบายการเงิน กล่าวว่า การดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่นมีความน่าเชื่อถือ เพราะกรอบนี้เน้นไปที่ความโปร่งใส ทั้งความโปร่งใสของข้อมูลและความโปร่งใสของการดำเนินนโยบาย มีการเปิดเผยถึงหลักการเหตุผลต่อสาธารณะ และมีการประกาศเป้าหมายของนโยบายการเงินที่ชัดเจน

“กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น คำว่า ‘ยืดหยุ่น’ ไม่ใช่เฉพาะเงินเฟ้อยืดหยุ่น แต่รวมถึงเป้าหมายด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายเสถียรภาพระบบการเงิน โดยการให้ความสำคัญแต่ละเป้าหมายขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและแนวโน้ม บางครั้งเราให้น้ำหนักในบางเรื่องมากกว่าเรื่องอื่น เช่น ในช่วงที่เศรษฐกิจมีการชะลอตัว เงินเฟ้อไม่ได้เป็นปัญหาหลัก เราพยายามดำเนินนโยบายการเงินที่ให้ความสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น”

คุณเมธีอธิบายถึงเป้าหมายเสถียรภาพราคาว่า ทุกประเทศต้องการให้เงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำและไม่ผันผวน โดยเงินเฟ้อต่ำมีประโยชน์ เพราะทำให้วางแผนการใช้จ่ายได้ชัดเจน ถ้าผันผวนน้อยยิ่งดี เพราะจะช่วยให้การวางแผนระยะยาวในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การทำงบประมาณ การลงทุน และการบริโภค

สำหรับเป้าหมายด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่ใช่เน้นให้เศรษฐกิจเติบโตมาก ๆ แต่ต้องการให้ขยายตัวใกล้เคียงกับศักยภาพและความสามารถทางเศรษฐกิจในแต่ละขณะ เพราะศักยภาพทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงได้ หากมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจขยายตัวเกินกว่าศักยภาพ ก็มีโอกาสที่จะเกิดวิกฤติเพิ่มขึ้นในอนาคต แต่ถ้าเศรษฐกิจเติบโตต่ำกว่าศักยภาพมากเกินไป ก็เท่ากับมีค่าเสียโอกาสในการทำให้การกินดีอยู่ดีของประชาชนสูงขึ้น จึงต้องสร้างสมดุลให้ชัดเจน

“ในช่วงหลัง มีหลายประเทศบอกว่า เงินเฟ้อต่ำ เศรษฐกิจก็ไม่ได้ขยายตัวสูง แต่ทำไมวิกฤติด้านเสถียรภาพระบบการเงิน หลังวิกฤติเศรษฐกิจโลกในปี 2551 ธนาคารกลางทุกแห่งจึงให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ปัญหาที่สำคัญก็คือ ธนาคารกลางมีเครื่องมือทางการเงินหลัก คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย การจะใช้นั้นเครื่องมือบรรลุผลสำเร็จหลายเป้าหมายนั้นทำได้ยาก และอาจทำได้ไม่มีประสิทธิภาพ” คุณเมธีกกล่าว

ในประเด็นเสถียรภาพของระบบการเงิน ธปท. จึงมีเครื่องมืออื่นที่เข้ามาช่วย เช่น Macroprudential Measures ซึ่งสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในแต่ละขณะและแต่ละภาคส่วน อาทิ อสังหาริมทรัพย์ ตลาดพันธบัตรเอกชน การใช้จ่ายภาคเอกชน การบริโภค หนี้ครัวเรือน โดยเป็นเครื่องมือที่ Target ในแต่ละจุดแบบเฉพาะเจาะจง โดยไม่จำเป็นที่จะต้องใช้อัตราดอกเบี้ย ซึ่งจะกระทบใน

วงกว้างต่อทุกคนทุกภาคส่วนพร้อมกัน แต่เครื่องมือต่าง ๆ นั้น จะใช้ได้เฉพาะภาคส่วนที่ธนาคารกลางมีอำนาจกำกับดูแลเท่านั้น

“ถ้าจะดำเนินนโยบายให้ได้ผล ก็ต้องดูประกอบกัน ทั้งเครื่องมือ นโยบายการเงิน ดอกเบี้ย และเครื่องมือทางด้าน Macroprudential มาใช้ร่วมกันให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะเครื่องมือแต่ละอันจะมี Trade-off มีข้อดีข้อเสียที่ไม่เหมือนกัน” คุณเมธีกกล่าว

ภาวะเงินเฟ้อต่ำ

ภาวะเงินเฟ้อต่ำเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก และเป็นเรื่องที่ทำนายของธนาคารกลางทั่วโลก โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้เงินเฟ้อต่ำมาจาก 2 ปัจจัย ปัจจัยแรกอยู่ในด้านอุปสงค์ คุณเมธีกกล่าวว่า หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจโลก หลายประเทศฟื้นตัว แต่ฟื้นตัวช้ามาก

“

ถ้าจะดำเนินนโยบายให้ได้ผล ก็ต้องดูประกอบกัน ทั้งเครื่องมือ นโยบายการเงิน ดอกเบี้ย และเครื่องมือทางด้าน Macroprudential มาใช้ร่วมกันให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะเครื่องมือแต่ละอันจะมี Trade-off มีข้อดีข้อเสียไม่เหมือนกัน

”

บางประเทศยังเจอวิกฤติเศรษฐกิจของตัวเองซ้ำขึ้นมา การฟื้นตัวที่ชัดเจนของเศรษฐกิจโลกเพิ่งเริ่มเมื่อกลางปี 2560 ดังนั้น ปัจจัยทางด้านอุปสงค์ค่อย ๆ ฟื้นตัว เป็นสาเหตุให้กำลังซื้อของผู้บริโภคยังไม่เกิดขึ้นเต็มที่

ปัจจัยที่สองซึ่งมีความสำคัญมาจากทางด้านอุปทาน และทางด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ ปัจจุบันการแข่งขันทางด้านสินค้าเกิดขึ้นทั่วโลก มีการวาง Supply Chain ไว้กระจายกระจายในหลาย ๆ ประเทศ ธุรกิจสามารถหาแหล่งวัตถุดิบคุณภาพดีและแรงงานที่ถูกที่สุด ทำแต่ละส่วนย่อย ๆ ของผลิตภัณฑ์ และส่งมาประกอบได้ในต้นทุนที่ต่ำ ราคาและต้นทุนการผลิตจึงไม่อยู่ในระดับที่สูง

“ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การผลิตน้ำมันดิบ สหรัฐอเมริกา พบ Shale Gas และ Shale Oil มีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างต่ำ และมีแหล่งผลิตกระจายอยู่ทั่วประเทศ เมื่อใดที่ราคาเริ่มปรับขึ้น หรืออุปทานในตลาดโลกหายไป ก็สามารถผลิตขึ้นมาทดแทนได้ทันที ทำให้สร้างเพดานของราคาน้ำมันในตลาดโลก แต่ช่วงนี้ที่ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นมาจากปัจจัยพิเศษ เช่น อากาศที่หนาวเย็นมากกว่าปกติทั่วโลก ทำให้มีการเพิ่มการใช้น้ำมันเพื่อผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม ในระยะปานกลางและระยะยาว ราคาน้ำมันไม่น่าจะสูงขึ้นเหมือนในอดีต นอกจากนั้น ยังมีอีกหลายเทคโนโลยีที่พัฒนาเร็ว เช่น e-Commerce และ Automation ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนแรงงานลดลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต” คุณเมธีกกล่าว

ทว่าเรื่องฟลัดเงินเฟ้อและเหตุปัจจัยต่าง ๆ ยังคงต้องติดตามศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะยังไม่มีข้อสรุปที่ตายตัว

“เรื่องค่าจ้าง ในกรณีสหรัฐอเมริกา การจ้างงานอยู่ในเกณฑ์ดี ระดับการว่างงานต่ำ แต่ทำไมแรงกดดันเงินเฟ้อจากค่าจ้างจึงมีน้อย หรือ

แทบไม่มี ก็เป็นสิ่งที่ต้องศึกษาว่า ฟลัดทางด้านต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงาน ทำไมสร้างแรงกดดันต่อเงินเฟ้อได้ไม่มาก ซึ่งตรงนี้มี 2 แนวทางหนึ่ง ต้องใช้เวลาหรือไม่ เพราะเศรษฐกิจเพิ่งฟื้นตัว หรือสอง จะเป็นแนวโน้มนี้จริง ๆ เพราะมี Automation เอาเครื่องจักรหรือหุ่นยนต์มาแทนคน หรือใช้จากแหล่งที่มีต้นทุนถูก รวมถึงวิธีการผลิตและพฤติกรรม การบริโภคก็เปลี่ยนไป เหล่านี้ต้องมาดูว่า ในที่สุดการปรับตัวต่าง ๆ จะเป็นไปในทิศทางไหน”

ฟลัดเงินเฟ้อขึ้นอยู่กับการโครงสร้างเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ แต่จากการศึกษาพบว่า เงินเฟ้อจากต่างประเทศมีผลต่อเงินเฟ้อในประเทศค่อนข้างสูงขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากการเชื่อมต่อทางการค้า Globalization และ e-Commerce มีการเชื่อมโยงกันมากขึ้น

สำหรับประเทศไทย คุณเมธีกกล่าวว่า เศรษฐกิจไทยขยายตัวดีขึ้นค่อนข้างมาก โดยมาจากการส่งออกและการท่องเที่ยวเป็นหลัก เศรษฐกิจภายในดีขึ้นบ้าง แต่ยังไม่กระจายตัวเต็มที่ เนื่องจากราคาสินค้าในภาคเกษตรยังไม่ดี กระทั่งกำลังซื้อของภาคเกษตร ส่งผลให้การค้าปลีกและร้านค้าเล็ก ๆ ในต่างจังหวัดได้รับผลกระทบ บวกกับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากรัฐกิจขนาดใหญ่ที่ขยายการลงทุนไปสู่ต่างจังหวัด “เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น แต่ประชาชนไม่รู้สึก เพราะว่าส่วนใหญ่ที่อยู่ในภาคเกษตรและแรงงานไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ เรื่องนี้คงต้องใช้เวลา”

ทั้งนี้ ธปท. ได้คาดการณ์ว่า ภายในช่วงครึ่งแรกของปี 2561 เงินเฟ้อจะกลับเข้าสู่กรอบล่างของเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยรายปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 หรือร้อยละ 1.0 - 4.0 “ปัจจัยหลักมาจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าเกษตรคงยังไม่ปรับขึ้นเร็ว ส่วนเรื่องค่าจ้างขึ้นต่ำน่าจะมีผลบ้าง แต่ยังคงรอดู”

แนวทางพัฒนารอบเป้าหมายเงินเฟ้อ

คุณเมธีกกล่าวว่า ธปท. อยู่ในกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น และกำลังทบทวนปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็น Input ของการดำเนินนโยบาย เช่น ตัวเลขเศรษฐกิจและเครื่องชี้ต่าง ๆ โดยปัจจุบัน ภาคบริการมีขนาดใหญ่กว่าภาคอุตสาหกรรมมาก แต่อาจมี Indicator ภาคบริการที่ยังไม่มากเพียงพอที่จะติดตามหลาย ๆ เรื่อง เช่น e-Commerce ว่ามีกี่ราย เสียภาษีกันมากน้อยแค่ไหน ปริมาณธุรกรรมมีมากแค่ไหน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษากันต่อ ในภาพรวมถ้าตัวเลข Input สะท้อนภาวะเศรษฐกิจได้ดี การตัดสินใจเชิงนโยบายก็จะถูกต้องเหมาะสมและทันเวลามากขึ้น

“

ถ้าถอนยาเร็วเกินไป ก็อาจจะมียผลกระทบต่อ Momentum ของการฟื้นตัว
ทำให้เศรษฐกิจสะดุดได้ แต่ถ้าทำช้าเกินไป ก็อาจมีความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ
และความไม่สมดุลทางการเงิน เช่น การกู้หนี้ยืมสินที่สูงเกินไป
การเก็งกำไรในสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นต้น

ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว

”

“การใช้ Big Data มาจับชีพจรเศรษฐกิจ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นข้อมูลที่สร้างมาจากระดับปัจเจกบุคคล คือ จาก Micro มาสู่ Macro จะเห็นการเคลื่อนไหวพฤติกรรมต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น และการเห็นภาพสะท้อนทางด้าน Micro มากขึ้น จะเป็น Indicator ที่ค่อนข้างเร็ว ที่บอกว่าภาคสังคม ธุรกิจ หรือผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดแล้ว ธปท. มีกลุ่มงานที่ศึกษาเรื่อง Big Data และทำเรื่อง Data Analytics อย่างต่อเนื่อง และคิดว่าจะใช้ประโยชน์จากเรื่องนี้มากขึ้น นอกจากนั้น เราพร้อมที่จะร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่สนใจเรื่องนี้มาหารือ และมาศึกษาด้วยกัน” คุณเมธิกล่าว

Policy Normalization ในประเทศอุตสาหกรรมหลัก และผลต่อประเทศไทย

คุณไพพลักษณ์ กิตติศรีกังวาน รองผู้จัดการ ด้านบริหาร ธปท. และคณะกรรมการนโยบายการเงิน กล่าวว่า หลังวิกฤติการเงินโลก ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลักสำคัญ ๆ ได้ดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเหลือศูนย์หรือติดลบ รวมทั้งการซื้อพันธบัตรจำนวนมาก เพื่ออัดฉีดสภาพคล่องเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ (Quantitative Easing) อย่างไรก็ตาม หลังจากเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้เริ่มฟื้นตัวอย่างชัดเจน ความจำเป็นที่จะต้องใช้นโยบายดังกล่าวก็ลดน้อยลง ธนาคารกลางจึงเริ่มทยอย “ถอนยา” โดยขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และลดการอัดฉีดสภาพคล่อง เพื่อปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ภาวะปกติ หรือ Normalize นโยบายการเงิน ซึ่งเป็นความท้าทายของผู้กำหนดนโยบายว่า จะดำเนินการในลักษณะ “Soft Landing” ได้อย่างไร

“ถ้าถอนยาเร็วเกินไป ก็อาจจะมีผลกระทบต่อ Momentum ของการฟื้นตัว ทำให้เศรษฐกิจสะดุดได้ แต่ถ้าทำช้าเกินไป ก็อาจมีความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อและความไม่สมดุลทางการเงิน เช่น การกู้หนี้ยืมสินที่สูงเกินไป

การเก็งกำไรในสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว และที่สำคัญ ในการถอนยานั้น ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดแรงกระเพื่อมในตลาดการเงิน เพราะถ้าทำอย่างกะทันหัน รวดเร็ว หรือไม่ได้สื่อสารล่วงหน้า ปฏิกริยาในตลาดอาจจะรุนแรง นำไปสู่ความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยระยะยาว และราคาหลักทรัพย์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงิน” คุณไพพลักษณ์กล่าว

ตั้งแต่ปลายปี 2558 ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา (Fed) ได้ทยอยปรับขึ้นดอกเบี้ยอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีการส่งสัญญาณให้ตลาดรับรู้ล่วงหน้า โดยในปี 2561 ตลาดยังคงคาดว่า Fed จะปรับดอกเบี้ยอย่างน้อยอีก 3 ครั้ง ส่วนธนาคารกลางยุโรปก็เริ่มลดปริมาณพันธบัตรที่ซื้อลง แต่ปีนี้ก็ยังไม่ได้เห็นการปรับดอกเบี้ยจากธนาคารกลางยุโรป ในภูมิภาคเอเชีย ธนาคารกลางเกาหลีได้ขยับขึ้นดอกเบี้ยไปเมื่อปลายปีที่แล้ว ตามด้วยธนาคารกลางมาเลเซียเมื่อต้นปีนี้ อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางส่วนใหญ่ในภูมิภาคยังคงรักษาอัตราดอกเบี้ยในระดับผ่อนคลาย เนื่องจากต้องการให้มั่นใจว่าการฟื้นตัวจะยั่งยืนและมั่นคง

“มีคำถามว่า ประเทศอุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ปรับดอกเบี้ยขึ้นเป็นลำดับ และปีนี้จะปรับอีก ประเทศไทยต้องปรับดอกเบี้ยตามหรือไม่ เราได้พูดเสมอว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายการเงินของไทย มีไว้เพื่อดูแลเศรษฐกิจไทย เราไม่จำเป็นต้องปรับอัตราดอกเบี้ยตามสหรัฐอเมริกา การดำเนินนโยบายการเงินของเราขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ แนวโน้มเงินเฟ้อ และเสถียรภาพระบบการเงินของไทยเป็นหลัก”

“นโยบายการเงินในปีนี้น่าจะค่อนข้างท้าทาย ในภาวะที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี เงินเฟ้อต่ำ แต่มีความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงิน จากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้น (Search for Yield) โดยอาจไม่คำนึงถึงความเสี่ยงหรือประเมินความเสี่ยงต่ำกว่า

ที่ควร (Underpricing of Risks) ทั้งในส่วนของภาคครัวเรือน ธุรกิจ และสถาบันการเงิน อันสืบเนื่องจากภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำและยาวนาน ในความเห็นส่วนตัว อัตราดอกเบี้ยแบบที่ไต่ยาแรงมานาน ถึงจุดหนึ่งก็ต้องปรับเข้าสู่ภาวะปกติ ความท้าทายสำคัญของการดำเนินนโยบายในระยะต่อไปก็คือ ควรจะเริ่มถอนยาเมื่อไหร่ ในภาวะเช่นใด เพื่อสร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินควบคู่กันไป”

ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจไทย

คุณไพพลักษณ์กล่าวว่า เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวค่อนข้างดี คาดว่า GDP ปีนี้จะเติบโตร้อยละ 3.9 ต่อเนื่องจากปีก่อน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการส่งออกและการท่องเที่ยว รวมทั้งแรงกระตุ้นจากมาตรการคลังและโครงการลงทุนภาครัฐ เช่น โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ส่วนการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนมีการขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป “แน่นอนว่านโยบายการเงินมีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัว ในจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ผ่อนคลาย และสภาพคล่องที่มีมาก ภาวะสินเชื่อบริโภคการลงทุนและการบริโภค”

สำหรับปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกต่อเศรษฐกิจไทยนั้น แม้เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวได้ดีในปีที่ผ่านมา และคาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องในปีนี้ แต่ก็ยังมี Downside Risks จากหลายปัจจัย ในสหรัฐอเมริกาแม้จะไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าโลก และกระทบต่อประเทศที่พึ่งพาการส่งออก นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยเสี่ยงทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาค หากสถานการณ์ปะทุขึ้น ก็อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

“ด้านภายในประเทศก็มีปัจจัยเชิงโครงสร้างหลายเรื่องที่เป็นความท้าทาย อาทิ ประชากรเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ปัญหาขาดแคลนแรงงานที่จะรุนแรงขึ้นในอนาคต รวมถึงปัญหาทักษะแรงงานที่มีอยู่ อาจไม่ตรงกับความต้องการของธุรกิจและตลาด ผลกระทบจากการใช้เครื่องจักรมาทดแทนแรงงาน และการขยายตัวของ e-Commerce นอกจากนั้น ยังมีประเด็นความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SME ตลอดจนการกระจายผลประโยชน์จากการเติบโตของเศรษฐกิจที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นข้อจำกัดต่อศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว” คุณไพพลักษณ์กล่าวทิ้งท้าย

B

The 53rd SEACEN Governors' Conference Pursuing Stability in a World of Instability

ในช่วงกลางเดือนธันวาคม 2560 ธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม SEACEN Governors' Conference ครั้งที่ 53 โดยมีรับหลักของการประชุมคือ “Pursuing Stability in a World of Instability” การเสวนาครั้งนี้เน้นในประเด็นเกี่ยวกับการดูแลเสถียรภาพท่ามกลางโลกแห่งความผันผวน

Central Banking and the Global Economy

ในหัวข้อการดำเนินงานของธนาคารกลางกับเศรษฐกิจโลก Dr. Jacob Aharon Frenkel ประธาน JP Morgan Chase International กล่าวว่า จากการที่ประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงที่มีอัตราดอกเบี้ยเกือบเป็นศูนย์ และมีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็นลบติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ทำให้การดำเนินนโยบายการเงิน ที่ส่งผ่านผลไปยังระดับราคาไม่มีประสิทธิภาพดังเช่นในภาวะปกติ Dr. Frenkel จึงได้เสนอแนวคิดในการดำเนินนโยบายการเงิน

แบบ Unconventional เพื่อดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในมิติอื่น ๆ ควบคู่ไปพร้อมกัน

ในสภาวะการณ์เช่นนี้ หากธนาคารกลางยังคงยึดมั่นการรักษาเป้าหมายเงินเฟ้อ เป็นเป้าหมายหลักเพียงอย่างเดียว (Conventional) จะก่อให้เกิด “ต้นทุน” ต่อระบบเศรษฐกิจ จากการปรับตัวสู่ “New Normal” ที่เป็นไปอย่างเชื่องช้า เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน สร้างสภาวะที่เอื้อต่อการลงทุนในหลักทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อเก็งกำไรและการก่อหนี้ มากกว่าการลงทุนที่แท้จริง

ในภาคการผลิตและภาคการเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน รวมถึงผลิตภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ธนาคารกลางจึงควรคำนึงถึง “ต้นทุน” เหล่านี้ด้วย แม้การรักษาเสถียรภาพด้านราคาจะยังคงเป็นหน้าที่หลักที่ธนาคารกลางพึงยึดมั่นเป็นพันธกิจหลัก แต่ในบางกรณี ธนาคารกลางอาจจำเป็นต้องผ่อนปรนเป้าหมายเงินเฟ้อบ้างในระยะสั้น เพื่อสร้างสมดุลในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินนโยบายการเงินตามแบบ Unconventional เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อระบบการเงินและเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนโฉมไปจากหลายทศวรรษก่อนนั้น ยังคงอาศัยรากฐานจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และประสบการณ์จากการผ่านวิกฤติเศรษฐกิจโลกหลายครั้งที่ผ่านมา จะยังคงเป็นบทเรียนสำคัญที่ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในความเชื่อมโยงและกลไกการส่งผ่านผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายและวิกฤติเศรษฐกิจในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

Dr. Jacob Aharon Frenkel ประธาน JP Morgan Chase International นำเสนอแนวคิดการดำเนินนโยบายการเงินแบบ Unconventional

Will Politics Lead Economics?

ในหัวข้อ “Will Politics Lead Economics?: Geopolitical Risks and Implications for Central Banks” มีผู้เข้าร่วมอภิปรายประกอบด้วย Mr. Norman T.L. Chan ผู้ว่าการธนาคารกลางฮ่องกง Mr. Lee Juyeol ผู้ว่าการธนาคารกลางเกาหลีใต้ Mr. Lesetja Kganyago ผู้ว่าการธนาคารกลางแอฟริกาใต้ และ Mr. Benoît Coeuré กรรมการบริหารจากธนาคารกลางแห่งสหภาพยุโรป

ผู้อภิปรายส่วนใหญ่เห็นว่า ในทางปฏิบัติ การเมืองมักจะเป็นตัวนำการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ เนื่องจากนักการเมืองเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินนโยบายการคลัง ผ่านการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมถึงเป็นผู้ร่วมตัดสินใจในการแต่งตั้งผู้ว่าการธนาคารกลาง ธนาคารกลางจึงมีอำนาจจำกัดในการท้าทายรัฐบาล ในกรณีที่นโยบายการคลังของรัฐบาลขัดกับความเห็นของธนาคารกลาง ในฐานะผู้ดำเนินนโยบายการเงิน ทั้งนี้ มีผู้อภิปรายแสดงความเห็นว่า แม้รัฐบาลและธนาคารกลางอาจร่วมกันทำงานได้ดีโดยไม่มีการขัดแย้งในปัจจุบัน แต่ก็ควรกำหนดความเป็นอิสระของธนาคารไว้เป็นกฎหมายเพื่อให้แน่ใจว่าความเป็นอิสระของธนาคารจะยังคงอยู่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในอนาคต

ในระหว่างที่ผ่านมา การดำเนินนโยบายการเงินในหลายประเทศโดยคงอัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำเป็นเวลานาน ส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์สูงขึ้นเป็นลำดับ จึงเป็นผลดีต่อกลุ่มผู้มีรายได้สูงซึ่งลงทุนในสินทรัพย์เหล่านี้ ขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นกลุ่มผู้ฝากเงิน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยหรือเป็นกลุ่มในวัยเกษียณซึ่งรับบำนาญบำนาญ จะมิรายได้จากดอกเบี้ยรับที่ลดลง ทำให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดกระแสพิพากษ์วิจารณ์การดำเนินนโยบายการเงินในหมู่สาธารณชน และเป็นเหตุผลหนึ่งที่นักการเมืองใช้กดดันธนาคารกลางในประเด็นเกี่ยวกับ Mandate ขอบเขต และเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย

ดังนั้น เครื่องมือสำคัญในการรับมือกับความท้าทายจากแรงกดดันทางการเมืองคือ การดำรงไว้ซึ่งอิสระของธนาคารกลาง โดยอาศัยกรอบทางกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของธนาคารกลางไว้ชัดเจน นอกจากนี้ ธนาคารกลางควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารกับสาธารณชนให้เข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ของธนาคารกลาง มุมมองต่อภาวะเศรษฐกิจและการส่งสัญญาณการดำเนินนโยบายหรือออกมาตราการ เพื่อให้ตลาดมีการปรับตัวและการคาดการณ์ล่วงหน้าตามสมควร ตลอดจนการสื่อสารและประสานงานใกล้ชิดกับรัฐบาล เพื่อให้การดำเนินนโยบายการเงินการคลังสอดประสานกันเป็นอย่างดี มีการกำหนดบทบาท ขอบเขต

ดร.วิโรท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. ร่วมอภิปรายในหัวข้อ Technological Innovations: Implications for Central Banks in the Next Five Years

และเป้าหมายที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในท้ายที่สุดแล้ว ภาวะเศรษฐกิจจะเป็นตัวสะท้อนผลการดำเนินนโยบายของทางการ ซึ่งทั้งนักการเมืองและธนาคารกลางต้องให้ความสำคัญและใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผลในการดำเนินนโยบาย

Technological Innovations

ในหัวข้อ “Technological Innovations: Implications for Central Banks in the Next Five Years” มีผู้เข้าร่วมอภิปรายประกอบด้วย ดร.วิโรท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. Mr. Ravi Menon ผู้ว่าการธนาคารกลางสิงคโปร์ Mr. B.P. Kanungo รองผู้ว่าการธนาคารกลางอินเดีย และ Ms. Neav Chanthana รองผู้ว่าการธนาคารกลางกัมพูชา

ผู้เข้าร่วมอภิปรายแสดงความเห็นว่า แม้นวัตกรรมทางการเงินจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จะช่วยลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจและธุรกรรมทางการเงิน ช่วยเพิ่ม Financial Inclusion และก่อให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์และสร้างเครื่องมือภาวะเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ แต่การเติบโตของ FinTech ก็ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเงิน หากปราศจากการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ

ธนาคารกลางในฐานะผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจใน FinTech และผลกระทบที่อาจมีต่อระบบเศรษฐกิจ เพื่อวางระบบ

การกำกับดูแลธุรกิจ FinTech และเตรียมแผนรองรับผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและรัดกุม โดยตัวอย่างของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินในระยะที่ผ่านมา อาทิ ราคาสินค้าที่มีการซื้อขายออนไลน์ มีการปรับตัวรวดเร็วกว่าสินค้าที่วางขายในร้าน เริ่มมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนการจ้างงานมากขึ้น จากเดิมที่เน้นทดแทนกลุ่มงานไร้ทักษะ ขยายมาสู่กลุ่มงานกึ่งทักษะ และช่องว่างที่เพิ่มขึ้นระหว่างผลิตภาพของผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีเงินทุนและสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต กับผลิตภาพของผู้ประกอบการรายย่อยที่มีเงินทุนจำกัดและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีต่ำ

ดังนั้น หน่วยงานที่กำกับดูแลธุรกิจเหล่านี้ควรต้องมีความยืดหยุ่นสูง พร้อมปรับตัวและก้าวทันไปกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน และทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่ดีในการกระตุ้นและสร้างบรรยากาศ หรือออกกฎเกณฑ์ที่เอื้อให้ภาคเอกชนสามารถนำนวัตกรรมเหล่านี้ไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางการเงิน รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมทางการเงินให้แก่สาธารณชนด้วย นอกจากนี้ โจทย์ที่ท้าทายอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างและรักษาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยด้านไซเบอร์ (Cyber Security)

ธนาคารกลางในกลุ่ม SEACEN หลายแห่งได้มีการดำเนินการเพื่อรองรับการใช้นวัตกรรมทางการเงินบ้างแล้ว เช่น ธนาคารกลางกัมพูชา

ได้เตรียมการปรับระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการชำระเงินและการค้าหลักทรัพย์ออนไลน์ ธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ทำการศึกษาและทดลองเสมือนจริงในการกำกับดูแลการชำระเงินธุรกรรมที่ทำผ่าน Blockchain (ทดลองในระดับการชำระเงินธุรกรรมในประเทศแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างประสานกับธนาคารกลางแคนาดาเพื่อทดลองในระดับการชำระเงินธุรกรรมระหว่างประเทศ) ธปท. ได้นำใช้ระบบ PromptPay แล้ว และธนาคารกลางอินเดียได้นำใช้ Unified Payments Interface (UPI) เพื่อรองรับการชำระเงินและโอนเงินผ่านอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ

Redefining Mandates of Central Banks

ในหัวข้อ “Redefining Mandates of Central Banks: Monetary Policy and Financial Cycles?” มีผู้เข้าร่วมอภิปรายประกอบด้วย Mr. Agustín Carstens กรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ Mr. David Lipton รองกรรมการบริหารกองทุนการเงินระหว่างประเทศ Mr. Muhammad Ibrahim ผู้ว่าการธนาคารกลางมาเลเซีย และ Mr. Nestor A. Espenilla, Jr. ผู้ว่าการธนาคารกลางฟิลิปปินส์

ผู้อภิปรายส่วนใหญ่เห็นว่า ธนาคารกลางยังควรดำเนินนโยบายการเงินโดยมุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพด้านราคาเป็นขอบเขตอำนาจหน้าที่หลัก แต่ควรเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินเป็นประเด็นร่วมด้วย โดยที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็ดำเนินนโยบายการเงินโดยใช้เงินเพื่อเป็นเป้าหมาย ซึ่งสถานการณ์ที่ผ่านมาได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ควรกำหนดเป้าหมายเงินเพื่อเป็นช่วงตัวเลขและสำหรับช่วงเวลาหลายปีเพื่อเป็นเข็มทิศและเพื่อให้ยังคงมีความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบาย

สิ่งที่ธนาคารกลางควรทำในการดำเนินนโยบายการเงินมีหลายมาตรการ อาทิ การสื่อสารให้สาธารณชนเข้าใจชัดเจนถึงขอบเขต เป้าหมาย

และเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงิน การประสานกับผู้กำหนดนโยบายอื่น ๆ ในประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างภาวะต่อนโยบายการเงินมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น โดยในกรณีของประเทศไทย เห็นได้ชัดเจนว่านโยบายภาครัฐในด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่ได้ก่อให้เกิดภาวะด้านเงินเฟ้อจนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายการเงิน

ธนาคารกลางควรประสานกับผู้กำหนดนโยบายของประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินและหาแนวทางร่วมกันในการบรรเทาผลกระทบจากภายนอก (Spillover Effects) เช่น ผลจากการดำเนินนโยบายของ Fed และจีน ที่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

การใช้เสถียรภาพทางการเงินมาเป็นอีกเป้าหมายหนึ่งของการดำเนินนโยบายการเงินอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากยังขาดความชัดเจนว่า ผู้ดำเนินนโยบายควรยึดเครื่องชี้หรือตัวแปรใดเป็นเป้าหมายสำหรับการดูแลเสถียรภาพทางการเงิน ซึ่งความไม่ชัดเจนนี้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายการเงิน ดังนั้น ผู้อภิปรายส่วนใหญ่จึงให้ความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย โดยธนาคารกลางยังคงเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลเสถียรภาพด้านราคา และใช้เครื่องมืออื่น ๆ อาทิ มาตรการกำกับดูแลความมั่นคงของสถาบันการเงินเชิงระบบ (Macroprudential Measures) เพื่อดูแลเสถียรภาพทางการเงินควบคู่กันไป

ทั้งนี้ ในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงติดลบเช่นในปัจจุบัน การดำเนินนโยบายการเงินควรเป็นเชิงรุกมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจทำได้ด้วยการปรับแนวทางการดำเนินนโยบายการเงิน (Redefine the Framework) หรือใช้แนวทางที่หลากหลายในการดำเนินนโยบายการเงิน และอาจใช้นโยบายทางการคลังหรือการปฏิรูปทางการเมืองร่วมด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยเกิดการบิดเบือนตลาดน้อยที่สุด

B

(แถวหน้า จากซ้ายไปขวา) Mr. Agustín Carstens กรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ Mr. David Lipton รองกรรมการบริหารกองทุนการเงินระหว่างประเทศ Mr. Nestor A. Espenilla, Jr. ผู้ว่าการธนาคารกลางฟิลิปปินส์ และ Mr. Muhammad Ibrahim ผู้ว่าการธนาคารกลางมาเลเซีย ขณะร่วมอภิปรายในหัวข้อ Redefining Mandates of Central Banks: Monetary Policy and Financial Cycles?

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

แหล่งรวมความรู้ด้านการเงินของไทย อีกหนึ่งมิติใหม่ และความภูมิใจของ ธปท.

เมื่อปี 2560 ที่ผ่านมา ถือเป็นอีกปีหนึ่งที่สำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นปีที่ครบรอบ 75 ปี การสถาปนา ธปท. แล้ว ยังเป็นปีที่ ธปท. ได้ผลักดันให้เกิดพิพิธภัณฑ์ทางการเงินที่สำคัญ อีก 2 แห่ง ซึ่งถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางการเงินการธนาคาร ที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ที่สุด โดย ธปท. มุ่งหวังให้ทั้งสองพิพิธภัณฑ์นี้เป็นจุดเริ่มต้นในการส่งต่อเรื่องราวการเงินในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยและน่าสนใจ และเป็นจุดบ่มเพาะความรู้ ความเข้าใจ ที่จะเป็พื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยต่อไปอย่างยั่งยืน

พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

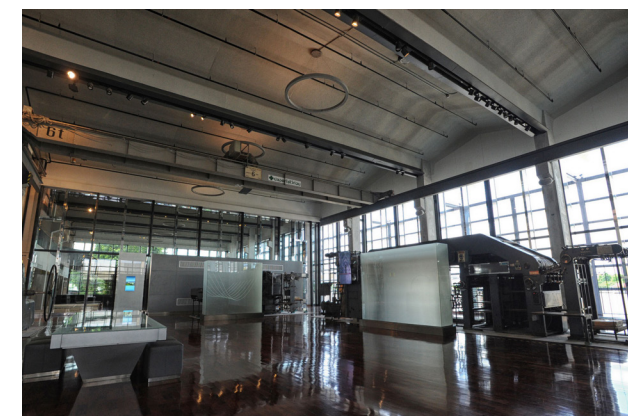
โดยแห่งแรกคือ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดแสดงอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ซึ่งเดิมคือโรงพิมพ์ธนบัตรแห่งแรกของไทย โดยแบ่งพื้นที่จัดแสดงเป็น 4 ชั้น ประกอบด้วย (1) นิทรรศการโรงพิมพ์ธนบัตร / เรื่องเล่า ธปท. (2) นิทรรศการบทบาทหน้าที่ ธปท. (3) นิทรรศการเงินตรา 2 และ (4) นิทรรศการเงินตรา 1

ชั้น 2 นิทรรศการโรงพิมพ์ธนบัตร / เรื่องเล่า ธปท. ร่วมเปิดประสบการณ์ชมห้องมั่นคงของโรงพิมพ์ธนบัตร ซึ่งเคยเก็บรักษาธนบัตรก่อนนำออกไปใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ณ สถานที่แห่งนี้ได้จัดแสดง “เรื่องเล่า ธปท.” เพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชมได้เรียนรู้ถึงภารกิจสำคัญของธนาคารกลางของประเทศ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทุกคน

ชั้น 1 นิทรรศการบทบาทหน้าที่ ธปท. เรียนรู้ประวัติและบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ซึ่งมีพันธกิจหลักในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายการเงิน การกำกับดูแลและพัฒนากระบวนการเงินและระบบการชำระเงิน ซึ่งนำเสนอผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ชั้น B1 นิทรรศการเงินตรา 2 สัมผัสรูปแบบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยควบคู่กับวิวัฒนาการของเงินตราไทย ซึ่งเล่าเรื่องผ่านชีวิตของชาวสยามในยุครัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน พร้อมชมธนบัตรที่จัดพิมพ์ขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยรวบรวมไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุดที่นี่ทีเดียว

ชั้น B2 นิทรรศการเงินตรา 1 ร่วมย้อนรอยอารยธรรมของเงินตราค้นหาที่มาของเงินซึ่งปรากฏตัวขึ้นในแหล่งอารยธรรมต่าง ๆ ของโลกผ่านการแลกเปลี่ยนข้ามภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ รวมถึงพัฒนาการข้ามกาลเวลา ชวนให้ค้นหาความหมายของเงินและค้นหาคำตอบว่ามนุษย์สร้างเงินขึ้นมาเพื่ออะไร

พิพิธภัณฑ์ ธปท. เปิดทำการเวลา 09.30 - 16.30 น.
(หยุดวันจันทร์) สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ 0 2356 7766
e-mail : learningcenter@bot.or.th
และเว็บไซต์ www.botlc.or.th

ห้องจัดแสดงธนบัตรแบบต่างๆ

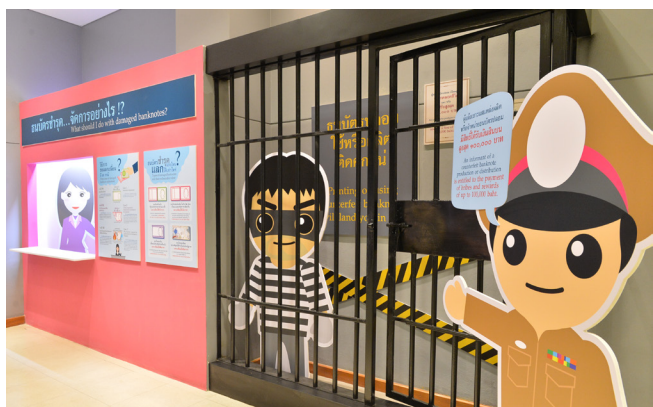
นิทรรศการกิจการธนบัตร สายออกบัตรธนาคาร

เรื่อง : สายออกบัตรธนาคาร

แห่งที่สองคือ นิทรรศการกิจการธนบัตร สายออกบัตรธนาคาร เปิดดำเนินการเป็นครั้งแรกในปี 2550 พร้อมกับการเปิดอาคารที่ทำงานแห่งใหม่ของสายออกบัตรธนาคาร ธปท. ณ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม นิทรรศการนี้จัดแสดงบทบาทหน้าที่ของสายออกบัตรธนาคาร วิวัฒนาการธนบัตรไทย กระบวนการผลิตธนบัตรและความรู้ด้านธนบัตรตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ได้รับความสนใจจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงนักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้าชมแล้วประมาณ 1 แสนคน

ในปี 2560 ที่ผ่านมา สายออกบัตรธนาคาร ธปท. ได้ปรับปรุงห้องนิทรรศการฯ ครั้งใหญ่ ภายใต้แนวคิด “เชื่อมั่นธนบัตรไทย ก้าวไกลด้วยเทคโนโลยี” ภายในแบ่งการจัดแสดงเป็น 6 โซน ดังนี้

โซน 1 แนะนำสายออกบัตรธนาคาร นำเสนอเรื่องราวความเป็นมาของธนบัตรตั้งแต่เริ่มออกใช้ธนบัตรครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 จนกระทั่งมีการจัดตั้ง ธปท. จัดตั้งโรงพิมพ์ธนบัตร และเริ่มการผลิตธนบัตรขึ้นใช้เองได้ภายในประเทศ โดยเป็นการเกริ่นนำให้เห็นภาพรวม ก่อนนำเข้าสู่ห้องนิทรรศการ

โซน 2 ผังนิทรรศการ แนะนำรายละเอียด เรื่องราวจัดแสดงแต่ละโซนภายในห้องนิทรรศการ และเส้นทางการเข้าชม รวมทั้งเส้นทางหนีไฟในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน

โซน 3 วงจรธนบัตรและการบริหารจัดการธนบัตร นำเสนอวงจรชีวิตของธนบัตร ที่มีจุดเริ่มต้นจากโรงพิมพ์ธนบัตร และเดินทางไปสู่มือของประชาชนผ่านช่องทางหลักคือธนาคารพาณิชย์ และเดินทางกลับเข้ามาสู่สายออกบัตรธนาคารอีกครั้ง โดยเป็นการนำเสนอผ่านวีดิทัศน์แอนิเมชันแบบที่น่ารักและเข้าใจง่าย

โซน 4 วิวัฒนาการธนบัตรไทย จัดแสดงธนบัตรไทยตั้งแต่แบบแรก จนถึงแบบที่ใช้กันในปัจจุบัน รวมถึงตัวอย่างธนบัตร ตัวอย่างธนบัตรที่ระลึกฉบับจริงที่ครบสมบูรณ์ที่สุดซึ่งหาชมได้ยาก

โซน 5 ลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงและการตรวจสอบธนบัตร ให้ความรู้ด้านธนบัตรอย่างละเอียด ด้วยวิธีการตรวจสอบธนบัตรอย่างง่าย ๆ ด้วยตนเองผ่านเทคนิควิธีการ “สัมผัส ยกส่อง พลิกเอียง” และสาระความรู้ในการแลกค่าธนบัตรชำรุดและการใช้ธนบัตรอย่างถูกวิธี รวมถึงโทษของการปลอมแปลงธนบัตร

โซน 6 กระบวนการผลิตธนบัตร นำเสนอเรื่องราวตั้งแต่เบื่องหลังงานออกแบบธนบัตรจากเจ้าหน้าที่ออกแบบโดยตรง สู่กระบวนการผลิตทุกขั้นตอน ตั้งแต่การพิมพ์สีพื้น พิมพ์เส้นฐาน ตรวจสอบคุณภาพและพิมพ์เลขหมายลายเซ็น ก่อนการนำไปตัดเป็นธนบัตรรายฉบับ รวมทั้งห้องมั่นคงจำลองที่เก็บทรัพย์สินของชาติ ซึ่งจะได้เห็นผ่านกระบวนการทำงานจริง

นิทรรศการกิจการธนบัตรรูปแบบใหม่นี้ เน้นการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้าชมมากยิ่งขึ้น อาทิ การตรวจสอบธนบัตรด้วยตนเองจากแผ่นพิมพ์ธนบัตรขนาดใหญ่ การแลกค่าของธนบัตรชำรุด โฆษของการปลอมแปลงธนบัตร และการออกแบบธนบัตร นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมระบบจอภาพ LED เพื่อให้สามารถมองเห็นกระบวนการผลิตทุกขั้นตอนได้อย่างใกล้ชิดถึงเครื่องพิมพ์ การทำงานในห้องมั่นคงสถานที่

อุปกรณ์แกะโลหะเพื่อใช้จัดทำแบบพิมพ์ธนบัตร

เก็บสิ่งพิมพ์มีค่าซึ่งมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด และจอตักสินที่รวบรวมเกร็ดความรู้เรื่องธนบัตรพร้อมแบบทดสอบสั้น ๆ

การปรับปรุงนิทรรศการกิจการธนบัตรในครั้งนี้ จัดทำในโอกาสครบรอบ 10 ปี พิธีเปิดอาคารที่ทำการสายออกบัตรธนาคาร และโอกาสครบรอบ 75 ปีของการสถาปนา ธปท. ด้วย นิทรรศการกิจการธนบัตรแห่งนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ด้านธนบัตรในเชิงลึกแบบครบวงจร ซึ่งมีส่วนต่อยอดขยายความรู้มาจาก “ศูนย์การเรียนรู้ ธปท.” และเพื่อให้เข้าใจในอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งของ ธปท. นั่นก็คือ การบริหารจัดการและนำออกใช้ธนบัตร

นิทรรศการกิจการธนบัตร สายออกบัตรธนาคาร จังหวัดนครปฐม
เปิดทำการวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 น.
(ยกเว้นวันหยุดราชการ)
สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ 0 2356 8687-90
e-mail : banknoteinfo@bot.or.th
และเว็บไซต์ www.bot.or.th

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย มิติใหม่แห่งการเรียนรู้และแบ่งปัน

ในโลกยุคใหม่ที่บริบททางสังคมและเศรษฐกิจกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หนึ่งในรูปแบบทางเศรษฐกิจที่มีการพูดถึงกันมาก คือ “เศรษฐกิจเชิงแบ่งปัน (Sharing Economy)” ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งบ้านให้นักท่องเที่ยวพักของ Airbnb หรือการแบ่งรถส่วนตัวให้เป็นรถสาธารณะอย่าง Uber รวมถึงการแบ่งพื้นที่ให้คนอื่นร่วมทำงาน หรือ “Co-working Space”

ไม่นานมานี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้เปิดบ้านแบ่งปันพื้นที่ให้ประชาชนทั่วไปใช้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และสร้างแรงบันดาลใจ การ “เปิดบ้าน” ครั้งนี้มีความหมายต่อ ธปท. และต่อสังคมไทยอย่างไร BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก ดร.การดี เลียวไพโรจน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนและگردด้าน Creative Economy มาร่วมพูดคุยกับ ดร.วิโรจน์ สันติประภพ ผู้จัดการ ธปท. เกี่ยวกับ “ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT Learning Center)”

แนวคิด ที่มา และความมุ่งหมาย ของศูนย์การเรียนรู้

ดร.การดี : อยากให้ท่านผู้ว่าการ เล่าถึงที่มาที่ไป และวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ แห่งใหม่นี้

ดร.วิโรจน์ : ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. เพิ่งเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2561 ซึ่งเป็นโอกาสดีมาก เพราะเป็นปีที่ ธปท. ดำเนินงานครบ 75 ปี สถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้เดิมเคยเป็นที่ตั้งของ “โรงพิมพ์ธนบัตรแห่งแรกของประเทศไทย” ซึ่งริเริ่มจัดตั้งโดยท่านผู้ว่าการปวีย อึ้งภากรณ์ ในปี 2512 และเมื่อ 10 ปีก่อน ธปท. ได้ย้ายโรงพิมพ์ธนบัตรออกไปอยู่นอกกรุงเทพฯ พื้นที่ตรงนี้จึงไม่ได้ใช้งานมาร่วม 10 ปี ในยุคของท่านผู้ว่าการประสาร ไตรรัตน์วรกุล ท่านเห็นว่าพื้นที่ตรงนี้ควรใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงเป็นที่มาของการจัดทำศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้ขึ้น ช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา เราใช้เวลาออกแบบ ปรับปรุง และต่อเติมพื้นที่ เพื่อสร้างพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ของคนไทย

สำหรับวัตถุประสงค์ของการตั้งศูนย์การเรียนรู้ นั้น ธปท. มองว่า “ในบริบทโลกยุคใหม่เป็นยุคเศรษฐกิจเชิงแบ่งปัน (Sharing Economy) ทักษะที่สำคัญมากสำหรับคนรุ่นใหม่ คือ ทักษะการแบ่งปัน และทักษะการเรียนรู้ ในอนาคตจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องมีสองทักษะนี้”

นอกจากนี้ ธปท. ตระหนักว่า ประเทศไทยยังไม่ค่อยมีพื้นที่เปิด (Public Space) สำหรับแบ่งปันความรู้ จึงต้องการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนที่อยากเรียนรู้ อยากแบ่งปันความคิด หรืออยากทำงานร่วมกันมาใช้ประโยชน์ ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้ ไม่ได้ตอบโจทย์เฉพาะคนรุ่นใหม่ แต่ตอบโจทย์คนทุกรุ่น เพราะการเข้าสู่โลกยุคใหม่ ทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะเหล่านี้ และที่นี้จะช่วยตอบโจทย์ของคนไทย

ความน่าสนใจของแต่ละพื้นที่ในศูนย์การเรียนรู้

ดร.การดี : ศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้ มีอะไรน่าสนใจบ้าง และกลุ่มเป้าหมายที่ ธปท. มองไว้

ดร.วิโรจน์ : ศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วยหลายพื้นที่ พื้นที่แรก คือ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท. ได้รับมอบทรัพย์สินมีค่าให้เก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ เช่น ธนบัตรโบราณ หรือแม้กระทั่งเหรียญรุ่นแรก ๆ ของโลก อายุประมาณ 2,600 ปี ฯลฯ ก่อนหน้านี้ เราจัดเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์ในวังบางขุนพรหม ซึ่งพื้นที่ตรงนั้นค่อนข้างจำกัด เราจึงย้ายพิพิธภัณฑ์มาที่ศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้ ความพิเศษของที่นี่คือ เคยเป็นโรงพิมพ์ธนบัตร จึงมีห้องมั่นคงที่ใช้เก็บทรัพย์สินมีค่ามาตั้งแต่โบราณ และเก็บธนบัตรก่อนจะแจกจ่ายไปทั่วประเทศ ซึ่งห้องมั่นคงเป็นห้องขนาดใหญ่และลึกลงไป 4 ชั้น เป็นห้องที่มีกำแพงหนา มีประตูเซฟแบบโบราณ เราจึงย้ายพิพิธภัณฑ์จากวังบางขุนพรหมมาไว้ที่ห้องมั่นคง เพื่อจัดแสดงทรัพย์สินมีค่าทั้งของไทยและของต่างประเทศ

พื้นที่ส่วนที่สอง คือ พิพิธภัณฑ์แสดงการพิมพ์ธนบัตร ซึ่งมีเครื่องพิมพ์ธนบัตรโบราณที่เคยใช้พิมพ์ธนบัตร โดยจัดแสดงพร้อมข้อมูล เช่น วิดีทัศน์ และสื่อสมัยใหม่ แสดงขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ธนบัตร เพื่อให้ผู้ที่สนใจเรื่องการพิมพ์ธนบัตรได้รับทราบ

ดร.การดี เลียวไพโรจน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน
และگردด้าน Creative Economy

ดร.วิโรจน์ สันติประภพ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

สถานที่ถ่ายทำ : ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

พื้นที่ส่วนที่สาม คือ นิทรรศการเกี่ยวกับภารกิจการทำงานของธนาคารกลาง อาทิ การตัดสินใจเรื่องนโยบายการเงิน หรือการกำกับดูแลสถาบันการเงิน จุดประสงค์ นอกจากเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของธนาคารกลางแล้ว ธปท. ยังหวังว่า เนื้อหาตรงนี้จะสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่สนใจอยากเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ และอยากเข้ามาร่วมงานกับธนาคารกลาง

อีกพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้ คือ ห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย เราตั้งชื่อห้องสมุดตามพระนามของพระองค์ เพื่อระลึกถึงผู้ว่าการพระองค์แรกของ ธปท. ที่ทรงมีพระวิสัยทัศน์ยาวไกล และมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งธนาคารกลางขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ห้องสมุดแห่งนี้ในพื้นที่ที่เปิดที่ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการหาความรู้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีบริการในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับห้องสมุดอีก 7,000 แห่งทั่วโลก และสามารถยืมหนังสือด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน นอกจากนี้ ยังมีสื่อมัลติมีเดียไว้ให้บริการด้วย

ภายในบริเวณศูนย์การเรียนรู้ ยังมีพื้นที่ทำงานร่วมกัน (Co-working Space) ซึ่งเปิดให้คนทั่วไปสามารถมาใช้บริการไม่ว่าเด็กนักเรียนมานั่งทำการบ้าน นิสิตนักศึกษามาทำงานกลุ่ม หรือแม้แต่ประชาชนที่อยากมาคุยเรื่องงาน รวมถึงสตาร์ทอัพและฟินเทคที่อยากมาใช้พื้นที่ในการประชุมหารือร่วมกัน รวมทั้งยังมีห้องประชุมไว้ให้บริการแก่สมาชิกที่ต้องการความเป็นส่วนตัวด้วย

ดื่มด่ำกับวิวที่สวยงามเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

ดร.การดี : ต้องบอกว่าพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันเช่นนี้ หาได้ยากมาก และเป็นพื้นที่ที่วิวสวยมาก ความน่าชื่นใจอยู่ตรงที่ ธปท. มีพื้นที่ที่เรียกได้ว่า “เพียบพร้อมที่สุด” แต่แทนที่จะเก็บไว้กับตัวเองแล้วดูกันเอง วันนี้ ธปท. เปิดพื้นที่ให้ประชาชนอย่างเราได้เข้าถึงต้องขอชื่นชมในวิสัยทัศน์และวิสัยทัศน์ของท่านผู้ว่าการที่ผ่านมา รวมถึงดร.วิโรท ด้วย

ดร.วิโรท : โชคดีที่เรามีพื้นที่ตรงนี้ ซึ่งเป็นพื้นที่ริมน้ำและติดกับสะพานพระราม 8 พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้เป็นพื้นที่ที่วิวสวยที่สุดใน ธปท. ก็ว่าได้ ในสมัยก่อนพื้นที่ตรงนี้จัดเป็น “พื้นที่หวงห้ามและมั่นคงระดับสูง” ด้วยเป็นโรงพิมพ์ธนบัตรเดิม แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของ ธปท. เอง ก็ไม่สามารถเข้ามาเดินเล่นในนี้ได้ แต่วันนี้ ธปท. “เปิดบ้าน” ให้ประชาชนสามารถเข้าชมได้จากพื้นที่บริเวณนี้และมีโอกาสชื่นชมวิวที่สวยงาม

สำหรับห้องสมุดที่เป็นพื้นที่เปิด ประชาชนทุกรุ่นสามารถเข้ามาใช้บริการได้ ไม่ว่าจะเข้ามาอ่านนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรืออยากจะมีพื้นที่เงียบ ๆ สำหรับอ่านหนังสือของตัวเอง มานั่งทำงาน ซึ่ง ธปท. เปิดพื้นที่ตรงนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มาใช้ประโยชน์ ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ ประชาชนที่สนใจเรื่องราวของธนบัตรโบราณหรือการทำงาน ของ ธปท. ก็สามารถเข้าชมได้ โดยจะมีการนำชมเป็นรอบขณะนี้ มีวันละ 6 รอบ ซึ่งสามารถเข้าไปดูรายละเอียดได้ในเว็บไซต์ของ

ศูนย์การเรียนรู้ (www.botc.or.th) หรือโทรศัพท์มาสอบถามได้ที่หมายเลข 0 2356 7766

นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ห้องประชุมขนาดใหญ่ (Auditorium) สามารถจัดกิจกรรมได้ประมาณ 200 คน ในอนาคตก็จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมเชิงวิชาการ และกิจกรรมแลกเปลี่ยนพูดคุย โดยวิทยากรภายนอก ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย จากบริษัท ฟินเทค หรือจากสถาบันการเงิน ก็สามารถติดต่อขอใช้พื้นที่ได้ ขณะเดียวกัน นักวิชาการของ ธปท. จะใช้พื้นที่จัดสัมมนาที่ไม่เป็นทางการกับประชาชนได้ด้วย พื้นที่ทั้งหมดนี้เป็นกลไกที่ช่วยให้เกิดการสื่อสารและทำความรู้จักกันแบบสองทาง (Two-way Communication) คือประชาชนจะได้รู้จักชาว ธปท. ได้ดีขึ้น ในเวลาเดียวกันชาว ธปท. ก็จะได้รู้จักมุมมองและความคิดที่หลากหลายของคนไทยได้มากขึ้นด้วย

หลากหลายความท้าทาย ก่อนจะเป็นศูนย์การเรียนรู้

ดร.การดี : กว่าจะสำเร็จเป็นศูนย์การเรียนรู้ ในผืนอย่างทุกวันนี้ ระหว่างทางมีความท้าทายอะไรที่ ธปท. ต้องฝ่าฟัน จนสามารถเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการได้

ดร.วิโรท : มีหลายเรื่อง เรื่องแรก คือ โครงสร้างทางกายภาพ อย่างที่เรียนว่า ที่นี่เดิมเคยเป็นอาคารโรงพิมพ์ธนบัตร ซึ่งสร้างมาเกือบ 50 ปีแล้ว ต้องบอกว่าการทำศูนย์การเรียนรู้บนอาคารเก่ายากกว่าการสร้างเป็นอาคารใหม่ ถ้าได้เดินดูจะเห็นว่า เราพยายามรักษารูปแบบดั้งเดิมของอาคารเอาไว้ให้มากที่สุด อย่างหลังคาทรงโค้งก็มีความพิเศษ เนื่องจากโรงพิมพ์ธนบัตรปกติจะมีเครื่องจักรขนาดใหญ่ เสียงก็จะดังมาก ฉะนั้น การออกแบบหลังคาโค้งก็เพื่อเก็บเสียงและลดเสียงก้อง (Echo) ธปท. ตั้งใจที่จะรักษาหลังคาแบบเดิมนี้นี้ไว้ หรือแม้แต่กระเบื้องเก่าที่ชำรุดและหลุดในหลายจุด ก็เป็นความตั้งใจที่จะรักษากระเบื้องแบบโบราณไว้ ดังนั้น บริเวณไหนที่กระเบื้องหลุด เราก็ไม่ได้ไปซ่อมเพิ่มเติม

นอกจากนี้ การจัดแสดงนิทรรศการในห้องมั่นคงยังต้องคำนึงถึงทั้งเรื่องแสงสีเสียง และเรื่องความปลอดภัยที่ต้องได้มาตรฐาน เช่น บันไดหนีไฟ จึงเป็นประเด็นความท้าทายในตอนออกแบบและก่อสร้าง

ความท้าทายประการที่สอง เป็นเรื่องการจัดนิทรรศการต่าง ๆ เพื่อสื่อสารให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเรามีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมาก ฉะนั้น จึงต้องกลั่นเนื้อหาออกมาให้ดีที่สุด เพื่อให้แน่ใจว่าตรงกับกรรับรู้และความสนใจของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

อีกความท้าทายที่สำคัญมาก คือ วิสัยทัศน์ของคน ธปท. เอง ต้องยอมรับว่า ธปท. ก็เหมือนธนาคารกลางส่วนใหญ่ที่คุ้นเคยกับ “การปิดบ้าน” เพราะงานของเราหลายเรื่องเป็นความลับ คนที่มาติดต่อกับ ธปท. อาจรู้สึกว่าการนี้ เพราะด้านหนึ่ง ธปท. กำกับ

“ในบริบทโลกยุคใหม่นี้เป็นยุคเศรษฐกิจ
เชิงแบ่งปัน ทักษะที่สำคัญมากสำหรับ
คนรุ่นใหม่ คือ ทักษะการแบ่งปัน
และทักษะการเรียนรู้ ในอนาคตจำเป็นต้อง
ที่ทุกคนจะต้องมีสองทักษะนี้”

ดูแลสถาบันการเงิน หลายคนจึงมองว่า เราถือ “ไม่เรียว” การ “เปิดบ้าน” ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้และเข้ามาใช้พื้นที่ที่เดิมเคยเป็น “พื้นที่หวงห้าม” ได้นั้น ชาว ธปท. ต้องปรับวิธีคิด (Mindset) และกระบวนการทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็น สำหรับในโลกยุคใหม่ที่ ธปท. ต้องเข้าไปอยู่ในเศรษฐกิจเชิงแบ่งปัน และต้องโปร่งใสมากขึ้น เราจึงใช้โอกาสนี้ในการปรับวิธีคิด เพื่อที่จะได้รู้จักกับประชาชนคนไทยหลากหลายขึ้น ไม่ใช่เฉพาะแค่ผู้คนในแวดวงการเงินที่พูดภาษาเดียวกัน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ จึงเป็นอีกกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพวกเราชาว ธปท. เองด้วย

คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ต่อการทำหน้าที่ของ ธปท.

ดร.การดี : จากที่ฟังมา ธปท. ตั้งใจทำให้เป็นพื้นที่เปิดและเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของคนไทย ซึ่งประชาชนได้ประโยชน์แน่ ๆ แล้วถ้ามองมุมกลับ ธปท. จะได้คุณค่าอะไรจากการ “เปิดบ้าน” แห่งนี้ให้กับประชาชน

ดร.วิโรท : ผมคิดว่าประโยชน์ที่ ธปท. จะได้รับมีหลายเรื่อง เรื่องแรก คือ ประชาชนจะได้รู้จัก ธปท. และเข้าใจการทำงานของ ธปท. มากขึ้น ว่าการทำหน้าที่ของธนาคารกลาง ทุกการตัดสินใจย่อมจะมีทั้งคนได้ประโยชน์และคนเสียประโยชน์ แต่ในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ธปท. ต้องมองถึงผลประโยชน์โดยรวมของ

ประเทศชาติเป็นหลัก และหลายเรื่องต้องมองไกลไปในอนาคต อาจต้องยอมเสียผลประโยชน์ระยะสั้น เพื่อผลประโยชน์ที่ยั่งยืนกว่าในระยะยาว ก่อนหน้านี้ เรื่องพวกนี้ประชาชนไม่ค่อยเข้าใจและไม่รู้จะไปปรับทราบได้จากที่ไหน ฉะนั้น ศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้จะช่วยให้ประชาชนเข้าใจวิธีคิดและวิธีการทำงานของ ธปท. มากขึ้น

อีกเรื่องที่สำคัญมาก ศูนย์การเรียนรู้ จะมีการจัดนิทรรศการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) ให้กับประชาชน เนื่องจากความรู้ความเข้าใจทางการเงินถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญในโลกยุคใหม่ แต่คนไทยไม่ได้รับการปลูกฝังทักษะเรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการเงินมากนัก เราถึงมีปัญหานี้ครัวเรือนและมีปัญหานี้สินล้นพ้นตัว คนรุ่นใหม่เป็นหนี้เร็วมากและเป็นหนี้เสียในอัตราค่อนข้างสูง และถ้ามองไปในอนาคต ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งหมายความว่าเราทุกคนจำเป็นต้องสร้างความมั่นคงทางการเงินสำหรับชีวิตระยะยาว แต่ปัจจุบันยังไม่ค่อยมีการสอนเรื่องนี้ รวมทั้งนำเสนอหลักคิดในเรื่องนี้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ จะมีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะและความรู้ความเข้าใจทางการเงินให้กับประชาชนด้วย

นอกจากนี้ การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนหลากหลายกลุ่มได้เข้ามาใช้บริการ ชาว ธปท. จะได้เรียนรู้ร่วมกันกับประชาชน ซึ่งจะทำให้เราสามารถปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายของงานที่เราทำในเรื่อง Financial Literacy ได้ดียิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผมอยากจะเชิญชวนพี่น้องประชาชนไม่ว่าจะรุ่นไหน อาชีพอะไร ให้มาใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งเปิดให้บริการทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์ ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 09.30 - 16.30 น. ส่วนพื้นที่ภายในห้องสมุด นิทรรศการความรู้ทางการเงิน และพื้นที่เปิด จะเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 09.30 - 20.00 น.

B

ดร.การดี เลียวไพโรจน์
อธิตอาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรรมการผู้จัดการแห่งศูนย์ C asean ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน และภูฏานด้าน Creative Economy และเป็นผู้สรรค์สร้างชุมชนคนรุ่นใหม่ของอาเซียน เพื่อการบ่มเพาะนวัตกรรมและนักธุรกิจรุ่นใหม่ “ดีเอ็นเออาเซียน” นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ร่วมก่อตั้งบริษัท ไอโครา จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทให้คำปรึกษาการระดมทุนผ่านทาง Initial Coin Offering (ICO)

สแกนเพื่อรับชมในรูปแบบวิดีโอทัศน์

ทองอุไร ลัมปิต

The Visionary behind the Bank of Thailand Learning Center

คุณทองอุไร ลัมปิต
อดีตรองผู้อำนวยการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

บทสัมภาษณ์พิเศษที่ฉายภาพฉายละเอียดเบื้องหลังกว่าจะสำเร็จเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย” กับบุคคลสำคัญผู้บุกเบิกแนวคิดการสร้างและบริหารศูนย์การเรียนรู้ที่มีพื้นที่กว่า 12,900 ตารางเมตร อย่าง คุณทองอุไร ลัมปิต อดีตรองผู้อำนวยการ ธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) ผู้สะท้อนวิสัยทัศน์ในการ “ยื่นมือ” เพื่อคืนประโยชน์กลับคืนสู่สังคม

ที่มาแนวคิด

หากย้อนภาพกลับไปยังจุดเริ่มต้น ในสมัยที่คุณทองอุไรดำรงตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ ด้านบริหาร โดยมีการกิจของการขับเคลื่อนองค์กรในหลากหลายระดับ อันหมายรวมถึงการดูแลคุณภาพชีวิตของบุคลากรทั้งหมด นอกจากนี้ในช่วงนั้น สปท. ยังมีแผนที่จะปรับปรุงภูมิทัศน์อาคารโรงพิมพ์ธนบัตรเดิม ได้แก่ อาคาร ก ข ค ง และ จ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามวังบางขุนพรหม

คุณทองอุไรเล่าให้ฟังว่า เธอและคุณสุริย์ จิรรัตนโสภณ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายธุรการและบริหารอาคาร ได้เดินเข้าไปสำรวจอาคารโรงพิมพ์ธนบัตรเก่า ในสภาพที่ถูกทิ้งร้างไว้นานหลายปี “พอเปิดเข้าไปดูก็รู้สึกเสียดาย เพราะภูมิทัศน์อาคารโรงพิมพ์ธนบัตรเก่าถือเป็นอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของอดีตผู้ว่าการ สปท. ท่านอาจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ในการริเริ่มให้ประเทศไทยสร้างโรงพิมพ์ธนบัตรเป็นของตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติ นอกจากนี้ โครงสร้างอาคารยังแข็งแรงดี แม้จะสร้างมานานกว่า 50 ปี อีกทั้งมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ด้วยเอกลักษณ์ของหลังคาคอนกรีตทรงโค้ง ซึ่งเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย”

ด้วยเหตุนี้ คุณทองอุไรจึงกลับมาทบทวนแผนการปรับปรุงอาคารอีกครั้ง จากเดิมที่มีแผนจะทุบอาคารโรงพิมพ์ธนบัตรเก่าเพื่อปรับใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยท่านได้พิจารณาถึงแนวคิดความเป็นไปได้ที่จะทุบบางส่วนทิ้ง และเหลือบางส่วนไว้ ซึ่งหมายถึงการปรับปรุง (Renovate) อาคาร ก และ ข เพื่ออนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ พร้อมกับพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

“สปท. มีวิสัยทัศน์ในการผลักดันให้เกิดค่านิยมร่วมระหว่างพนักงานแบงก์ชาติ ได้แก่ ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน ต้องบอกว่าเรื่อง ‘ยืนตรง มองไกล’ ส่วนใหญ่เป็นวัฒนธรรมของบุคลากรในสปท. อยู่แล้ว สำหรับ ‘ยื่นมือ ติดดิน’ นั้น มักจะเป็นเรื่องที่เราถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณชน คือ อธิบายง่าย ๆ ว่าคนทั่วไปจะไม่สงสัยในความสามารถ ความเก่ง การยึดมั่นในหลักการที่ถูกต้อง (Integrity) ของคนแบงก์ชาติเลย ดังนั้น เรื่อง ยืนตรง มองไกล ถือว่าเราได้เรท A+ เลยนะ แต่เรื่อง ยื่นมือ ติดดิน ทุกคนบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า การเข้าถึง สปท. ทำได้ยาก มีระบบรักษาความปลอดภัยสูง ฟังดูยากไปหมด จึงคิดว่าเป็น 2 จุดที่เราน่าจะทำอะไรเพื่อสื่อถึงการยื่นมือและติดดินให้ได้”

จากโรงพิมพ์ธนบัตรหลังแรกสู่ ศูนย์การเรียนรู้ สปท.

“หากถามว่างานของ สปท. มีอะไรบ้าง สาธารณชนจะไม่ค่อยทราบ ส่วนใหญ่จะคิดว่าเราพิมพ์ธนบัตรอย่างเดียว ทั้งที่งานของ สปท. ครอบคลุมตั้งแต่ Macroeconomics, Micro-stability และ Financial Stability นั่นจึงเป็นที่มาของแนวคิดการทำห้องสมุดทบาทหน้าที่ของ สปท. ที่เรียกกันติดปากว่า BOT Experience ขึ้นมา ในขณะที่เดียวกันก็คิดว่า ทำไมเราไม่คิดที่จะทำศูนย์การเรียนรู้ของ สปท. ขึ้นมาบ้างล่ะ”

หลังจากนั้น คุณทองอุไรก็เริ่มเก็บข้อมูลผ่านการเดินทางไปสำรวจพิพิธภัณฑ์ของธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์ เป็นต้น โดยเฉพาะในส่วน Learning Experience ของพิพิธภัณฑ์ที่มาเลเซีย ซึ่งมีขนาดใหญ่และนำเสนอเรื่องราวได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

นอกจากนั้น ระหว่างการเยี่ยมชม ท่านยังได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับ Dr.Zeti Akhtar Aziz ผู้ว่าการธนาคารกลางของมาเลเซีย ในขณะนั้น โดยท่านยังได้จุดประกายให้คุณทองอุไรเห็นถึงความสำคัญของระบบ e-Library แทนที่จะโฟกัสเพียงแค่ห้องสมุดแบบเดิม นั่นจึงเป็นอีกหนึ่งที่มาของการปรับพื้นที่ภายในศูนย์การเรียนรู้ให้กลายเป็น Co-working Space ซึ่งไม่เพียงต้อนรับสาธารณชนให้เข้ามาใช้บริการอย่างเป็นทางการ แต่ยังหมายถึงโครงสร้างการทำงานที่คล่องตัวและเชื่อมโยงมากขึ้น โดยบรรดานักวิจัย เศรษฐกรจากหลากหลายฝ่ายสามารถมานั่งทำงานร่วมกันได้ในห้องเล็ก ๆ โดยมีอินเทอร์เน็ต Wi-Fi เสียบปลั๊กพร้อมทำงานได้ทันที แทนที่จะแยกขาดจากกันเหมือนสมัยก่อน

“พอได้ไอเดียแล้วก็นำมาประกอบกันเป็น Concept ของเรา ในปัจจุบัน ทุกคนในทีมก็ช่วยกันคิดโมเดล คือ เราทำ Survey เยอะมากกว่าจะออกมาเป็นโมเดลอย่างที่เราเห็น ถามว่าพวกเขาอยากได้อะไรจาก สปท. ซึ่งทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า อยากได้อะไรที่เป็น WOW Factor จึงเป็นที่มาของห้องสมุดในระบบ e-Library ที่สมาชิกสามารถมาใช้บริการได้ มีห้องประชุม ระดมความคิดกัน ซึ่งเห็นตรงกันว่า ศูนย์การเรียนรู้จะต้องมีกลิ่นอายของความสะดวก สบาย เข้าถึงง่าย เพื่อดึงดูดความสนใจให้คนมาใช้บริการ จำได้ว่าตอนนั้นไปคุยกับห้องสมุดทุกที่ คุยกับนักเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ห้องสมุด และเข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งได้ไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์

ตัวอย่าง เช่น พิพิธภัณฑ์ศิริราช พิพิธภัณฑ์สยามภิวัดน์ เป็นต้น”

คุณทองอุไรอธิบายเพิ่มเติมถึงกระบวนการกว่าที่จะได้มาซึ่งผลสุดท้ายที่ทุกคนได้สัมผัสอย่างในปัจจุบัน “ตอนนั้นเราก็เขียนขอบเขตงาน (TOR) เป็นปีกเลย และกำลังจะเปิดประมูล ทีมงานเสนอเรื่องการจำลองการใช้พื้นที่ (Space Syntax) ซึ่งสำคัญมาก เพื่อพิจารณาว่าเราสามารถใส่ประโยชน์อะไรจากตึกนี้ได้บ้าง ควรเปิด-ปิดตรงไหน กว่าจะได้ TOR สำหรับการจ้าง เราต้องไปเดินสำรวจอย่างละเอียดกันเลยว่าส่วนที่เข้าถึงได้และส่วนที่เข้าถึงไม่ได้ของอาคารเป็นอย่างไร และอยากให้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างไร”

พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต

“ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ สมัยก่อนถ้าเราพาคนมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เงินตรา ก็จะมีอะไรสื่อถึง ธปท. เลย นั่นจึงเป็นที่มาของการจัดทำห้องนิทรรศการบทบาทหน้าที่ของ ธปท. (BOT Experience) ขึ้นมาเพื่อเชื่อมโยงงานที่ ธปท. ได้ทำทั้งหมด ทั้งเรื่องเสถียรภาพระบบการเงิน เสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน เสถียรภาพระบบการชำระเงิน รวมถึงการพิมพ์ธนบัตร และการกระจายเงินสดด้วย ซึ่งตอนนั้นมองว่า ถ้า ธปท. จะทำพิพิธภัณฑ์ ก็ทำได้ตั้ง 2 - 3 พิพิธภัณฑ์แล้ว ได้แก่ (1) นิทรรศการบทบาทหน้าที่ ธปท. (2) พิพิธภัณฑ์เงินตรา ซึ่งเดิมเรามีอยู่แล้ว และ (3) พิพิธภัณฑ์โรงพิมพ์ธนบัตร เพราะเรามีเครื่องพิมพ์ธนบัตรที่ใช้งานจริงแทนที่จะนำไปทำลายทิ้งเป็นเศษเหล็ก หากนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์น่าจะได้ประโยชน์กว่า เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังเห็นว่า การพิมพ์ธนบัตรยุคแรกของไทยมีเครื่องจักรหน้าตาเป็นอย่างไร”

ด้วยความที่คุณทองอุไรชื่นชอบกิจกรรมการเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์เป็นทุนเดิมทั้งในและต่างประเทศ ท่านจึงเริ่มตั้งคำถามสำคัญว่า ทำอย่างไรให้พิพิธภัณฑ์ในศูนย์การเรียนรู้ ธปท. จะอยู่ในใจของผู้คนที่เข้ามาเยี่ยมชม

“พีธีว่ามีคนกลุ่มหนึ่งที่ไปไหนก็ต้องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์คือสถานที่ที่บอกเล่าความเป็นมาต่าง ๆ เพื่อยกสร้างให้มัน

“หากถามว่างานของ ธปท. มีอะไรบ้าง สาธารณชนจะไม่ค่อยทราบ ส่วนใหญ่จะคิดว่าเราพิมพ์ธนบัตรอย่างเดียว ทั้งที่งานของ ธปท. ครอบคลุมตั้งแต่ Macroeconomics, Micro-stability และ Financial Stability นั่นจึงเป็นที่มาของแนวคิดการทำห้องบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่เรียกกันติดปากว่า BOT Experience ขึ้นมาในขณะเดียวกันก็คิดว่า ทำไมเราไม่คิดที่จะทำศูนย์การเรียนรู้ของ ธปท. ขึ้นมาบ้างล่ะ”

เป็นเช่นนั้น ตั้งใจอย่างมากที่จะผลักดันพิพิธภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต มาแล้วต้องอยากมาอีก มีความเป็น Edutainment คือ ได้สอนด้วย เรียนรู้ด้วย และสนุกสนานไปด้วย มาถึงตรงนี้เราจึงต้องการบุคคลสำคัญที่จะเข้ามาช่วย โดยจะต้องรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ ธปท. เป็นอย่างดี และมีความสามารถในการนำทีมเพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์ของเราได้ ฟันถึงคุณชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ อดีตผู้ว่าการ ธปท. ซึ่งท่านตอบรับพร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างทุ่มเทมากจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ”

นอกจากการยื่นมือสู่สาธารณชนได้อย่างเต็มที่แล้ว คุณทองอุไรยังให้ความสำคัญกับการเข้าถึง โดยกำหนดแนวทางการออกแบบให้ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้สามารถเข้าถึงได้สะดวกสบาย มีการเชื่อมต่อกับห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ทั่วไป

“เวลาทำ Survey เราจะรู้ว่าคุณสะดวกในการเข้าถึงมันต้องมี ตอนนี้เราสามารถเข้าถึงผ่านทางรถยนต์อย่างเดียวใช้ไหม แต่โมเดลที่วางไว้คือตอนออกแบบได้คิดเผื่อสำหรับการเข้าถึงผ่านทางเรือ ประสานงานกับ

บริเวณหมู่อาคารโรงพิมพ์ธนบัตรในอดีต

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

กรมเจ้าท่าไว้เบื้องต้น เพื่อที่ต่อไปจะได้เอื้อกับการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ทางเรือ รวมถึงทางเข้าจากรถไฟฟ้าใต้ดินที่เชื่อมถึงศูนย์การเรียนรู้ได้ทันที โดยมีระบบรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดี”

หยาดเหงื่อแรงใจ

นับจากวันแรกที่คุณทองอุไรเล่าถึงไอเดียของศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ให้ทีมงานจากหลากหลายสาขาอาชีพ แผนงานที่แตกต่าง ท่านยังจดจำประกายความดีใจในแวตตาของบุคลากรทั้งหลายได้เป็นอย่างดี รวมถึงเสียงสะท้อนที่บอกกับท่านว่า น้อง ๆ ดีใจมากที่อย่างน้อยก็มีคนเห็นค่าของห้องสมุด เห็นค่าของพิพิธภัณฑ์

“พี่ขอชื่นชมทีมงานจากใจ โดยเฉพาะระดับเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ตายไม่ว่าจะถูกกระทบด้วยอะไรก็ตาม เพราะทุกอย่างย่อมมีความกดดัน แต่ในที่สุดก็สำเร็จลงด้วยดี ดังนั้น หากรับรู้ถึงกระบวนการ จะเข้าใจว่ามันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ทุกอย่างผ่านความทุ่มเท กำลังใจ แรงกายของทีมงานทุกคน ยอมรับว่าพววันนี้มาเห็นผลงานตรงหน้า อย่างแรกเลย คือ น้ำตาไหล ชื่นใจที่น้อง ๆ ที่พี่ชวนมาทำ พวกเขาไม่ทิ้ง พวกเขาสู้ตายจนโครงการสำเร็จ”

หลังจากเปิดตัวศูนย์การเรียนรู้ ธปท. อย่างเป็นทางการ คุณทองอุไรยังคงเห็นว่านโยบายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ในลักษณะนี้ “นโยบายสำคัญค่ะ เพราะต้องยอมรับว่าศูนย์ฯ แห่งนี้เป็น Good Cost Center เราไม่สามารถจะคิดกำไรขาดทุนในเชิงเศรษฐกิจได้เลย กับการผลักดันค่านิยมยื่นมือและติดดิน เพราะคุณค่าที่คืนสู่สังคม ถือเป็นมูลค่ามหาศาลต่อความรู้สึกที่ผู้คนมีต่อ ธปท. ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่แชร์ใน Facebook รวมถึง Feedback จากผู้ที่มาเยี่ยมชม”

ก่อนจบบทสัมภาษณ์ครั้งนี้ คุณทองอุไรได้ทิ้งท้าย โดยเล่าถึงเหตุการณ์หนึ่งที่ยังคงประทับใจท่าน หลังจากได้รับฟังเสียงตอบรับของบุคคลที่เข้ามาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ ธปท. “เคยมีคนเดินเข้ามาบอกว่า ดีใจมากที่มีคนคิดตอบแทนคืนสู่สังคมบ้าง เพราะแบกชาติมีคลังความรู้ที่ผู้อื่นไม่มี อีกทั้งมีพลังมากพอที่จะทำได้ ถ้าแบกชาติไม่ทำ...แล้วใครจะทำ”

รายชื่อคณะทำงาน โครงการศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

Project Sponsor : รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร

นายไพบุลย์ กิตติศรีกังวาน (พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน)
นางทองอุไร ลิ้มปิติ (พ.ศ. 2556 - 2559)

Project Owner : ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ

นางสาวนภาพร มหารักษ์กะ (พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน)
นางสุภาวดี ปุณศรี (พ.ศ. 2557 - 2558)
นางอมรา ศรีพยัคฆ์ (พ.ศ. 2556 - 2557)

ที่ปรึกษา / ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์	ที่ปรึกษา ธปท.
2. นายเมธีธร อังคทะวานิช	ด้านการจัดทำนิทรรศการพิพิธภัณฑ์ ธปท.
3. นายประธาน ชีระธาดา	ด้านการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์จัดทำศูนย์การเรียนรู้
4. ผศ. ดร.ทรงพันธ์ เจิมประยงค์	ด้านการพัฒนาห้องสมุดและการส่งเสริมการเรียนรู้
5. ผศ. ดร.พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม	ด้านการจัดทำชุดข้อมูล Digital Archives การดำเนินงาน ธปท.
6. ผศ. ดร.อภิรดี เกษมสุข	ด้านการจัดทำโปรแกรมเพื่อการออกแบบปรับปรุงอาคาร
7. รศ. ดร.ต้นข้าว ปาณินท์	ด้านการจัดทำโปรแกรมเพื่อการออกแบบปรับปรุงอาคาร

คณะทำงานด้านวิชาการพิพิธภัณฑ์

สำนักหอสมุด จดหมายเหตุ และพิพิธภัณฑ์

1. น.ส.ประภากร วรณนก	7. นางนิรมล หลีกอธรรม
2. นางนันทิพย์ สาครรัตนกุล	8. นายสันต์ชัย วงศ์วรรณ
3. น.ส.ชฎานัน พนมยงค์	9. นางนาพาพันธ์ วิจิตรสุข
4. นางสุเมยวดี เมฆสุต	10. น.ส.พุดชาดา นิมนคร
5. น.ส.อัมพร สาครวาลี	11. นางพัชรียา ยิ้มงาม
6. นางยุพร ฉินนาค	

นักวิชาการจากฝ่ายงานต่าง ๆ

1. ดร.ธรรมรักษ์ หมื่นจักร์	7. นายสิทธิพัฒน์ ไตรพงษ์
2. นายวิจักขณ์ เศรษฐบุตร	8. นายพรชัย ฟิลทาเวส
3. น.ส.ชฎานา พันธจารุณี	9. นายอนุชิต ศิริวัณกร
4. นายชินทร์ สิงห์นิล	10. นายพรชนน วรณโสภาค
5. นายธรรมบุญ สดศรีชัย	11. น.ส.พรทิพย์ ไทยถิ่นงาม
6. ดร.วัชรกร จิวากานนท์	

รายชื่อคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการพัฒนา Digital Library
สำนักหอสมุด จดหมายเหตุ และพิพิธภัณฑ์

- 1. น.ส.ประภากร วรรณนกนก
- 2. นางจิราภรณ์ ศิริธร
- 3. นางเรืองสิริ ศรีสละ
- 4. น.ส.นันทนา กรดเต็ม
- 5. นางอุไรวรรณ พะมณี
- 6. นางรวีวรรณ โยธา
- 7. นางนิรมล หลีกอธรรม
- 8. นางวรรณดา วัฒนาศิริวิโรจน์
- 9. นางดารารพ มิ่งมาลัยรักษ์
- 10. น.ส.ศุภรางค์ สุขดาวรรณ

คณะกรรมการ Digital Archives
สำนักหอสมุด จดหมายเหตุ และพิพิธภัณฑ์

- 1. นายราม ป้อมทอง
- 2. น.ส.วิยะดา สุธีรภัทรานนท์
- 3. นางฉวีวรรณ พรหมศิริ
- 4. นางศรีพรรณ ประสพธรรม
- 5. นางวิไล เศรษฐะเสน
- 6. นางวนิดา สว่างเดือน
- 7. น.ส.อภิวรรณ ไชยพุกกะ
- 8. นางณัฏยา อรพินท์พิศุทธิ
- 9. นางสุมาลี บุญเจริญ
- 10. นางวิจิตรา เพ็ชรสม
- 11. น.ส.พรณิการ์ เกียรติกุล
- 12. นายสุรวิทย์ แจ่มใส

คณะกรรมการเตรียมการด้านเทคโนโลยี

- 1. น.ส.ศิริพรรณ อิศริยะพฤทธิ
- 2. น.ส.ประภากร วรรณนกนก
- 3. นายราม ป้อมทอง
- 4. น.ส.อาวีวรรณ อินทกาญจน์
- 5. น.ส.จินดา ยาปนเวช
- 6. นางจิราภรณ์ ศิริธร
- 7. น.ส.นันทนา กรดเต็ม
- 8. น.ส.อัมพร สาครวาลี
- 9. น.ส.วิยะดา สุธีรภัทรานนท์
- 10. น.ส.สิริกุล ภัทรธรรมกุล
- 11. น.ส.กาญจณี ธนฤกษ์ชัย
- 12. น.ส.ชัชวาลย์ เตชะแสนศิริ
- 13. น.ส.รัชนี เอิบอาบ
- 14. นางกานเงิน เศรษฐจินดา
- 15. นางนิรมล หลีกอธรรม
- 16. นายสมโชค สุขแสนนาน
- 17. น.ส.ชนิดา ปริกขิตตานนท์
- 18. นายณัฐพัชร ดีลกธรรมพันธ์
- 19. น.ส.ศุภรางค์ สุขดาวรรณ
- 20. น.ส.กมลวรรณ สาสิตประยูร
- 21. นางยุพดี นาคจำรัสศรี

คณะกรรมการเฉพาะกิจ
โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ

- 1. นายจิรเทพ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา (ที่ปรึกษา)
- 2. น.ส.ประภากร วรรณนกนก (ที่ปรึกษา)
- 3. นายวิจักขณ์ เศรษฐบุตร (หัวหน้าคณะทำงาน)
- 4. นายกวีวุฒิ สุมาวงค์
- 5. นายณธชัย จิตธรรมบุตร
- 6. นายวิระพล เทียนงามล้ำ
- 7. นางกานเงิน เศรษฐจินดา
- 8. นางศิริเพ็ญ นาสกุล
- 9. นางอุทัยวรรณ โกมลตะเมธี
- 10. นายชัยวัฒน์ อุปพงษ์
- 11. นางอุรวี ภิระพานิช

ผู้กำกับดูแลโครงการด้านการออกแบบและปรับปรุงอาคาร

- 1. นางสุรีย์ จิรรัตนโสภณ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายธุรการและบริหารอาคาร
- 2. นายบุญเลิศ ตระกูลขจรศักดิ์ ผู้อำนวยการ ฝ่ายธุรการและบริหารอาคาร
- 3. นายอาริย์ ตันติถาวร
- 4. นายฐิพ การสมดี
- 5. นายวัชรินทร์ คงวิทยานนท์
- 6. นางศรัณยา บุญวิทย์วุฒิ
- 7. นายนครินทร์ ขายทวีป
- 8. นายประสานรุ เอื้อสัมฤทธิ์ผล
- 9. นายธรรมรัตน์ ขาดำนานุ
- 10. นายอาจ ศรีสังจา
- 11. นายประภาศ สรรพคุณ
- 12. นายเอกพงศ์ นุตนากุลพงศ์
- 13. นายสมาน ศรีใส
- 14. นายณัฐพงษ์ บัวคอม
- 15. นายปฐมิ เทพปฐม
- 16. นายสมพร จารุกัญญา
- 17. นางสาวสุกัญญา ย่านเดิม
- 18. นายจักรพงษ์ กิจวรรณ
- 19. นายนิธิต แดงกลม
- 20. นางสาวอาทิตา ผลเจริญ

ผู้กำกับดูแลศูนย์การเรียนรู้ s.bn. : นางชนาธิป จริยาวิโรจน์ ผู้อำนวยการอาวุโส
ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

ออกแบบสถาปัตยกรรม : บริษัท ศรีเอทีพี ครูล์ จำกัด

ออกแบบวิศวกรรมโครงสร้าง : บริษัท วอร์นส์ แอลโซซิเอตส์ จำกัด

ออกแบบวิศวกรรมระบบ : บริษัท จีโอ ดีไซน์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด

ออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน : บริษัท สถาปนิก คิตตี้ จำกัด

ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม : บริษัท ฉมา จำกัด

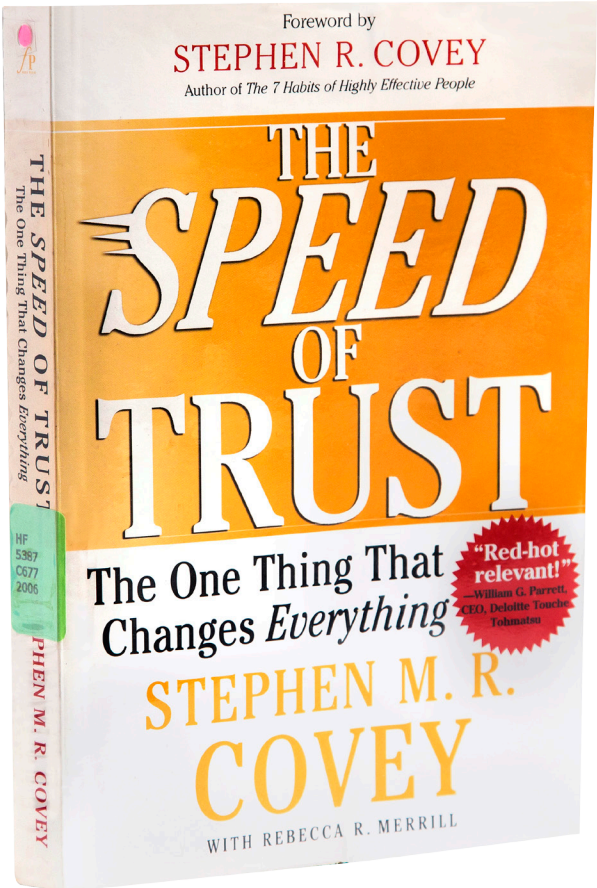
ออกแบบระบบแสงสว่าง : บริษัท บิลท์ จำกัด

ผู้จัดทำ Consumer Insight & Business Model : บริษัท อินโนเวนท์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

ผู้รับจ้างก่อสร้าง : บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)

ผู้ออกแบบและจัดทำพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย : บริษัท แพลน โมทีฟ จำกัด

ผู้ควบคุมงานก่อสร้าง : บริษัท แพลนนิ่ง แอนด์ รีเสิร์ช คอนซัลแทนต์ จำกัด

หนังสือ “The Speed of Trust” เขียนโดย Stephen M. R. Covey บุตรชายของ Stephen R. Covey ผู้เขียนหนังสือยอดนิยม The Seven Habits of Highly Effective People

The Speed of Trust นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของ “ความไว้วางใจ” (Trust) ซึ่งผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่า ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของทุกคนตลอดเวลา เป็นฐานรากและตัวแปรต่อคุณภาพชีวิต ความสัมพันธ์ และการสื่อสารระหว่างกัน ผู้เขียนกล่าวว่า ความไว้วางใจที่ได้รับการพัฒนาฟุ่มเฟือยให้องกามมีพลังอำนาจสร้างความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในทุกมิติของชีวิต แต่หากปราศจากความไว้วางใจ จะทำลายได้แม้แต่รัฐบาลทรงอำนาจที่สุดในโลก ทำลายองค์กรธุรกิจที่ประสบความสำเร็จสูงสุด ทำลายตลาดเฟื่องฟู ทำลายผู้นำทรงอิทธิพล ทำลายความสัมพันธ์อันดี และแม้แต่ทำลายความรักที่ดีซึ่ง

เรื่อง : ทีมบริการสารสนเทศการเรียนรู้

The Speed of Trust

The One Thing That Changes Everything
โดย Stephen M. R. Covey และ Rebecca R. Merrill

เนื้อหาของหนังสือกล่าวถึง แบบจำลอง “ระลอกคลื่นทั้ง 5 ของความไว้วางใจ” ซึ่งเป็นคำจำกัดความของห้าบริบทที่จะช่วยให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ ประกอบด้วย

ระลอกคลื่นที่หนึ่ง : ความไว้วางใจตนเอง เป็นการรับมือกับความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถที่จะกำหนดเป้าหมายและทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

ระลอกคลื่นที่สอง : ความไว้วางใจความสัมพันธ์ เป็นการสร้างความไว้วางใจที่มีต่อผู้อื่น เพิ่มความสามารถในการเผยแพร่ความไว้วางใจออกไปรอบข้าง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แข็งแกร่งร่วมกันทำงานสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น

ระลอกคลื่นที่สาม : ความไว้วางใจองค์กร เน้นการที่ผู้นำต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในทุกหน่วยย่อยขององค์กร

ระลอกคลื่นที่สี่ : ความไว้วางใจตลาด เป็นเรื่องของการสร้างแบรนด์เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและความภักดีของลูกค้า

ระลอกคลื่นที่ห้า : ความไว้วางใจสังคม กล่าวถึงการให้คุณค่าต่อผู้อื่นและต่อสังคมโดยรวม

ส่วนสุดท้ายของหนังสือ เป็นเรื่องของการจุดประกายความไว้วางใจ การฟื้นคืนความไว้วางใจและการสร้างนิสัยให้วางใจผู้อื่น

หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้เข้าใจการเพาะบ่มและจุดประกายความไว้วางใจในทุกมิติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานของความสำเร็จในชีวิตที่ยั่งยืน

ผู้สนใจสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่ ห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทย

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ วิถีบริโภคเพื่อความสูงที่ยั่งยืน

พระไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ

หลังจากที่ประเทศไทยเปิดรับเอาระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเข้ามาเป็นกระแสหลักของเศรษฐกิจไทย จากนั้นก็มีคำ 2 คำ ที่จะเป็นดั่งเงาติดตามวัฒนธรรมทุนนิยมแบบไทย ๆ ปรากฏในสังคม ได้แก่ “บริโภคนิยม” และ “วัตถุนิยม” ซึ่งได้แพร่หลายกระจายสู่สังคมไทยทุกหย่อมหญ้า และหยั่งรากลึกจนกลายเป็นสองลัทธิที่บั่นทอนความสูงของ คนไทยมาอย่างยาวนาน เพราะทั้งสองลัทธิเป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้ตัวเลขหนี้ครัวเรือนไทยเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ ปริมาณ “ความสุข” ในครัวเรือนกลับลดลงเรื่อย ๆ

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับความเมตตาจาก พระไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ พระนักเผยแผ่ธรรมะที่เป็นที่รู้จักดีรูปหนึ่งของคนไทย มาช่วยชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตที่มี “ความสุข” บนวิถีการบริโภคแนวใหม่ นั่นคือการ บริโภคตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ

“เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” คำตอบของสังคมไทย

“เศรษฐศาสตร์ ด้านหนึ่งก็คือความรู้เพื่ออธิบายการทำงานของ เศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็เป็นตัวกำหนดรูปแบบของระบบเศรษฐกิจ ไปด้วยในตัว” พระไพศาลกล่าว ก่อนจะเริ่มอธิบายถึงความแตกต่าง ระหว่างเศรษฐศาสตร์กระแสหลักและเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ

โดยพระอาจารย์อธิบายว่า เศรษฐศาสตร์แบบเสรีนิยมหรือทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีพื้นฐานหรือตั้งอยู่บนชุดความคิดที่ มีจุดมุ่งหมายว่า “จะหาอย่างไรให้คนมีการบริโภคมากที่สุด (Maximize Consumption) โดยให้ทรัพยากรเพื่อการผลิตน้อยที่สุด” ด้วยความเชื่อว่าการบริโภคนำมาซึ่งความสุข ดังนั้น ยิ่งบริโภคมากเท่าไร ก็น่าจะมี ความสุขมากขึ้นเท่านั้น

แต่ความเป็นจริงกลับพบว่า ประเทศที่ไม่ได้ร่ำรวย หรือบางครั้งถูกจัด ให้เป็นประเทศยากจนด้วยซ้ำไป แต่คนในประเทศเหล่านั้นกลับมีความสุข มากกว่าคนในประเทศที่ร่ำรวยมากกว่า เช่นเดียวกับที่มักจะพบว่า คนที่ฆ่า ตัวตาย ไม่ใช่คนยากจนเสมอไป ตรงกันข้ามหลายคนเป็นคนมีอันจะกิน หรือมีฐานะร่ำรวยเสียด้วยซ้ำ

จึงนำมาสู่ข้อสรุปที่ว่า กลุ่มคนที่มีรายได้น้อย และมีความสามารถในการ บริโภคน้อย ไม่ได้แปลว่าคนกลุ่มนี้มีความสุขน้อยกว่ากลุ่มคนที่ มีรายได้และความสามารถในการบริโภคได้มากกว่า ดังนั้น “เศรษฐศาสตร์ กระแสหลัก” ซึ่งได้แก่ ระบบทุนนิยม รวมถึงลัทธิบริโภคนิยมและวัตถุนิยม จึงไม่ใช่คำตอบแห่งความสุข

สำหรับเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า “การบริโภค กับความสุขไม่ใช่เรื่องเดียวกัน” เพราะมีการบริโภคมามากมายที่อาจไม่นำมา ซึ่งความสุขเลยก็ได้ ในทางกลับกัน การบริโภคน้อยมากอาจนำมาซึ่งความ สุขในระดับที่สูงมากก็ได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากพระภิกษุ โดยเฉพาะ พระอริยเจ้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีความสุขหรือความพึงพอใจ ในระดับสูง แต่กลับมีเครื่องบริวารเพียงไม่กี่ชิ้น

“จุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ไม่ใช่การ ทำให้คนบริโภคมากที่สุด แต่เป็นการทำให้คนมีความพึงพอใจมากที่สุด (Maximize Satisfaction) โดยการบริโภคที่น้อยที่สุด เพราะมองว่าการ บริโภคหมายถึงการทำลาย ยิ่งบริโภคมากก็ยิ่งให้ทรัพยากรธรรมชาติมาก และยิ่งทำลายสิ่งแวดล้อมมาก”

พระไพศาลย้ำว่า ตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ “ความพึงพอใจ” ต้องสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่ง “คุณภาพชีวิตที่ดี” ในที่นี้ ไม่ได้ หมายถึงการมีชีวิตหรูหรา มีรถหลายคัน มีบ้านหลังใหญ่ แต่หมายถึง การมีชีวิตที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และการมีความสามารถในการ เผื่อแผ่แบ่งปันผู้อื่น อันจะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริง นี่จึงเป็นที่มาว่า ทำไม “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” จึงเป็นคำตอบแห่งความสุข และเป็นคำตอบ สำหรับสังคมไทย

“เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” กับ “เศรษฐกิจพอเพียง”

เพื่อให้เข้าใจง่าย พระไพศาลเปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธกับ แนวคิดของ “หลักเศรษฐกิจพอเพียง” ที่คนไทยคุ้นเคย โดยพระอาจารย์ มองว่า ทั้งสองแนวคิดนี้มีความใกล้เคียงกันและไปด้วยกันได้

“เศรษฐกิจพอเพียง ก็คือเศรษฐกิจที่เน้นการบริโภคแต่พอดี (Optimal Consumption) แต่มีความสุขจากการมีชีวิตที่เรียบง่ายและมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี ซึ่งความพอเพียงในที่นี้คือ ความพอเพียงในการบริโภค ไม่ใช่ ความพอเพียงในคุณภาพชีวิต กล่าวคือเราบริโภคแต่พอเพียง เพื่อเพิ่มพูน คุณภาพชีวิตให้มากขึ้น โดยต้องเป็นคุณภาพชีวิตที่ไม่แยกขาดจากคนอื่น หมายความว่ายิ่งคุณภาพชีวิตของนาย ก ดีขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของคนอื่นให้ดีขึ้นไปด้วย เพราะคนที่มีความคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธนี้ จะ มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อคนอื่น ซึ่งนำไปสู่การกระจายโอกาสทรัพย์ ที่ไม่ใช่ คนแค่ 1% ของประเทศมีชีวิตที่สวยหรู แต่คนอีก 99% กลับต้องอยู่แบบ ขาดแคลน ดังที่เห็นในปัจจุบัน”

สำหรับสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างสองแนวคิดนี้ พระไพศาลมองว่า เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ โดยหลักการจะไม่มีกำหนดว่าต้องบริโภคเท่าไร เนื่องจากคนเรามีความหลากหลาย ดังนั้นระดับความพึงพอใจของแต่ละ คนจึงไม่เท่ากัน ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น พระสามารถมีความสุขได้โดยไม่ต้องมีการ บริโภคที่น้อย แต่ฆราวาสส่วนใหญ่จะมีความสุขได้ก็ต้องมีการบริโภค มากกว่าพระ ด้วยเหตุนี้ เศรษฐศาสตร์แนวพุทธจึงยอมให้มีการบริโภค

ที่อาจจะเกิดความพอใจเพียงได้ แต่ก็จะมี “ระบบ” ที่จะช่วยสร้างปัจจัยที่เกื้อกูลให้คนคนนั้นค่อย ๆ ลดการพึ่งพาการบริโภคลง โดยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้น

“ดังนั้น การบริโภคตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธจึงมีหลายระดับตามความเจริญทางสติปัญญาและจิตใจของมนุษย์ ซึ่งถ้าทุกคนมีพัฒนาการความเจริญทางจิตใจมากขึ้น การพึ่งพาความสุขจากวัตถุหรือการบริโภคก็จะลดลงจนอยู่ระดับที่เรียกว่าพอใจเพียงหรือเรียบง่าย อย่างไรก็ตาม เศรษฐศาสตร์แนวพุทธไม่พึงส่งเสริมการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อเกินตัว หรือส่งเสริมการผลิตที่ทำลายสิ่งแวดล้อม” พระคุณเจ้าสรุปล

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธกับการวางนโยบาย

เนื่องจากเศรษฐกิจกระแสหลักในปัจจุบัน เน้นที่การพัฒนาทางด้านวัตถุ รวมถึงปริมาณการผลิต และปริมาณการบริโภค ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายทางเศรษฐกิจ และดัชนีชี้วัด (Indicators) ระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในรูปแบบของ “เม็ดเงิน” ในมิติต่าง ๆ อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) เป็นต้น เพราะเป็นดัชนีที่วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจได้ชัดเจน

ขณะที่ปัจจัยทางสังคมที่อาจแปรเป็น “มูลค่าเชิงตัวเลข” ไม่ได้หรือได้ยาก อย่างความรักความกลมเกลียวในชุมชน ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี วัฒนธรรมชุมชน ฯลฯ ระบบเศรษฐกิจกระแสหลักมักจะละเลยและมองข้ามไป ซึ่งตรงข้ามกับเศรษฐศาสตร์แนวพุทธที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในประเด็นเหล่านี้ เพราะมองว่าเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและความสุขให้กับชุมชนและสังคม

“เศรษฐศาสตร์กระแสหลักอาจมองว่าสนามเด็กเล่น โรงเรียน หรือวัด ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่เศรษฐศาสตร์แนวพุทธมองว่า แม้สิ่งเหล่านี้จะไม่ก่อตัวเลขเม็ดเงิน แต่ก็สร้างคุณค่าเชิงนามธรรม เพราะจะช่วยสร้างความสุข ความพึงพอใจ และคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบันจึงมีบางประเทศพยายามเปลี่ยนมาใช้ “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” หรือ Gross National Happiness (GNH) มาเป็นตัวชี้วัดเศรษฐกิจและความเจริญของประเทศแทน”

สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่วางนโยบายเศรษฐกิจการเงินและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ พระไพศาลชี้แนะว่า ธปท. ต้องพยายามวางนโยบายโดยไม่ให้แนวคิดเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือตัวเลข GDP หรือ GNP

กลายเป็นเป้าหมายสูงสุด ชนิดที่ว่าไม่สน ถ้าเป้าหมายนั้นจะต้องกระทบกับสิ่งแวดล้อมหรือกระทบความสัมพันธ์ในชุมชน หรือบั่นทอนความผูกพันระหว่างผู้คนกับวัฒนธรรม ฯลฯ

“ในการกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายใด ๆ ของแบงก์ชาติ ควรต้องมีการถ่วงดุลระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เป็นเม็ดเงินกับคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะคุณค่าในเชิงนามธรรมและคุณค่าทางจิตใจ หมายความว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะด้วยมาตรการใดก็ตาม จะต้องไม่ไปบั่นทอนคุณภาพชีวิต ต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมถึงต้องไม่ทำลายจิตวิญญาณของชุมชนและสังคม และถ้าแบงก์ชาติเห็นว่ นโยบายเศรษฐกิจใด ที่เน้นแต่การบริโภคหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจ จนอาจไปทำลายคุณค่าหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ก็ควรต้องท้วงติง”

ประยุกต์ใช้เศรษฐศาสตร์แนวพุทธในชีวิตประจำวัน

สำหรับปวงชนคนธรรมดา คำแนะนำแรกจากพระอาจารย์ไพศาลในการนำเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมาใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ต้องตระหนักเสียก่อนว่า ความสุขที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่การบริโภค

“ระบบทุนนิยมปัจจุบันกระตุ้นให้คนบริโภคมาก ๆ จนเป็นที่มาของ ‘บริโภคนิยม’ โดยลัทธินี้พยายามทำให้ทุกคนเชื่อว่า ยิ่งบริโภคมากยิ่งมีความสุข แต่ในความเป็นจริง การที่บริโภคมาก สะสมวัตถุมาก ก็ไม่ได้แปลว่าจะมีความสุขมาก เราสะดวกสบายขึ้นจากการมีเครื่องปรับอากาศ รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ แต่ความสบายกับความสุขไม่เหมือนกัน สบายกายแต่ไม่มีความสุขใจก็มาก ฉะนั้น ทุกคนต้องถามตัวเองก่อนว่า สุดท้ายตัวเองต้องการอะไร ต้องการเงินมาก ๆ ต้องการความสะดวกสบาย หรือที่จริงแล้วต้องการความสุข”

พระไพศาลอธิบายเพิ่มเติมว่า จริงอยู่ที่ทุกคนต้องการกินอิ่มนอนอุ่น และไม่เจ็บป่วย หรือต้องการ “ปัจจัยสี่” เพื่อก่อให้เกิดความสุขขั้นพื้นฐาน เงินและการบริโภคจึงมีความจำเป็นในระดับหนึ่ง แต่หลังจากที่ทุกคนมีปริมาณเงินและการบริโภคเกิน “จุดหนึ่ง” ที่เรียกว่าระดับ “พอมีพอกิน” จะกลับกลายเป็นว่ายิ่งมีเงินมาก ความสุขกลับยิ่งลดลง เรียกว่า “เส้นโค้งแห่งความสุข”

“มีการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เงินทำให้เรามีความสุขได้ระดับหนึ่ง แต่พอเลยจุดนั้นไป มันจะทำให้ทุกข์เพราะวิตกกังวล นี่จึงทำให้เราได้เห็นว่ คนอเมริกันหรือคนยุโรปที่รวยมาก ๆ หลายคนเครียดแล้วก็เริ่มหันมาหาสมาธิและการภาวนา เพื่อแสวงหาคุณภาพชีวิตจากภายในจิตใจ ฉะนั้น เราต้องถามตัวเองก่อนว่าต้องการเงินหรือความสุข ถ้าต้องการความสุขก็ต้องคิดถึงอะไรที่มากกว่าแค่การหาเงิน หรือการเสพด้วยวัตถุ เช่น การทำความดี การช่วยเหลือเกื้อกูล การมีความสัมพันธ์ที่ราบรื่น การให้ความรักผู้อื่น การมีความสามัคคีในชุมชน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนช่วยให้เรามีความสุขที่ยั่งยืนกว่าการมีเงินหรือการบริโภควัตถุได้ทั้งนั้น”

“จุดมุ่งหมายของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ
ไม่ใช่งานทำให้คนบริโภคมากที่สุด
แต่เป็นการทำให้คน
มีความสุขพึงพอใจมากที่สุด
โดยการบริโภคที่น้อยที่สุด”

4 เคล็ดลับสร้างความสุขในชีวิต

สุดท้ายนี้ พระอาจารย์ไพศาลเมตตาให้คำแนะนำถึง เคล็ดลับ 4 ข้อที่จะช่วยให้ทุกคนผ่านพ้นความผันผวนและความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจเข้ามากระทบโดยไม่ต้องเกิดความทุกข์มาก

ข้อแรกคือ “ต้องตั้งสติ” อย่าตื่นตระหนกหรือโอดครวญ เพราะนั่นจะยิ่งทำให้เกิดทุกข์ ควรยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นให้ได้ แล้วคอยคิดว่า จะทำอะไรต่อไป ข้อที่สองคือ พึงตระหนักว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นของชั่วคราว ไม่จีรังยั่งยืน แม้จะตกต่ำแย่แ่เพียงใด ไม่ช้าก็เร็ว สถานการณ์ก็จะกระเตื้องและดีขึ้น ดังนั้น อย่าท้อแท้สิ้นหวัง ข้อที่สามคือ พึงตระหนักว่าแท้จริงแล้วความสุขของคนเราไม่ได้ผูกติดกับจำนวนเงินในกระเป๋า แต่อยู่ที่การวางใจให้เป็น รวมทั้ง “การรู้จักพอ” พุทธอีกอย่างคือ “ความสุขอยู่ภายใน” และอยู่ที่ระดับความคาดหวัง เช่น เงิน 10 บาทอาจจะถือว่ามากเมื่อเทียบกับเงิน 1 บาท แต่ 5,000 ล้านบาท ถือว่าน้อยถ้าเทียบกับ 10,000 ล้านบาท ดังนั้น คนที่ได้ 5,000 ล้านบาทแต่คาดหวังอยากจะได้ 10,000 ล้านบาท อาจทุกข์ใจกว่าคนที่ได้เงิน 10 บาทก็ได้

คำแนะนำข้อสุดท้ายคือ “รู้จักแสวงหาความสุขทางใจ” เพราะถึงที่สุดแล้ว ความสุขมนุษย์เราไม่ได้อยู่ที่ว่ามีเงินมากหรือบริโภคได้มาก แต่อยู่ที่ความสุขสงบทางใจว่ามีมากหรือน้อย ซึ่งความสุขสงบใจ เกิดได้จากการหมั่นพัฒนาจิตใจด้วยการทำความดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีน้ำใจไมตรี การมีความสัมพันธ์ที่อบอุ่นราบรื่นในครอบครัว ฯลฯ ดังที่พระอาจารย์กล่าวไปก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ ยังมีอีกหนทางสำคัญในการพัฒนาจิตใจที่จะนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง นั่นคือการปฏิบัติสมาธิภาวนา

“เมื่อเจริญสติด้วยสมาธิภาวนาเป็นประจำ เราจะพบว่าจริง ๆ แล้วความสุข ความสงบพบได้ทั่วไป ส่วนความทุกข์ก็เกิดจากการขาดความสงบใจ ไม่ใช่เพราะการมีเงินน้อยหรือการบริโภคได้น้อย ดังนั้น ทุกคนควรต้องหมั่นพัฒนาจิตใจด้วยการทำความดี และสมาธิภาวนา เกิดความสงบใจและปัญญา จนกระทั่งเข้าถึงแก่นแท้ของชีวิต เมื่อนั้นทุกคนก็จะได้พบกับความสุขที่แท้จริงของชีวิต” พระไพศาลทั้งทำ

คุณสิบพร ถาวรธัมม์
อดีตผู้ช่วยผู้จัดการ สายระบบข้อมูลระบบ BOT.

สิบพร ถาวรธัมม์

ผู้มีส่วนร่วมผลักดัน

ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ของไทย

ไม่ว่าจะเป็นองค์กรใดก็ตาม นับวันเทคโนโลยียิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น บุคลากรด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ไม่ใช่เพียงหน่วยสนับสนุนในส่วนหลังบ้าน ที่จะทำให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างสะดวกสบาย ราบรื่น และรวดเร็ว ยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่จะต้องติดตามพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและทันกับสภาพการณ์ในงานด้านต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.)

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้มีโอกาสพูดคุยกับ คุณสิบพร ถาวรธัมม์ อดีตผู้ช่วยผู้จัดการ สายระบบข้อมูลระบบ BOT. ในยุคเริ่มแรก รวมถึงผลักดันระบบการชำระเงินที่เรียกว่าระบบบาทเน็ต และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค หรือ ICAS ซึ่งทุกระบบยังคงใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน

ยุคบุกเบิกระบบฐานข้อมูล (Database) ของ สปท.

คุณสิบพรเริ่มทำงานที่ สปท. เมื่อปี 2524 ในตำแหน่งผู้วิเคราะห์ผู้ช่วยรับผิดชอบงานด้านเทคนิคระบบฐานข้อมูล สำนักวางแผนและจัดการคอมพิวเตอร์ หรือฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ช่วงเวลาหนึ่งได้หมุนเวียนงานไปดูแลงานด้านระบบการชำระเงิน เธอมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกช่วงหนึ่ง ซึ่งในขณะนั้น ม.ร.ว.จตุมงคล

โสณกุล ผู้จัดการ สปท. ท่านมองเห็นว่า งานต่าง ๆ ของ สปท. สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น

ต้องยอมรับว่าเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่เต็มที่มีประโยชน์ คนยังไม่ยอมรับหรือมั่นใจในการนำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนหรือสนับสนุนการทำงานแบบเดิม ๆ ที่คุ้นเคย โดยเฉพาะการยึดติดเอกสารกระดาษหรือบันทึกทางการ ท่านผู้จัดการ ม.ร.ว.จตุมงคลจึงมีแนวนโยบายผลักดันให้ส่วนงานปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุน ทั้งการติดต่อสื่อสาร การเสนองาน และการเข้าถึงระบบงานหรือข้อมูล โดยให้ยึดเอกสารหรือข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และเป็นรากฐานมาจนถึงปัจจุบัน

หนึ่งในการเปลี่ยนแปลงเรื่องระบบเทคโนโลยี คือ การนำเรื่องระบบฐานข้อมูลเข้ามาใช้ ซึ่งคุณสิบพรรับผิดชอบงานด้านเทคนิคระบบ

ฐานข้อมูล หรือที่เรียกว่า Database รวมทั้งศึกษาคัดเลือกเครื่องมือที่จะให้ผู้ใช้งานเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ซึ่งขณะนั้น ธปท. ยังไม่มีระบบดังกล่าว แต่เล็งเห็นแล้วว่า อนาคตจำเป็นต้องมีเครื่องมือเหล่านี้เข้ามาช่วยในการทำงานของ ธปท. ที่กำลังขยายตัวทั้งในเชิงความซับซ้อนของงานและข้อมูลต่าง ๆ

ระบบ Database ของ ธปท. ทำงานในสองลักษณะ คือ งานด้านธุรกรรม เช่น ระบบการชำระเงิน ระบบตลาดเงิน ระบบธุรกรรมต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งเป็นงานด้านการวิเคราะห์และเรียกใช้ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ของ ธปท. “ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรเป็นของผู้ใดหรือส่วนงานใด ส่วนงานหนึ่ง ข้อมูลเหล่านี้เป็นของธนาคาร ให้รู้จัก Sharing หมายถึง มีการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในแหล่งเดียวกัน จัดการให้เข้าถึงข้อมูล เพื่อช่วยในการดำเนินงานและดำเนินนโยบายของธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย”

จนปัจจุบันนี้ Database ที่คัดเลือกมา ก็ยังใช้อยู่ และพัฒนาเทคโนโลยีไปเรื่อย ๆ จาก Database พัฒนาเป็น Data Warehouse จนปัจจุบันเป็น Big Data Analytics

ผลักดันและพัฒนาระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์

ในปี 2536 ธปท. มีนโยบายในการผลักดันให้เกิดแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการชำระเงินของประเทศเป็นครั้งแรก ทั้งระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน เพื่อรองรับการโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันการเงินและสถาบันที่มีบัญชีเงินฝากกับ ธปท. ในลักษณะ Real Time Gross Settlement (RTGS) และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) ซึ่งเป็นระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คระหว่างธนาคาร โดยใช้ภาพเช็คในกระบวนการเรียกเก็บ แทนการใช้ตัวเช็คจริง

ระบบบาทเน็ต และระบบ ICAS เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินที่สำคัญของประเทศ ที่จำเป็นต้องมีในทุก ๆ ประเทศ แต่ขณะนั้นยังไม่มีในประเทศไทย ธปท. จึงเล็งเห็นความสำคัญว่า ควรจะมีระบบเหล่านี้ขึ้นมา เพื่อให้การชำระเงิน ชำระดุลต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ลดความเสี่ยงในเรื่องการชำระเงิน

“ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรเป็นของผู้ใดหรือส่วนงานใดส่วนงานหนึ่ง ข้อมูลเหล่านี้เป็นของธนาคาร ให้รู้จัก Sharing หมายถึง มีการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในแหล่งเดียวกัน จัดการให้เข้าถึงข้อมูล เพื่อช่วยในการดำเนินงานและดำเนินนโยบายของธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย”

คุณสิบลพและคณะผู้บริหารสถาบันการเงินในงานประชุมและแถลงข่าว ICAS เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2555

ระบบบาทเน็ตจะเกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์เป็นสำคัญ เพราะเป็นการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน หลักการเบื้องต้น คือ เรื่องของความเสี่ยง เพราะเงินที่เคลื่อนไหวในแต่ละครั้งนั้นมีมูลค่าสูง ถ้าการชำระเงิน ชำระดุลต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ถูกต้อง และไม่สามารถดำเนินการได้ทันทีตามที่เราดังเป้าไว้ จะเกิดผลกระทบกับสภาพคล่องต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ไปถึงภาพรวมเศรษฐกิจด้วย

ส่วนระบบ ICAS มีความซับซ้อนตรงที่เกี่ยวกับคนจำนวนมาก ทั้งผู้บริหารธนาคารพาณิชย์และพนักงานทุกสาขาทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย และประชาชน ต้องมีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง และมีการเตรียมการทางเทคนิคและด้านกฎหมาย เพื่อรองรับภาพถ่ายเช็ค

“การดำเนินการทั้งสองระบบมีความยากลำบาก เนื่องจากเป็นโครงการใหญ่ เรื่องใหม่ทั้งทางด้านธุรกิจและด้านเทคนิคที่ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ เกี่ยวข้องกับบุคลากรของส่วนงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ธปท. ต้องการความร่วมมือจากสถาบันการเงิน ที่ต้องมีการลงทุน ปรับปรุงระบบงานและกระบวนการ รวมถึงการออกระเบียบและวางมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงด้านการชำระเงิน”

ช่วงเวลาที่ผ่านมา ธปท. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาปรับปรุงระบบงานภายใน จัดทำข้อมูลและสถิติด้านเศรษฐกิจและการเงิน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินที่สำคัญของประเทศ ปัจจุบันกำลังสนับสนุนผลักดันและร่วมมือกับองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนในการพัฒนาประเทศ เช่น โครงการ e-Payment การร่วมมือด้าน CyberSecurity การร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรภายในและภายนอกประเทศ เป็นต้น

งานฝ่ายไอทีสะท้อนลักษณะของคน ธปท.

จากการทำงานที่ ธปท. ถึง 32 ปี จึงหล่อหลอมความเป็น ธปท. ให้แก่คุณสิบลพเรื่อยมา เธอได้ใช้ความรู้ความสามารถ ขวนขวาย ใฝ่เรียนรู้ที่จะใช้วิชาชีพให้ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

เนื่องจากภารกิจงานของฝ่ายไอทีจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงาน ซึ่งอยู่ในรูปของโครงการเป็นจำนวนมากในแต่ละปี พนักงานฝ่ายไอทีนอกจากจะต้องมีความรู้ทางด้านเทคนิคเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องเรียนรู้และเข้าใจงานด้านธุรกิจ เพื่อจะหาโซลูชันที่เหมาะสมตอบโจทย์ให้กับงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ ธปท. รวมทั้งต้องมีทักษะในการวิเคราะห์งาน แก้ไขปัญหา และบริหารโครงการด้วย นอกจากนี้ ฝ่ายไอทียังเป็นหน่วยงานที่มีการใช้งบประมาณค่อนข้างสูงในแต่ละปี เพื่อจัดจ้างหรือจัดซื้ออุปกรณ์ โปรแกรม และเครื่องมือทางเทคนิค จึงต้องใช้ความระมัดระวัง ความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นธรรม เรื่องเป็นธรรมนั้น ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นธรรมต่อ ธปท. เท่านั้น แต่ต้องเป็นธรรมกับบริษัทคู่ค้าหรือคนที่เกี่ยวข้องด้วย

“เราโชคดีที่มีโอกาสเข้าทำงานที่ ธปท. สิ่งที่เราจะตอบแทนได้ คือ รักองค์กร รักในงาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน ใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ สร้างผลงานให้ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

เพราะว่าทุกวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว งานซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เราจึงต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตระหนักว่าเราทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องพึ่งพาเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน หรือส่วนงานอื่น ๆ ดังนั้น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีสัมพันธ์ภาพที่ดี รวมถึงการสื่อสารที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญ” คุณสิบลพกล่าวทิ้งท้าย

HOW'S YOUR FIN LIFE?

ปัจจุบันมีเทคโนโลยีทางการเงิน
หลากหลายรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมา
เพื่อตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ผู้คนในยุค
สมัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นบริการยอดนิยม
อย่าง Mobile Banking, QR Code
Payment หรือ e-Wallet ซึ่งเข้ามา
มีบทบาทอย่างมากในรอบหลายปี
ที่ผ่านมา

ครั้งนี้ BOT พระสยาม MAGAZINE จึงถือ
โอกาสพูดคุยกับบุคลากรแบงก์ชาติรุ่นใหม่
จากสายงานต่าง ๆ ได้แก่ แอ - วรรณญา
น้ำสมบุรณ์ เลขานุการ ฝ่ายส่งเสริมความรู้
ทางการเงิน แด้ว - บุญเมธา เน้นหนา
ผู้วิเคราะห์ ฝ่ายตลาดการเงิน และ
บิว - ขวัญชนก ไกรกุลชูโชค นักบัญชี
ฝ่ายการเงินและการบัญชี

โดยทั้งสามจะมาบอกเล่าประสบการณ์
จริงและมุมมองเกี่ยวกับ Financial Lifestyle
หรือ FinLife ที่ได้สัมผัสด้วยตนเอง รวมถึง
ข้อคิดในการใช้เทคโนโลยีทางการเงินใน
ชีวิตประจำวันอย่างปลอดภัย และเพื่อให้
รู้เท่าทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่
หมุนไปอย่างรวดเร็วอีกด้วย

“

นอกจากศึกษาการใช้เทคโนโลยี
การเงินประเภทต่าง ๆ แล้ว อยาก
ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
ภัยทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้รู้เท่าทันมิจฉาชีพที่แฝงตัว
เข้ามาหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ

แอ - วรรณญา น้ำสมบุรณ์

”

แอ - วรรณญา น้ำสมบุรณ์

HOW'S YOUR FINLIFE?

แอ : ปกติใช้ Mobile Banking ในการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ เช่น จ่ายค่า
ใช้บริการโทรศัพท์มือถือ ชำระหนี้บัตรเครดิต และซื้อสินค้าออนไลน์ เนื่องจากไม่ค่อยมี
เวลา จึงทำให้สามารถจัดการเรื่องการเงินของตัวเองได้ทุกวัน ทุกเวลา โดยไม่ต้องเสียเวลา
เดินทาง นอกจากนี้ ยังเคยใช้บริการ QR Code Payment ซื้อสินค้าด้วย พบว่ามีความ
สะดวก รวดเร็ว เพราะปกติแล้วเป็นคนไม่ชอบพกเงินสดติดตัวไว้มาก นับว่าตอบโจทย์การ
ใช้ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

แด้ว : เทคโนโลยีทางการเงินที่ใช้อยู่เป็นประจำ เช่น การโอนเงินผ่าน Mobile Banking
บริการ PromptPay ใช้ e-Wallet ต่าง ๆ บนแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน หรือจะใช้ซื้อตั๋วหนัง
ตัวเครื่องบิน ก็ช่วยประหยัดเวลาได้มาก นอกจากนี้ แต่ละเดือนก็จะตั้งให้มีการหักเงิน
ออกจากบัญชีธนาคารอัตโนมัติ เพื่อนำเงินบางส่วนไปลงทุนในกองทุนรวม ช่วยสร้างวินัย

แต้ว - บุญเมธา แนนหนา

การออมได้เป็นอย่างดี เรียกได้ว่า เทคโนโลยีทางการเงินเหล่านี้ช่วยให้ชีวิตการทำธุรกรรมทางการเงินของเราสะดวกสบายขึ้นอย่างครบวงจร

บัว : ส่วนตัวที่ใช้เป็นประจำ คือ Mobile Banking และ e-Wallet เช่น Rabbit Line Pay ในการจ่ายเงินตามร้านค้าต่าง ๆ ที่เข้าร่วม หรือใช้แอปพลิเคชันของร้านค้าโดยตรง เช่น Starbucks ในการจ่ายเงินและเติมเงินซื้อกาแฟ ด้วยการสแกน QR Code ของบัตรสมาชิกของเราที่ได้ลงทะเบียนไว้ ซึ่งการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความสะดวกสบาย ไม่ต้องใช้เงินสด และสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องไปที่ธนาคารหรือตู้ ATM ถือเป็นความโชคดีของคนรุ่นใหม่ที่สามารถนำเวลาไปทำประโยชน์อย่างอื่นได้

เทคโนโลยีทางการเงินที่อยากให้เกิดขึ้นจริงในอนาคต

บัว : ระบบการจ่ายชำระเงินที่ไม่ต้องใช้เงินสด บัตร หรือแม้แต่โทรศัพท์มือถือ โดยแต่ละร้านค้านั้นจะมีเครื่องรับการชำระเงินที่สามารถดึงฐานข้อมูลบัญชีเงินฝากหรือบัญชีบัตรเครดิตที่เราลงทะเบียนไว้ และมีการยืนยันตัวตนโดยใช้เทคโนโลยี Biometric Authentication เช่น การสแกนม่านตาหรือลายนิ้วมือ รวมถึงอาจมีการใส่รหัสผ่าน หรือตอบคำถามอีกเล็กน้อย เพื่อยืนยันการชำระค่าสินค้าหรือบริการ วิธีนี้จะช่วยให้การจ่ายเงินสะดวกสบายยิ่งขึ้น ถึงแม้จะลืมกระเป๋าเงิน ไม่ได้พกเงินสด ไม่ได้พกบัตรเดบิตหรือบัตรเครดิต โทรศัพท์มือถือหาย ก็สามารถซื้อสินค้าหรือรับบริการตามร้านค้าต่าง ๆ ได้

“

อย่างแรกที่ต้องให้ความสำคัญ
คือ เรื่องความรู้ทางการเงิน

แต้ว - บุญเมธา แนนหนา

”

ไอ้ : แม้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีทางการเงินจะช่วยให้เราไม่ต้องเดินทางไปทำธุรกรรมที่ธนาคารโดยตรง แต่ก็ยังมีกิจกรรมบางอย่างที่ยังต้องอาศัยบุคคลในการดำเนินการ เช่น การเปิดบัญชีหรือการขอสินเชื่อต่าง ๆ จึงอยากให้สถาบันการเงินพัฒนาให้ผู้ใช้บริการ สามารถจองคิวผ่านเว็บไซต์ หรือ Mobile Application ได้ล่วงหน้า ก่อนจะเข้าไปใช้บริการที่สาขานาคาร เช่นเดียวกับการจองคิวเข้าทำพาสปอร์ตหรือจองคิวร้านอาหาร เพื่อลดปัญหาการรอคิวนาน ซึ่งจะช่วยให้เราบริหารจัดการเวลาได้ลงตัวมากยิ่งขึ้น

แต้ว : ทุกวันนี้คนส่วนมากพกบัตรไว้ในกระเป๋าสตางค์เยอะพอสมควร ทำให้ใช้ยาก บางทีหาไม่เจอ แล้วก็มีความเสี่ยงที่จะทำหายได้บ่อย ๆ ถ้าจะมีเทคโนโลยีที่สามารถรวมบัตรเครดิตหลาย ๆ ใบ บัตรโดยสาร BTS และ MRT ไว้ในใบเดียว หรือแอปพลิเคชันเดียวก็น่าจะช่วยให้เกิดความสะดวก และช่วยพัฒนาสังคมไปสู่ Cashless Society ได้มากขึ้น

เทคโนโลยีทางการเงิน VS การเสริมสร้างวินัยการใช้จ่ายและการออมของ Gen Y

แต้ว : อย่างแรกที่ต้องให้ความสำคัญคือ เรื่องความรู้ทางการเงิน ซึ่งคนส่วนมากอาจจะยังไม่ตระหนักถึง ไม่ใช่แค่กลุ่มคน Gen Y แต่รวมถึงคนทั่วไปด้วย ซึ่งถ้าคนเรา

“

วินัยทางการเงินสามารถสร้างเงิน
ควบคู่ไปกับความสะดวกสบาย
ในการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้

บัว - วรัญชนก ไกรกุลสุขโชค

”

มีความรู้ทางการเงินที่ดีแล้ว การจะใช้เทคโนโลยีทางการเงินมาช่วยในการสร้างวินัยการออมก็จะเป็นเรื่องง่าย เพราะทุกวันนี้เทคโนโลยีทางการเงินที่เข้ามาช่วยในเรื่องนี้มีอยู่มากพอสมควร แต่หลาย ๆ คนอาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน

บัว : วินัยทางการเงินสามารถสร้างเงินควบคู่ไปกับความสะดวกสบายในการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้ วิธีหนึ่งคือ การจัดสรรเงินไปยังบัญชีที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เช่น บัญชีเพื่อการออม บัญชีเพื่อการลงทุน และบัญชีเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ซึ่งการจัดสรรเช่นนี้จะช่วยให้เกิดการออมก่อนใช้ รวมถึงจำกัดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นอีกด้วย นอกจากนี้ การตรวจสอบยอดการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจากแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ของธนาคาร จะทำให้ทราบได้ทันที โดยไม่ต้องรอใบแจ้งหนี้เมื่อสิ้นรอบบัญชี ว่าเรามีภาระที่จะต้องชำระมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการป้องกันการก่อหนี้บัตรเครดิตที่เกินตัว ซึ่งนั่นอาจจะสายเกินไปแล้ว

ไอ้ : Gen Y เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการเงิน จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่พวกเขาจะสงสัย เรียนรู้ จนเข้าใจการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินคล่องตัว และอาจจะเลยที่จะออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งส่วนตัวคิดว่าเทคโนโลยีทางการเงินเหล่านี้ ไม่ได้เป็นเพียงแค่ตัวช่วยด้านความสะดวกสบายเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เราติดตามพฤติกรรมการใช้จ่ายของตนเองได้อย่างง่ายดาย อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดขึ้นอยู่กับว่า

บัว - วรัญชนก ไกรกุลสุขโชค

เราให้ความสำคัญกับการออมมากน้อยแค่ไหน และจะสามารถนำเทคโนโลยีทางการเงินมาปรับใช้ สร้างวินัยการใช้จ่ายของเราได้อย่างไร

TIPS & TRENDS

ไอ้ : นอกจากศึกษาการใช้เทคโนโลยีทางการเงินประเภทต่าง ๆ แล้ว อยากให้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับภัยทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันมิจฉาชีพที่แฝงตัวเข้ามาหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ในฐานะที่ทำงานในฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน จึงได้รับรู้ภัยทางการเงินที่เกิดขึ้นในปัจจุบันผ่านแพลตฟอร์ม “ศคช. 1213” อยู่เสมอ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ทำให้เราได้รู้เท่าทัน ป้องกันตนเอง และคนรอบข้างจากการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ

แต้ว : ควรจะติดตามข่าวสารอยู่เสมอว่า ช่องทางหรือรูปแบบการโจรกรรมและการคุกคามทางการเงินถูกพัฒนาไปทางไหนและจะรับมือได้อย่างไร เช่น พวก Spam Mail ที่ระบาดอยู่ตอนนี้ ซึ่งเนื้อหาในอีเมลจะมีความใกล้เคียงกับอีเมลจากผู้ให้บริการทางการเงินตัวจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ เราก็ต้องคอยสังเกตความผิดปกติ โดยหากมีข้อสงสัยก็ควรติดต่อผู้ให้บริการทางการเงินโดยตรง

บัว : แม้จะมีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลเรื่องความปลอดภัยของข้อมูล แต่สิ่งสำคัญเหนืออื่นใดก็คือ ตัวเราเอง ที่จะต้องมีความระมัดระวังตัวอยู่เสมอ เช่น ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวแก่บุคคลอื่น กำหนดรหัสผ่านที่ยากต่อการคาดเดา ล็อกหน้าจอเมื่อไม่ใช้งาน ไม่เข้าเว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งติดตามข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อให้รู้ทันการเปลี่ยนแปลง

ONCE IN A LIFETIME

ในวาระครบรอบ 75 ปีการสถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) BOT พระสยาม MAGAZINE จึงอยากแบ่งปันเรื่องราวความประทับใจ อันเต็มเปี่ยมไปด้วยแง่คิดและความภาคภูมิใจ ในฐานะผู้บริหารและพนักงานแบงก์ชาติ ซึ่งพร้อมถ่ายทอดประสบการณ์ หลักคิด และปณิธานในการทำงาน พร้อมส่งต่อแรงบันดาลใจอันแสนยิ่งใหญ่ให้แก่บุคลากรรุ่นใหม่ ๆ ต่อ ไป

พิธีศักดิ์ อัครินทร์

29 ปี แห่งรักและภาคภูมิใจกับ สปท. ในก้าวย่างปีที่ 75

แอบอมยิ้มอย่างสุขใจทุกทีเมื่อหวนคำนึงถึงเหตุการณ์การทำงาน การร่วมกิจกรรมกับ สปท. ที่ผ่านมา เริ่มต้นที่ฝ่ายการธนาคาร หรือปัจจุบันคือ สายตลาดการเงิน เมื่อปี 2532 ยุคที่ข้อมูลข่าวสารยังไม่เขย่าโลกเช่นทุกวันนี้ จึงถือเป็นงานที่น่าสนใจและท้าทายมาก เพื่อนพ้องและหัวหน้าล้วนเก่งและมีความมุ่งมั่น เรามากันแต่เช้า เพื่อกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน แล้วจึงอัดเทป ให้แบงก์พาณิชย์โทรศัพท์เข้ามาฟังทุกเช้า และติดตามการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ช่วงเย็น เพื่อรายงานสถานการณ์ทุกวัน ถึงจะมาเข้ากลับมืด แต่ก็ไม่รู้สึกอะไรนัก เพราะเราอยู่กันอย่างพี่น้อง ช่วยเหลือกันด้วยดี ต่อมาหัวหน้าคนแรกของผมได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหารส่วนไปที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR) ได้เอ่ยปากชวนไปร่วมงาน จึงหะชีวิตในปลายปี 2543 จึงได้ทำงานเกี่ยวกับคน ช่วงนั้น สปท. ปรับโครงสร้าง ทำให้ต้องบริหารและรายงานสถิติพนักงานนอกโครงสร้างเป็นระยะ สัมผัสได้ถึงความวิตกกังวลของเพื่อนพนักงานที่อยากจะเป็นตัวจริง อีกทั้งยังเป็นทีมเลขานุการ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารบุคคล (กบค.) ทำให้ได้รู้จักคุ้นเคยกับผู้บริหารระดับสูงด้วย และที่ HR นี้เองที่ได้ทำกิจกรรมอย่างเป็นจริงเป็นจัง ทั้งกิจกรรมฝ่าย กิจกรรมกลาง เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง รวมถึงงานใหญ่อย่างงานวันพนักงาน ได้กระทบไหล่พิธีกรและดาราดังสมัยนั้น

โอกาสในการทำหน้าที่กับกิจกรรมของ สปท. แบบนี้ ทุกคนก็สามารถทำได้ เพียงแค่เราเปิดใจรับสิ่งใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัว ศึกษาเรียนรู้ ที่สำคัญฝึกฝนบ่อย ๆ และต้องขอบคุณ สปท. ที่ส่งไปอบรมหลักสูตรของ เดล คาเนกี ซึ่งเรียนภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ จนกวาดมาหลายรางวัลในการนำเสนอแต่ละครั้ง ช่วยเพิ่มความมั่นใจ และทักษะให้ครบเครื่องยิ่งขึ้น ทำให้สามารถช่วยงานหลักสูตร Soft Skill ต่าง ๆ รวมถึงงานพิธีการอื่น ๆ ของ สปท. ได้เสมอ

คุณพิธีศักดิ์ อัครินทร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล สปท.

เมื่อหมุนมาทำงานด้าน Training ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2554 จึงมีโอกาสจัดหลักสูตรการธนาคารกลางสำหรับกลุ่ม Talent ประธานหลักสูตรให้แนวทางใหม่ จัดให้ไปเยี่ยมสำนักงานภาค พบผู้ประกอบการจริง ไปทัศนศึกษา ณ สปป. ลาว และจัดหลักสูตรกลุ่ม CLMV ที่จัดให้ระดับ Director ของกลุ่ม ซึ่งเราเป็นเจ้าภาพบ้าง สลับเวียนไปจัดที่ประเทศกลุ่ม CLMV บ้าง ช่วงนั้นจึงเดินทางบ่อย ได้ทำหลายหน้าที่ร่วมทีมจัดการรับวิทยากร ไม่ว่าจะเป็นอดีตรัฐมนตรี ผู้ว่าฯ และผู้บริหารระดับสูงของ สปท. มาบรรยาย จากการทำงานจึงรู้สึกได้ว่า สปท. เรายึดคนเก่งไม่แพ้ประเทศใดเลย

เมื่อนึกย้อนกลับไปถามตัวเองว่า แล้วมีเรื่องราวเหตุการณ์ประทับใจ ภาคภูมิใจกับการทำงานที่ สปท. ตรงไหนบ้าง คงยากที่จะบอกได้ว่าช่วงนั้นช่วงนี้ สืบเนื่องจากเหตุและผลที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงร้อยเรียงเข้าด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงลักษณะงาน ยิ่งทำให้เราพบสิ่งดี ๆ สิ่งใหม่ ๆ ได้เรียนรู้ นำไปสู่การปรับตัว และเพิ่มทุน

ประสบการณ์มากยิ่งขึ้น สิ่งหนึ่งที่พอจะบอกได้ชัดเจนว่า หากเราตั้งใจทุ่มเททำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ภายใต้อบรมมีพระสยามเทวาธิราช เชื่อว่าเราจะมีความสุขทุกนาทีที่ทำอย่างเน่นนอน

ปัจจุบันมีโอกาสดำรงตำแหน่งในระดับบริหารที่ HR ยังรู้สึกภาคภูมิใจทุกครั้งที่ได้รับเชิญให้ทำหน้าที่งานที่ถนัด นอกเหนือจากงานปกติ ท้ายที่สุดเชื่ออย่างเต็มหัวใจว่า ถึงโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม บริบทที่สำคัญอยู่ที่ตัวเรา ต้องมีใจหนักแน่น สติมั่นคง พร้อมปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมหลักของ สปท. โดยทำให้เป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่เรื่องแปลกหรือยุ่งยากที่จะทำ แล้วจะพบว่า ใจที่หนักแน่น สติที่มั่นคง จะนำมาซึ่งความสงบร่มเย็น รู้รักสามัคคี พร้อมทั้งจะก้าวเดินเข้าสู่ปีที่ 75 และปีต่อ ๆ ไปกับ สปท. อย่างเต็มภาคภูมิ

จิรายุ สุพิชญ์

สปท. คือบ้านที่รักและผูกพัน

ทุกอย่างที่ทำได้เพื่อ สปท. ต้องดีที่สุด

ระยะเวลา 23 ปี กับชีวิตทำงานใน สปท. คงเหมือนหลาย ๆ คนที่เข้ามาทำงาน เลิกงานก็กลับบ้าน เป็นอย่างนี้มาโดยตลอด จนกระทั่งเย็นวันหนึ่ง ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตก็ว่าได้ ดิฉันนั่งที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มองกลับมาที่วังบางขุนพรหมและอาคารสำนักงานใหญ่ สปท. แล้วเกิดคำถามขึ้นมาในใจ “นี่คือที่ทำงานของเราเธอ...ที่ทำงานที่เปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ที่เราใช้ชีวิตอยู่มามากกว่า 20 ปี เป็นที่ที่ให้อะไรต่ออะไรกับเราและครอบครัวมากมาย แล้วเราจะ ได้ทำอะไรให้กับบ้านหลังนี้บ้าง?” การตอบคำถามนี้ ต้องใช้ความสงบอยู่กับตัวเอง เพื่อคิดถึง สปท. ในแง่มุมที่อาจไม่เคยมองเห็นให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ความภาคภูมิใจ พุดได้อย่างเต็มปากว่า เราคือพนักงาน สปท. องค์กรที่มีส่วนในการดูแลความเป็นอยู่ของคนไทยทั่วประเทศกว่า 60 ล้านคน ไม่ใช่ใครก็จะมาทำงานที่นี่ได้ มีเพียง 3,000 กว่าคนเท่านั้น และ 1 ในนั้น ก็คือดิฉัน หรือคิดเป็น 0.0057% จากประชากรทั้งหมด ความภูมิใจนี้ไม่ได้หยุดอยู่แค่ดิฉัน แต่ยังกระจายพลังออกไปถึงครอบครัวและญาติพี่น้อง เวลาตอบคนอื่น ๆ ว่าลูกทำงานที่ไหน คุณพ่อคุณแม่ก็สามารถบอกอย่างภูมิใจและสุขใจว่า “แบงก์ชาติ”

แรงบันดาลใจ ได้จากความภูมิใจที่มีต่อ สปท. ส่งผลโดยตรงต่อการทำงาน เพราะทำแล้วมีความสุข รู้สึกอยากมาทำงานทุกวัน เพราะยังมีอะไรให้คิดให้ทำอีกมากมาย พ้นเพียงเล็กน้อย ชื่นนี้ มีความเต็มใจในทุกงาน ทุกเรื่อง ทำด้วยหัวใจ เมื่อถึงวันหนึ่ง วันที่ต้องจากไป จะไม่เสียใจแม้แต่น้อย

คุณจิรายุ สุพิชญ์
นักฝึกอบรมอาวุโส
สถาบันพัฒนานาบุคลากร สปท.

เหตุการณ์ที่ประทับใจ มีโอกาสได้เข้าร่วมในเวทีประชุมหัวหน้าส่วนงาน และคณะกรรมการบริหารบุคคล ที่มีผู้บริหารระดับสูงร่วมด้วย ถือเป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้วิถีคิดและการทำงานจากคนเก่ง และหลายครั้งที่ได้มีโอกาสขับเคลื่อนงานสำคัญ ๆ ใน สปท. ทั้งบทบาทของพิธีกร หรือคณะทำงาน รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งงานปัจจุบัน คือ โครงการพัฒนาด้าน Leadership ให้กับผู้บริหารของ สปท.

จากหลาย ๆ สิ่งที่เกิดขึ้น ดิฉันพบว่า สปท. เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและรักมากตั้งแต่เมื่อไรไม่ทราบ แม้ว่าดิฉันต้องเริ่มนับถอยหลังแล้วก็ตาม ทุก ๆ นาทีต่อจากนี้เป็นเวลาอันมีค่าที่ตั้งใจว่าจะลงมือทำทุกอย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของ สปท.

ขอฝากประโยคคำถามทิ้งท้าย ที่อาจเป็นจุดเปลี่ยนหรือแนวคิดบางอย่างให้กับชีวิตเหมือนอย่างดิฉัน คำถามนั้นคือ “ในชีวิตคุณ... สปท. มีความหมายว่าอย่างไร?” เน่นอนคำตอบที่ได้คงไม่เหมือนกัน แต่เมื่อได้คำตอบแล้ว นั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำของคุณ ณ สปท. แห่งนี้

“เข้าใจ เพื่อเข้าถึง”

4 เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการใช้ e-Payment ของคนไทย

“ระบบการชำระเงิน” เป็นฟันเฟืองสำคัญที่เชื่อมโยงและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และภาคการเงินการธนาคาร การพัฒนาระบบการชำระเงินจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการในปัจจุบัน ดังนั้น การกำหนดนโยบายจึงจำเป็นต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจ ผู้ใช้บริการเพื่อให้การดำเนินนโยบายตอบโจทย์ความต้องการและ “เข้าถึง” ประชาชนได้อย่างแท้จริง

ปี 2560 ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำโครงการสำรวจความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมของประชาชนต่อการใช้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดระดับความเข้าใจของประชาชน รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชน เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผน

กลยุทธ์ระบบการชำระเงินฉบับที่ 4 ซึ่งการสำรวจครั้งนี้ ธปท. ร่วมกับสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 10,805 ราย จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ ครอบคลุมพื้นที่เขตเมืองและชนบท กระจายตามกลุ่มอายุตั้งแต่ 18 - 89 ปี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face Interview)

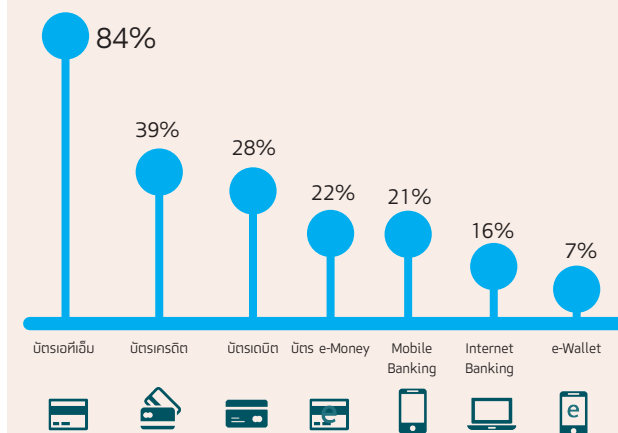
ข้อมูลจากแบบสำรวจบอก 4 เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ e-Payment ของคนไทย ดังนี้

1. คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบความแตกต่างระหว่างบัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็ม : ผลสำรวจพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ e-Payment ค่อนข้างน้อย แม้ในกลุ่มตัวอย่างถึง 84% รู้จักบัตรเอทีเอ็ม แต่คนที่รู้จักสื่อการชำระเงินอื่น ๆ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต Mobile Banking และ Internet Banking มีไม่ถึง 50% ยิ่งไปกว่านั้น ผลสำรวจยังพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่ทราบความแตกต่างระหว่างบัตรเอทีเอ็มและบัตรเดบิต ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ถือบัตรเดบิตส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บัตรรูดซื้อสินค้าตามร้านค้าต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลในเขตเมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาล รู้จักสื่อการชำระเงินหลากหลายประเภทมากกว่าเขตชนบท ซึ่งอาจเป็นผลจากการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ e-Payment ยังไม่เข้าถึงทุกพื้นที่

2. กลุ่ม Generation Y มีสื่อการชำระเงินหลากหลายประเภทกว่า Generation อื่น ๆ : จากการสำรวจพบว่ากลุ่ม Generation ต่าง ๆ มีพฤติกรรมการใช้ e-Payment ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่ม Generation Y (ช่วงอายุระหว่าง 21-37 ปี) มีการถือครองสื่อการชำระเงินหลากหลายที่สุดเมื่อเทียบกับ Generation อื่น ๆ เนื่องจากคนกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงมีความคุ้นเคยและสามารถทำความเข้าใจขั้นตอนการให้บริการ e-Payment ได้อย่างรวดเร็ว และอยู่ในช่วงวัยทำงานซึ่งมีรายได้ ทำให้มีกำลังซื้อในการจับจ่ายใช้สอย

3. แม้คนกว่าครึ่งมีสื่อการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังเคยชินกับการใช้เงินสด : จากการสำรวจพบว่า 68% มีสื่อการชำระเงินอย่างน้อย 1 อย่าง แต่ส่วนใหญ่ยังคงนิยมใช้เงินสดในชีวิตประจำวันสำหรับการใช้จ่ายที่มูลค่าไม่สูงมากนัก โดยให้เหตุผลเรื่องความสะดวกและความเคยชินเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม หากเป็นการชำระเงินมูลค่าสูง คนส่วนใหญ่นิยมใช้ e-Payment มากกว่า เช่น การโอนเงินและการชำระบิลมูลค่าสูง เนื่องจากรู้สึกปลอดภัยและสามารถตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมย้อนหลังได้ นอกจากนี้ พบว่าการใช้ e-Payment ของภาครัฐและภาคธุรกิจเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นการใช้ในภาคประชาชน เห็นได้จาก 45% ของกลุ่มตัวอย่างมีการรับโอนเงินผ่านช่องทาง e-Payment ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรับเงินสวัสดิการจากภาครัฐและเงินเดือนค่าจ้าง สำหรับบริการพร้อมเพย์ซึ่งเป็นบริการ e-Payment รูปแบบใหม่ที่เริ่มเปิดให้บริการในช่วงต้นปี 2560 พบว่า 21% ของกลุ่มตัวอย่างรู้จักและเข้าใจบริการพร้อมเพย์ โดยกว่าครึ่งหนึ่งของคนกลุ่มนี้ได้ลงทะเบียนผูกบัญชีและเคยใช้บริการพร้อมเพย์แล้ว โดยเฉพาะบริการรับคืนภาษี

การรับรู้เกี่ยวกับสื่อการชำระเงินประเภทต่าง ๆ

4. รายได้ ความจำเป็นในการใช้จ่าย Generation และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการชำระเงินเป็น 4 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ e-Payment : รายได้ส่งผลต่อกำลังซื้อของบุคคล และความจำเป็นในการใช้จ่ายเพิ่มโอกาสการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน คนที่มีรายได้สูงและมีความจำเป็นในการจับจ่ายใช้สอยสูงจึงมีแนวโน้มที่จะใช้ e-Payment สูงตาม แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีด้วย เห็นได้จากกลุ่มประชากรที่เติบโตมาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการเงินอย่างกลุ่ม Generation Y จะมีสัดส่วนการให้บริการ e-Payment สูงกว่ากลุ่มประชากรในรุ่นการเกิดอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการชำระเงินก็มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ e-Payment เนื่องจากความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องก่อให้เกิดความเชื่อมั่น จึงมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้ e-Payment มากขึ้น

การส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้บริการ e-Payment มากขึ้นนั้น ธปท. จำเป็นต้องส่งเสริมทั้งในแง่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ e-Payment ได้อย่างทั่วถึง เช่น การพัฒนาระบบพร้อมเพย์ การขยายจุดรับบัตร เป็นต้น ควบคู่ไปกับการณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในกลุ่มประชาชน อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งเป็นความเคยชิน การใช้เงินสดให้หันมาใช้บริการ e-Payment มากขึ้นนั้น ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งาน ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และผู้ให้บริการ จึงจำเป็นต้องประสานความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการผลักดันบริการ e-Payment ไปยังภาคประชาชนทั่วไป เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลองใช้ เกิดประสบการณ์การใช้ e-Payment ที่ดีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในวงกว้างต่อไป

สะกิด Gen Y ให้ใส่ใจการเงิน

เคย (เป็นแบบนี้) บั๊

“เวลาเลือกอัตราเงินสะสมหรือแผนลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแล้วไม่ค่อยอยากเปลี่ยน กว่าจะตัดสินใจเปลี่ยนก็ใช้เวลาและพลังมากเหลือเกิน สุดท้ายเวลาผ่านไปก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงเสียที”

เหตุการณ์แบบนี้อธิบายได้โดยทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เรียกว่า “Status Quo Bias” คือ หากเสี่ยงได้...ขอไม่เปลี่ยนดีกว่า เพราะลึก ๆ แล้ว คนส่วนใหญ่กลัวว่าผลลัพธ์จากการตัดสินใจอาจจะออกมาไม่ดี (Loss Aversion) แล้วเราในฐานะผู้ทำนโยบายจะทำยังไงดีล่ะ ถ้าอยากให้คนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่จะเป็นประโยชน์กับตัวเอง

ในปัจจุบันหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ได้จัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการกระตุ้นพฤติกรรม หรือ Nudge Unit เพื่อตอบสนองต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ โดยการนำเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (ศาสตร์ที่ผสมผสานระหว่างเศรษฐศาสตร์และจิตวิทยา) มาช่วยกระตุ้นหรือแทรกแซงให้เปลี่ยนพฤติกรรม โดยยังเคารพเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคลอยู่ (ไม่ได้มีกฎหมายบังคับว่าต้องทำ หรือไม่มีโทษหากไม่ทำ)

สะกิดแบบไหน ถึงจะได้ผล

ตัวอย่างการแทรกแซงหรือการสะกิดให้เปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านการออมที่เห็นชัดและใช้กันแพร่หลายก็คือ การตั้งค่าเริ่มต้นอัตโนมัติ (Default Option) โดยให้ตัดเงินจากเงินเดือนไปออมหรือลงทุนทันทีเมื่อเงินเดือนออก แต่หากใครรู้สึกว่าเงินที่เหลือไม่พอใช้จ่ายก็สามารถขอปรับเปลี่ยนได้ (Opt-out) ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะไม่นำมาเปลี่ยน และพยายามบริหารการใช้จ่ายให้พอกับตัวเงินที่ได้รับ ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปเงินออมก็เพิ่มขึ้นโดยไม่รู้ตัวเลยทีเดียว

แบงก์ชาติ...สะกิดใคร

ตั้งแต่ต้นปี 2560 ฝ่าฝืนส่งเสริมความรู้ทางการเงิน (ฝสร.) และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง ได้เริ่มนำหลักการต่าง ๆ ของเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทักษะทางการเงินของ Gen Y ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของ ธปท. โดยนอกจากจะส่งเสริมให้ Gen Y มีความรู้ทางการเงินแล้ว ก็ยังพยายามปรับพฤติกรรม Gen Y ซึ่งมีแนวโน้มใช้ชีวิตแบบ YOLO หรือ You Only Live Once ที่ไหลไปตามกระแสวัตถุนิยมจนใช้จ่ายเกินตัวและไม่ค่อยออมเงินเพื่ออนาคตให้หันมาสนใจเรื่องการบริหารจัดการเงิน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันก่อนจะสายเกินแก้หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว

เราเริ่มจากกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยและนักเรียนอาชีวศึกษา โดยทำโครงการ Financial Literacy Lab กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 3,000 คน จาก 13 สถาบันทั่วประเทศ โดยการออกภาคสนามไปทำความรู้จักพูดคุยให้รู้ข้อมูลเชิงลึก (Insight) ของ Gen Y พร้อมทั้งจัดกิจกรรมความรู้ทางการเงินเพื่อสะกิดให้พวกเขาว่า “การออมเงินไม่ใช่เรื่องยาก”

สะกิด Gen Y ให้ถูกจุด

การสะกิด Gen Y ในเรื่องการเงินนั้นต้องทำให้รู้สึกว่าการออมทางการเงินสามารถทำได้จริง โดยเริ่มจากหลักการ Mental Accounting ที่ว่า เมื่อเราตั้งใจจะใช้เงินสำหรับเรื่องใดก็ จะเคร่งครัดในการกั้นเงินนั้นเพื่อใช้ตามที่ตั้งใจ ดังนั้น หากได้ตั้งเป้าหมายการออมที่ชัดเจนแล้วก็จะส่งผลให้มีโอกาสออมได้สำเร็จมากขึ้น นอกจากนั้นยังใช้หลักการ Pennies a Day ให้น้อง ๆ แบ่งเงินเป็นหน่วยย่อย ๆ และทยอยออมทีละน้อย เช่น ชวนให้หยอดกระปุกวันละ 20 บาท แทนชวนออมเดือนละ 600 บาท เพื่อให้รู้สึกว่าออมได้ไม่ยาก ซึ่งตลอดเวลาที่น้อง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการพยายามเก็บเงินกันนั้นก็จะมีกรอคำยืดยาวเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ในการส่ง Infographic และเกร็ดความรู้ที่พวกเขาสนใจผ่าน Facebook และ Line เพื่อเป็นการกระตุ้นพฤติกรรมผ่านช่องทางสื่อสารสำคัญของ Gen Y

จากการออกภาคสนามดังกล่าว พบว่าการปรับทัศนคติและพฤติกรรม Gen Y ควรเป็นแบบกิจกรรมนำความรู้ โดยเปิดโอกาสให้น้อง ๆ ได้ทดลองทำจริง พร้อมทั้งมีการสะกิดให้เกิดพฤติกรรมที่ดีผ่านช่องทาง Social Media อย่างพอดี เพราะ Gen Y ไม่ชอบให้ใครมารุกรานพื้นที่ส่วนตัวมากเกินไป ดังนั้น การสื่อสารต้องทำอย่างเหมาะสมทั้งเนื้อหาที่โดนใจและความถี่ที่เหมาะสม

สะกิดแล้ว...ทำอย่างไรต่อไป

จากผลที่ได้ข้างต้น จึงได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มอาชีวศึกษาซึ่งมีโอกาสได้เริ่มทำงานมีรายได้พิเศษตั้งแต่ในวัยเรียน และมีความสนใจที่จะบริหารเงิน ฝสร. และสำนักงานภาคจึงได้เก็บข้อมูลและนำรูปแบบการให้ความรู้ไปทดสอบเพิ่มเติมกับนักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 1,300 คน จาก 17 สถาบันทั่วประเทศ ซึ่งพบว่าพวกเขาต้องการพื้นที่แสดงออกและได้ฝึกทักษะทางการเงินควบคู่กัน ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากทักษะทางวิชาชีพที่มีอยู่อย่างหลากหลายอีกด้วย ดังนั้น โครงการนี้จึงจะเปิดเวทีให้กลุ่มนักเรียนอาชีวะได้มีส่วนร่วมในการคิดค้นผลงานที่นำความรู้ทางการเงินไปสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม เพื่อเป็นการประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นทักษะที่ถนัดของชาวอาชีวะนั่นเอง

B

Let's Enjoy Scan and Go!

สิ่งที่ผูกติดมากับวัฒนธรรมคนเมืองในยุคนี้ คือเรื่องของการออกไปหาร้านอาหารอร่อย ๆ นั่งชิลล์ ถ่ายรูป ลิสเมนู แปลกใหม่ที่จะช่วยสร้างประสบการณ์ทางรสชาติ ซึ่งดูเหมือนว่าเทรนด์นี้จะกลายเป็นลักษณะร่วมของคนเมืองทั่วโลก

เมื่อรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนผูกติดอยู่กับความรีบเร่ง ฉับไว รวมถึงกระแสของรูปแบบการใช้จ่ายยุคใหม่อย่าง Cashless Society ได้เข้ามา มีบทบาทในไลฟ์สไตล์คนยุคนี้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในประเทศจีนนั้นสังคมไร้เงินสดดูเหมือนจะกลืนสังคมการใช้จ่ายแบบอนาล็อกให้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง เนื่องจากการใช้จ่ายด้วย e-Payment นั้นสะดวกรวดเร็วและง่ายดาย เพียงแค่หน้าจอสมาร์ทโฟน แล้วสแกน ก็สามารถจ่ายเงินได้ทันที เทรนด์นี้กำลังมาสร้างปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ให้กับร้านค้าในบ้านเรา เพราะถ้ามองในรายละเอียดแล้ว การใช้จ่ายด้วยวิธีนี้ถือประโยชน์ให้ผู้ประกอบการร้านอาหารอยู่หลายข้อเลยทีเดียว

Bestination ฉบับนี้จึงไม่พลาดที่จะชี้จุดร้านเก๋ ๆ ในใจกลางเมืองย่านสยามสแควร์ ที่กล้าก้าวขึ้นมานำร่องสนับสนุนการใช้จ่ายในรูปแบบใหม่ให้กับคนไทย พร้อมรับมือยุค Cashless Society แบบเต็มใบในอนาคตอันใกล้

Where: ชั้น 5 ศูนย์การค้าสยามสแควร์วัน (สถานีรถไฟฟ้าสยาม ฝั่งตรงข้ามสยามพารากอน)
When: เปิดบริการทุกวันตั้งแต่ 11.00 - 22.00 น.
Contact: โทร. 0 2252 2411, 09 5353 6526 และ 09 0907 0935

Wicked

ร้านอาหารที่ตกแต่งสวยเท่ ถูกใจวัยรุ่น นำเสนอภาพลักษณ์ของปีศาจใจดี ที่มอบความอร่อยให้แก่ผู้คน ผ่านเมนูพิวชนสนุก ๆ ออกแบบโดยเชฟพล ตันทเสถียร ซึ่งนอกจากหน้าตาอาหารจะสวยงามแล้ว รสชาติก็อร่อยไม่เบา อย่างเมนู “สุดยอดข้าวหมูแดง” พื้นฐานคือสตรีทฟู้ดที่คนไทยรู้จักกันดี นำมาประยุกต์ให้เข้ากับอาหารจีน เพิ่มมูลค่าด้วยการใช้เครื่องหมูนำนํ้าผึ้ง มีน้ำจิ้มสูตรเด็ดเป็นเครื่องเคียง

ในยุคที่คนเริ่มพกเงินสดน้อยลงทุกทีเช่นนี้ ทางร้าน Wicked จึงนำระบบ QR Payment จากการมองเห็นการใช้จ่ายของผู้ประกอบการที่เห็นว่าการชำระเงินในรูปแบบนี้ช่วยประหยัดเวลา เพียงแค่สแกน QR Code ก็สามารถจ่ายค่าบริการได้ เรียกว่าอำนวยความสะดวกโดยไม่จำเป็นต้องพกกระเป๋าสตางค์เข้ามาในร้านเลย

Lim Lao Ngow Bistro

รุ่นที่ 3 ของลิมเหล่าโงว ร้านก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาในตำนานที่มีประวัติความอร่อยมาตั้งแต่รุ่นคุณปู่คุณย่า โดยฉีกแนวร้านให้เป็นรูปแบบบิสโทรตามยุคสมัย ตกแต่งสไตล์ Modern Contemporary เป็นมิตรกับความทันสมัย จึงแทบดูไม่ออกว่านี่คือร้านก๋วยเตี๋ยวเลืองชื่อ ทว่าเรื่องความอร่อยนั้น ยังคงความดั้งเดิมที่หลายคนติดใจ อย่างเมนูก๋วยเตี๋ยวที่นับว่าเป็นจานเด็ดของทางร้านนั้น ได้นำมาตีความใหม่ให้มีเรื่องราวมากกว่าแค่ก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาแบบที่เคยคุ้น เพิ่มทางเลือกให้ลูกค้าสามารถสร้างสรรค์ร่วมกันได้ในรูปแบบหม้อไฟ มีวัตถุดิบที่หลายคนโปรดปรานอย่างแฮมมอญมารวมอยู่ในหม้อ

ไม่เพียงแค่นั้น Lim Lao Ngow Bistro ยังเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการชำระเงินรูปแบบใหม่อย่างเด่นชัด ด้วยวิสัยทัศน์ของเจ้าของร้านที่ชื่นชอบเทคโนโลยี จึงนำ QR Code Payment มาใช้อย่างความสะดวกแก่ลูกค้า โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทั้งพร้อมเพย์ AliPay และ WeChat Pay ให้เลือกใช้และออกร้อยได้ง่ายๆ เพียงพกสมาร์ทโฟนเข้ามาในร้านก็พอ

Where: ชั้น 5 ศูนย์การค้าสยามสแควร์วัน (สถานีรถไฟฟ้าสยาม ฝั่งตรงข้ามสยามพารากอน)
When: เปิดบริการทุกวันตั้งแต่ 10.00 - 22.00 น.
Contact: โทร. 0 2115 1435

Where: ชั้น 2 - 4 สยามสแควร์ ซอย 2
When: เปิดบริการทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง
Contact: โทร. 09 5991 4856

Growth Cafe & Co.

“โอเอซิสแห่งสยามสแควร์” นี่คือประโยคที่ Growth Cafe & Co. นิยามตัวเอง เพราะที่แห่งนี้ไม่ได้มีเพียง “พื้นที่” สำหรับการใช้เวลาในชีวิตของคุณไปกับแรงบันดาลใจ ไอเดีย หรือความหลงใหลคลั่งไคล้เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่บ่มเพาะเรื่องราวดี ๆ ให้งอกงามเป็นคอมมูนิตี้ขนาดใหญ่ ร้านจึงแบ่งฟังก์ชันออกเป็น 3 ส่วน คือ คาเฟ่ บริเวณชั้น 2 จำหน่ายเครื่องดื่มและของว่าง มีสเปซให้นั่งดื่มด่ำกับเมนูดี ๆ และพูดคุยกับผองเพื่อนได้ แต่หากขึ้นมาบริเวณชั้น 3 จะเป็น Co-working Space สำหรับคนทำงานที่ต้องการพื้นที่จุดไฟไอเดียในบรรยากาศสบาย ๆ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ ไม่เพียงแค่นั้น หากขึ้นไปชั้น 4 ก็จะได้เห็นพื้นที่สำหรับเวิร์คช็อป หรือจัดอีเวนท์ เหมาะสำหรับเหล่านักคิดนักทำทั้งหลายมาแชร์ประสบการณ์ร่วมกัน

เมื่อเป็นพื้นที่ที่ทันสมัยขนาดนี้ Growth Cafe & Co. จึงพร้อมขับเคลื่อนไปกับ Cashless Society โดยสามารถชำระเงินผ่าน QR Code ของ AliPay ที่รัดกุมและปลอดภัย รวมถึง Cashless Payment ในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งทางร้านเองก็สนุกกับการได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและร่วมเติบโตไปด้วยกัน

เมื่อเทคโนโลยีทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนไลฟ์สไตล์ของผู้นานทั่วโลก จากเดิมที่วัฒนธรรมการเงินเคยเป็นเรื่องไกลตัว แต่ปัจจุบันกลับเป็นโซลูชันที่สามารถเข้าไปช่วยแก้ปัญหาการใช้ชีวิตประจำวันของผู้บริโภคในแทบทุกมิติ ได้อย่างง่ายดายผ่านสัญญาณอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนหน้าจอสมาร์ทโฟน ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่ของพฤติกรรม การใช้จ่าย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงพัฒนาการด้านเทคโนโลยีทางการเงินที่เรียกว่า FinLife (Financial Lifestyle) ซึ่งสามารถตอบโจทย์คนยุคดิจิทัลได้ไกลเกินกว่าการเป็นเพียงระบบชำระเงินออนไลน์ สะท้อนได้จากผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และการลงทุนที่เปิดช่องทาง ให้ผู้บริโภคเข้ามากำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบได้เองตามความต้องการ

Digital Wallet

คาดว่าภายในปี ค.ศ. 2020 จะมีผู้ใช้สมาร์ทโฟนกว่าร้อยละ 90 ที่เคยใช้ชำระเงินผ่านกระเป๋าเงินดิจิทัล (Digital Wallet) มาแล้ว ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่การชำระเงินหรือทำธุรกรรมผ่านสมาร์ทโฟนเคยเป็นความสะดวกสบายรูปแบบใหม่ที่น่าลอง ทว่าตอนนี้ กระเป๋าเงินดิจิทัลกำลังกลายเป็นฟังก์ชันบริการทางการเงินที่ขาดไม่ได้ในขนาดอันใกล้ ผู้ผลิตหลายค่ายต่างลงนามพร้อมนำเสนอโซลูชันที่ใช้งานง่าย ตัวอย่างเช่น Apple Pay และ Samsung Pay ที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เชื่อว่าในอนาคต ผู้บริโภคนั้นไม่จำเป็นต้องพกเงินสดหรือบัตรพลาสติกในการใช้ชีวิตประจำวันอีกต่อไป โดยจะถูกแทนที่ด้วยการชำระเงินในรูปแบบ Digital Wallet ผ่านสมาร์ทโฟนและอุปกรณ์เคลื่อนที่ของพวกเขา

Super App Phenomenon

แอปพลิเคชันที่เรียกว่า Super App กำลังกลายเป็นปรากฏการณ์ที่พลิกโฉมรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนทั่วโลก โดยเฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นได้ชัดอย่าง WeChat ที่พัฒนาโซลูชันแอปพลิเคชันให้ครอบคลุมผู้ใช้ชาวจีน ด้วยฟีเจอร์ที่สามารถตอบสนองทุกความต้องการของแต่ละบุคคลได้ในทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความต้องการทางการเงินในชีวิตประจำวัน ไปจนถึงธุรกรรมทางการเงินที่สำคัญมากขึ้น หรือแม้กระทั่งฟังก์ชันการเรียกรถโดยสาร บริการด้านการแพทย์ การยื่นและดำเนินการเอกสารทางราชการ เรียกว่า Super App อย่าง WeChat นั้น สามารถตอบสนองทุกความต้องการทางการเงินในชีวิตภายในแอปพลิเคชันเดียว โดยอิงกับไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้เป็นสำคัญ

App-based Investing

การลงทุนผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนกลายเป็นทางเลือกที่น่าสนใจและถูกจับตามองในภาคอุตสาหกรรมการเงินทั่วโลก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการเงินที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อทดแทนการให้คำปรึกษาด้านการลงทุนและการลงทุนแบบตัวต่อตัว (Face-to-face Advisory) อีกทั้งสามารถปรับสมดุลพอร์ตลงทุนอัตโนมัติ เพื่อป้องกันความเสี่ยง และมีบริการเสริมอื่น ๆ ที่เริ่มครบวงจรมากขึ้น

Biometric

ปัจจุบันมีผู้คนจำนวนมากที่หันไปเลือกทำธุรกรรมผ่านสมาร์ทโฟนมากขึ้น พวกเขาเรียกหากระบวนการรองรับด้านความปลอดภัยและโปร่งใสยิ่งขึ้น อย่างเทคโนโลยีไบโอเมตริกซ์ และกระบวนการจดจำลูกค้ายอดนิยมผ่านคุณลักษณะทางชีวภาพ เช่น การจดจำด้วยเสียงและลักษณะของรูปร่าง ลายนิ้วมือ และรูปแบบการตรวจจับเส้นเลือดบนนิ้วมือ ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกันของผู้ใช้งานแต่ละคน เพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบ ดังนั้น สมาร์ทโฟนทุกเครื่องจะมีการนำเทคโนโลยีไบโอเมตริกซ์มาใช้เป็นฟีเจอร์ตรวจสอบตัวตนสำหรับบริการด้านการเงินและการธนาคารภายในปี ค.ศ. 2018 นอกจากนี้ เทคโนโลยีไบโอเมตริกซ์จะมีบทบาทในอีกหลายแวดวงทั้งภาคธุรกิจ ระบบรักษาความปลอดภัย เรื่อยไปจนถึงกระบวนการตรวจสอบของภาครัฐ

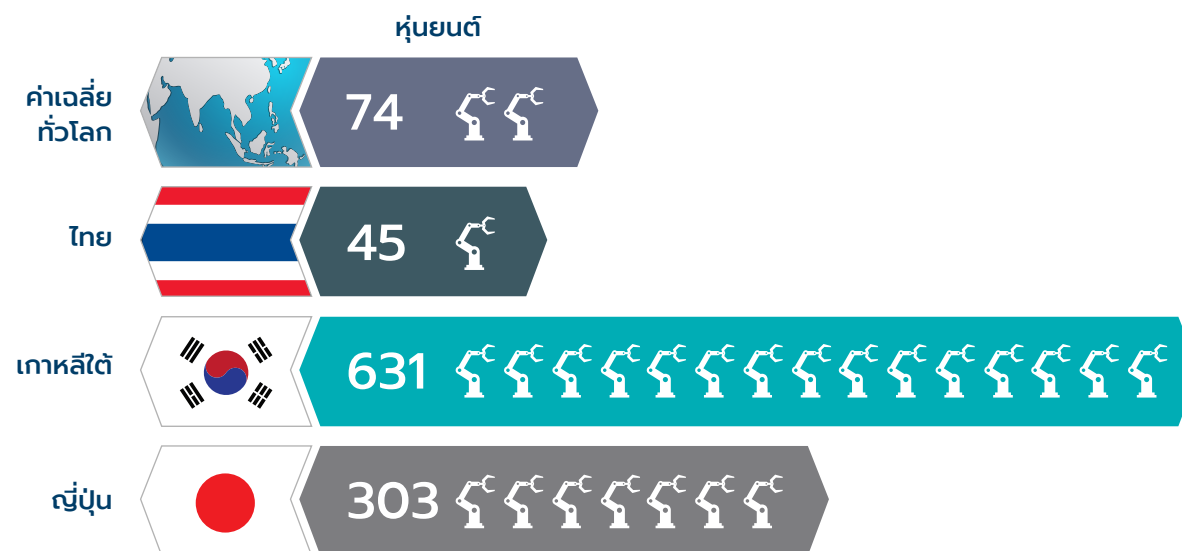
หุ่นยนต์ ในภาคอุตสาหกรรม กระแสนวัตกรรมที่แรงงานต้องกังวลจริงหรือ?

กระแสการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกำลังมาแรง และภาคอุตสาหกรรมเห็นโอกาสที่จะนำหุ่นยนต์มาใช่มากขึ้น การนำหุ่นยนต์มาใช้ในการผลิตมีประเด็นให้ชวนคิดหลายแง่มุม ทั้งด้านประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น ช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดต้นทุน และก่อให้เกิดงานใหม่ ๆ แต่ในอีกด้านหนึ่ง เกิดคำถามว่าหุ่นยนต์จะเข้ามาทำงานแทนแรงงานจนส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีข่าวการใช้หุ่นยนต์แทนแรงงานให้เห็นมากขึ้น บริษัท Foxconn ซึ่งเป็นบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ให้กับ Apple เป็น 1 ใน 10 บริษัทที่มีการจ้างงานมากที่สุดในโลก มีชาวปลดคนงานถึง 60,000 คน เพื่อใช้หุ่นยนต์ในการผลิตแทน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าประเทศไทยจะนำหุ่นยนต์มาใช้งานมากน้อย และรวดเร็วเพียงใด จะส่งผลกระทบต่อแรงงานหรือไม่ และควรเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างไร

การใช้หุ่นยนต์ช่วยในการผลิตสินค้าในภาคอุตสาหกรรม (Industrial Robotics) ของไทยนั้นไม่ใช่เรื่องใหม่ มีการนำหุ่นยนต์มาใช้เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในไทยราว 5 - 10 ปีมาแล้ว โดยข้อมูลจาก International Federation of Robotics (IFR) พบว่าในปี ค.ศ. 2017 จำนวนหุ่นยนต์ในภาคอุตสาหกรรมของไทยอยู่อันดับที่ 10 ของโลก โดยเพิ่มขึ้นมากที่สุดในปี ค.ศ. 2012 หลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ที่โรงงานจำนวนมากมีการลงทุนเครื่องจักรใหม่เพื่อทดแทนเครื่องจักรที่เสียหาย ประกอบกับค่าจ้างขั้นต่ำที่ปรับสูงขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการตัดสินใจใช้หุ่นยนต์ในการผลิต สาเหตุที่มีการใช้หุ่นยนต์ในภาคอุตสาหกรรมของไทยอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลกนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมของไทยมีขนาดใหญ่ แต่เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของหุ่นยนต์ต่อแรงงานในภาคการผลิต หรือความหนาแน่นของการใช้หุ่นยนต์แทนแล้วกลับพบว่า ความหนาแน่นของการใช้หุ่นยนต์อยู่ที่ 45 ตัวต่อแรงงาน 10,000 คน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่หุ่นยนต์ 74 ตัวต่อแรงงาน 10,000 คน โดยประเทศที่มีการใช้หุ่นยนต์ในการผลิตมาก เช่น เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น มีความหนาแน่นของหุ่นยนต์ต่อแรงงานถึง 631 และ 303 ตัวต่อแรงงาน 10,000 คน

เปรียบเทียบสัดส่วนของหุ่นยนต์ต่อแรงงานในภาคการผลิต (ความหนาแน่นของการใช้หุ่นยนต์แทนแรงงาน)

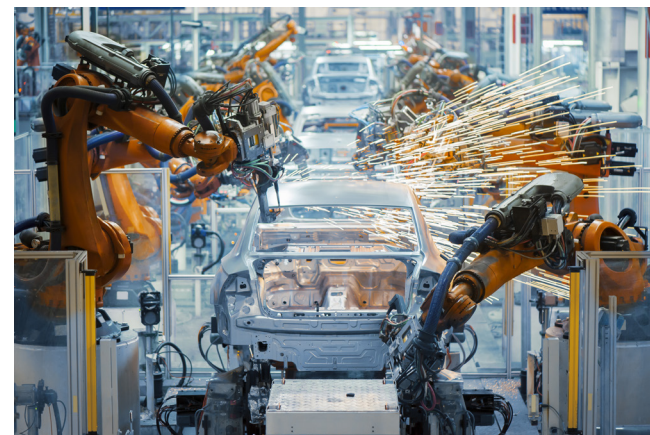
หุ่นยนต์ (ตัว) : แรงงาน (10,000 คน)

การที่ความหนาแน่นของการใช้หุ่นยนต์ในไทยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก เนื่องจากการใช้หุ่นยนต์กระจุกตัวอยู่เพียง 3 อุตสาหกรรมคือ อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมยางและพลาสติก และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยค่าแรงใน 3 อุตสาหกรรมดังกล่าวสูงกว่าค่าแรงเฉลี่ยของภาคการผลิตทั้งหมด ประกอบกับความสามารถของเทคโนโลยีที่เอื้อต่องานในอุตสาหกรรมดังกล่าว เช่น งานเชื่อมเหล็ก งานขึ้นรูปพลาสติก ขณะที่อุตสาหกรรมอื่นบางอย่างอาจมีความจำเป็นในการนำหุ่นยนต์มาใช้ด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น มาตรฐานอุตสาหกรรมและความสะอาดในอุตสาหกรรมอาหาร อย่างไรก็ตาม ความสามารถของหุ่นยนต์

ยังไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ในบางอุตสาหกรรม เช่น การจับความตึงของผ้า เพื่อตัดเย็บเป็นงานที่เหมาะสมกับการใช้มือคนมากกว่า นอกจากนี้แรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายยังคงมีค่าจ้างที่ถูกกว่าโดยเปรียบเทียบ แต่ในอนาคตความเร็วของเทคโนโลยีจะส่งผลให้ประสิทธิภาพของหุ่นยนต์ดีขึ้นและราคาถูกลง ทำให้ความคุ้มค่าของการลงทุนในหุ่นยนต์เพิ่มขึ้น อุตสาหกรรมที่ค่าแรงยังถูกก็มีแนวโน้มที่จะนำหุ่นยนต์มาใช้ในอนาคต โดย Boston Consulting Group ได้ศึกษาความคุ้มค่าของการนำหุ่นยนต์มาใช้ในสหรัฐอเมริกา พบว่าในปัจจุบันราคาของหุ่นยนต์เชื่อมเหล็กถูกกว่าการจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมรถยนต์แล้ว และในปี ค.ศ. 2018 ราคาของหุ่นยนต์และแรงงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะไม่ต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดกับอุตสาหกรรมที่ค่าจ้างที่ถูกกว่าอุตสาหกรรมอื่นโดยเปรียบเทียบด้วยเช่นกัน เช่น อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ในปี ค.ศ. 2023

ด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนามากขึ้น การนำหุ่นยนต์มาใช้ก็ยิ่งคุ้มค่ามากขึ้น และจะเข้ามาตอบโจทย์การขาดแคลนแรงงานของไทยที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยในอีก 15 ปีข้างหน้า โดยช่วยลดการบาดเจ็บจากการทำงาน ช่วยยืดอายุการทำงานของแรงงาน และเพิ่มการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของแรงงานกลุ่มผู้หญิงและผู้สูงอายุ เนื่องจากการทำงานในภาคอุตสาหกรรมไม่จำเป็นต้องใช้แรงมากอย่างในอดีตอีกต่อไป นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยสร้างอาชีพ

ใหม่ ๆ โดย 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า เกิดอาชีพใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน เช่น อาชีพผู้ดูแลฐานข้อมูล ซึ่งมีการเติบโตถึง 10 เท่า

แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการเข้ามาของเทคโนโลยีก็ส่งผลเสียต่อแรงงาน อีกกลุ่มเช่นกัน (Skill-biased Technological Change) ทำให้ความไม่เท่าเทียมเพิ่มขึ้น ซึ่งกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะถูกแทนที่ได้ง่ายด้วยหุ่นยนต์และเทคโนโลยี คือกลุ่มคนที่ทำงานลักษณะซ้ำ ๆ สามารถคาดเดาได้ หรือมีข้อกำหนดในการตัดสินใจชัดเจน เช่น กลุ่มพนักงานเสิร์ฟ พนักงานคิดเงิน หรือแรงงานในสายการผลิต ในขณะที่แรงงานที่ใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ หรือทักษะทางสังคมที่ต้องปรับตัวตามสถานการณ์เฉพาะหน้า เช่น งานดูแลผู้สูงอายุ จะยังเป็นที่ต้องการเนื่องจากหุ่นยนต์ไม่สามารถเข้ามาแทนที่ได้อย่างสมบูรณ์

ลักษณะดังกล่าวเป็นที่น่ากังวลสำหรับแรงงานไทยในระยะข้างหน้า แม้ว่าปัจจุบันผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่ยังไม่ไล่แรงงานออก เนื่องจากประสบปัญหาขาดแคลนเป็นทุนเดิม แต่จะปรับตัวโดยการไม่รับแรงงานในตำแหน่งที่มีการนำหุ่นยนต์มาใช้แทน เพื่อเป็นการทยอยลดคน รวมทั้งมีการย้ายคนงานเดิมไปทำในตำแหน่งอื่น เช่น งานด้านบริการ หรือจ้างแรงงาน Outsource แทนเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดการแรงงาน ทำให้แรงงานต้องประสบปัญหาในการปรับตัว งานวิจัยหลายชิ้นเห็นตรงกันว่า เทคโนโลยีจะเข้ามาแทนที่เฉพาะบางส่วนของงานในอาชีพนั้น ๆ มากกว่าจะแทนที่คน ๆ หนึ่งไปเลย เช่น แมคโดนัลด์ได้เริ่มมีการทดลองใช้เครื่อง Kiosk ในการรับออเดอร์จากลูกค้า ซึ่งแมคโดนัลด์ไม่ได้ปลดคนงานออก แต่จะหมุนแรงงานในการรับออเดอร์ไปทำงานอำนวยความสะดวกลูกค้าแทน แรงงานภาคการผลิตก็เช่นกัน ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทำงานกับเทคโนโลยีได้ ไมเช่นนั้นอาจตกงานหรือต้องเปลี่ยนไปทำงานที่ใช้ทักษะต่ำกว่างานเดิม ซึ่งส่งผลให้รายได้ลดลง โดยแรงงานกว่าร้อยละ 15 ของไทยทำงานที่ต่ำกว่าระดับทักษะของตนเอง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด 3 ปีที่ผ่านมา

แรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมกว่าร้อยละ 70 ทำงานในสายการผลิตที่มีลักษณะซ้ำ ๆ ซึ่งหากใช้กรอบความคิดของ Carl Benedikt Frey และ Michael Osborne เพื่อหาสัดส่วนของอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี โดยไม่ได้หมายความว่าเฉพาะหุ่นยนต์ แต่ครอบคลุมถึง Machine Learning และ Mobile Robotics พบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของแรงงานในอุตสาหกรรม หรือแรงงานราว

3 ล้านคนมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีในอีก 10 - 20 ปีข้างหน้า ทำให้ตลาดแรงงานไทยต้องเร่งปรับตัว แต่จากอดีตพบว่า 15 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างอาชีพของไทยแทบไม่มีการปรับตัวเพื่อรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สัดส่วนของแรงงานทักษะที่อยู่ในกลุ่มผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น วิศวกร เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น

ประเทศไทยจึงต้องเร่งวางแผนเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อการตลาดแรงงาน โดยในอนาคตการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป มีคำกล่าวว่าร้อยละ 65 ของเด็กที่กำลังเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในขณะนี้จะจบมาทำงานในอาชีพที่ไม่เคยมีมาก่อน ภาคการศึกษาจึงเผชิญกับความท้าทายอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การยกระดับคุณภาพแรงงานด้วยระบบการศึกษาเป็นเรื่องระยะยาวที่ใช้เวลามากกว่า 10 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้เวลา 15 ปีในการเพิ่มสัดส่วนแรงงานระดับปริญญาตรีจากร้อยละ 26 เท่าไทยในปัจจุบัน ไปเป็นร้อยละ 40 เท่ากับค่าเฉลี่ยสัดส่วนแรงงานระดับปริญญาตรีของกลุ่มประเทศ OECD

การปฏิรูปการศึกษาเพียงอย่างเดียวอาจไม่ทันการ แต่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับแรงงานปัจจุบัน โดยเน้นให้เกิดการปรับตัวผ่านการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป โดยแรงงานต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ สร้างแรงจูงใจให้เอกชนพัฒนาทักษะให้แก่แรงงาน รวมทั้งเน้นให้ตัวแรงงานตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะ และรับการอบรมตามความสนใจ ตัวอย่างเช่น ในสิงคโปร์มีการใช้ระบบคุปอง ให้เงินแรงงานเพื่อนำไปพัฒนาทักษะ ขณะที่เดนมาร์กอนุญาตให้แรงงานลาหยุดโดยได้รับเงินเดือนเพื่อไปพัฒนาทักษะของตนเอง

นอกจากทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว แรงงานต้องปรับตัวด้าน Soft Skill ด้วยเช่นกัน โดยเน้นทักษะที่เทคโนโลยีจะแทนที่不得ยาก หรือ 21st Century Skills ประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม (Collaboration) การสื่อสาร (Communication) การคิดอย่างมีเหตุมีผล (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ภาครัฐก็ต้องวางระบบเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยี ในกรณีที่ถูกเลิกจ้าง เช่น ระบบประกันสังคมควรมีส่วนช่วยในการยกระดับทักษะแรงงานที่ตกงาน เพื่อให้แรงงานสามารถกลับมาทำงานได้ในระยะเวลาอันสั้น รวมถึงใช้เทคโนโลยีด้านข้อมูลเพื่อช่วยจับคู่คนกับงาน

{Wordbook}

เงินสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve)

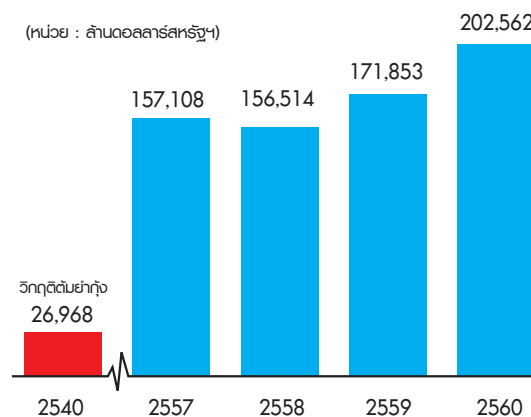
เงินสำรองระหว่างประเทศ คืออะไร?

เงินตราและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ
ที่ถือครองโดยธนาคารกลาง
สำหรับประเทศไทย แบงก์ชาติคือผู้ดูแล
และบริหารจัดการเงินสำรองระหว่างประเทศ

ปัจจุบัน ไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศเท่าไร มากหรือน้อย? และเพียงพอหรือไม่?

ณ สิ้นปี 2560 ไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศ
202,562 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ*
คิดเป็น 3.3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น*
สะท้อนถึงสถานะทางด้านต่างประเทศของไทยที่แข็งแกร่ง

*หนี้ต่างประเทศระยะสั้น คือ หนี้สินต่างประเทศที่มีอายุครบกำหนดชำระเงินคงเหลือไม่เกิน 1 ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล เช่น เกณฑ์ IMF สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น ไม่ควรต่ำกว่า 1 เท่า

ทำไมแบงก์ชาติ

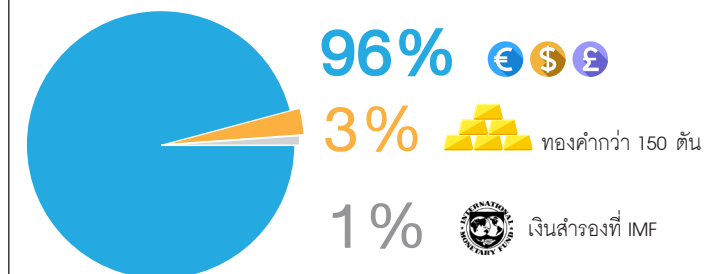
ต้องมีเงินสำรองระหว่างประเทศ?

เงินสำรองระหว่างประเทศมีไว้เพื่อเป็นกันชน (Cushion)
รองรับความเสี่ยงด้านต่างประเทศ ในกรณีเกิดเงินทุนไหลออกจำนวนมาก
หรือตลาดเงินขาดสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศเฉียบพลัน
เราจึงต้องมีเงินสำรองทางการเงินไว้เพียงพอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น
ให้กับประเทศและนักลงทุน

เงินสำรองระหว่างประเทศของไทย ประกอบด้วยอะไรบ้าง?

เงินตราและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ*
โดยเป็นสกุลเงินหลักและสกุลเงิน
ประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ กว่า 10 สกุลเงิน

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ สิ้นปี 2560
*กระจายตามสัดส่วนการคำนวณระหว่างประเทศของไทย และเพื่อกระจายความเสี่ยงการลงทุน

สพ. เผยแพร่ข้อมูลเงินสำรองระหว่างประเทศ
ทางเว็บไซต์ www.bot.or.th เป็นประจำทุกปี

ธนาการแห่งประเทศไทย

